

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבה ל"ו / של"ה של הממשלה
י"ט באדר תשל"ה-2.3.1975

נכחו השרים: י. רבין - יו"ר, א. אוזון, י. בורג, ח. בר-לב, מ. ברעם, י. גלילי, ג. האוזנר, ש. הלל, מ. חזני, א. ידלין, ג. יעקבי, א. עופר, ש. פרס, מ. קול, י. רבינוביץ, ש. רוזן, י. רפאל, ו. שם-טוב.

נעדרו השרים: י. אלון (בחו"ל), ח. י. צדוק (בחו"ל).

- נגיד בנק ישראל (בסעיף 509)	מ. זנבר
- ראש המנחה הכללי של צה"ל (עד סוף 507)	רב אלוף מ. גור
- היועץ המשפטי לממשלה	מ. שמגר
- המשנה למזכיר הממשלה	מ. גיר
- המנהל הכללי, משרד האוצר (בסעיף 509)	א. אגמון
- מרכז ההסברה (בסעיף 511)	י. אילן
- לשכת שד הבטחון	אל"מ א. בראון
- המנהל הכללי, משרד ראש הממשלה	מ. גזית
- ראש אמ"נ (בסעיף 507)	אלוף ש. גזית
- משרד האוצר (בסעיף 509)	א. גפני
- לשכת שד האוצר (בסעיף 509)	מ. דיין
- מתאם הפעולה בשטחים (בסעיף 506)	תא"ל ר. ורדי
- לשכת הרמטכ"ל (עד סוף סעיף 507)	סא"ל א. כץ
- לשכת ראש הממשלה	א. מזרחי

- משרד האוצר (בסעיף 509)	מ. נוידרפר
- נציב שירות המדינה (בסעיף 511)	י. ניצן
- המזכיר הצבאי לראש הממשלה	תא"ל א. פורן
- משרד האוצר (בסעיף 509)	מ. פלבר
- המנהל הכללי, משרד ההסברה (בסעיף 511)	ד. פרחי
- המנהל הכללי, משרד החוץ (בסעיף 511)	א. קדרון
- משרד האוצר (בסעיף 509)	ח. שטסל

סדר היום:	506. מעלה האדומים
	507. עניני בטחון
	508. צוות הכנה
	509. תקציב 1975 ותוספת מיסים
	510. מינוי חברי המליאה של רשות השידור
	511. ביטול משרד ההסברה והעברת שטחי הפעולה שהיו בתחומו
	512. שיקום הפליטים ברצועת עזה
	513. מכירת נשק

רשמו: י.מ.

ת.כ.

ל.ד.

506. מעלה האדומים

ראש הממשלה י. רבין:

יש לראות איך לא להסתבך.

הנה עלו במעלה האדומים. בנו שם כבר שלושה צריפים, והצריף הרביעי הוא בבנייה. ניתנו הוראות למימשל לגשת לאנשים ולתבוע מהם את הפינוי, וזה על סמך הנחה שיש החלטה של הממשלה לעלות לשם, אבל לא ניתן לעלות לשם בצורה בלתי חוקית. יבקשו איפוא מהאנשים שעלו לשם באופן בלתי חוקי לפנות את המקום, ואם לא יפנו - ינקטו נגדם כל הצעדים החוקיים על מנת לממש את העניין.

מצד שני, אני חושב שהסכבת בנושא המיקום ותחילת הבניה לא היה לה מקום. היתה החלטת הממשלה בעניין ולא צריך היה לסחוב את ביצועה. כי ניקלע פה למצב צבורי מאד מאד לא נוח.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אני חושב שלא היתה כל החלטה להעלות ישוב במעלה

האדומים.

ראש הממשלה י. רבין:

היתה החלטה על הקמת אזור תעשיה במעלה האדומים ובניית שיכון לאלה שיעבדו שם. כרגע מדובר רק על מחנה עבודה. זה מה שמודיעים שהם מקימים.

שר השיכון א. עופר:

לאחר שטוכם מה שטוכם, הביא ראש הממשלה לפני כחודש ימים את ההודעה, שלאחר הפירסומים שהיו, יפתח משרד המסחר והתעשיה את אזור התעשיה וכאשר יוקמו שיכונים יטפל בזה משרד השיכון. באותו רגע שהיתה קצת סערת רוחות לא רציתי להוסיף דברים. אבל אמרתי שאולי מאוחר יותר נצטרך לברר אם כל הביצוע של ההחלטה היה לפי נוהל תקין. היתה הצעה כזו של שר המשפטים ותמכתי

בה. אבל קבלתי את ההצעה של ראש הממשלה, שהנה החליטו, נלך הלאה ונעזוב את העניין.

חשד י. גלילי :

איפה הציע שר המשפטים לבדוק אם הביצוע היה

תקין?

שר השיכון א. עופר :

בממשלה.

חשד י. גלילי :

גם תמכתי בזאת.

ראש הממשלה י. רבין :

זה הובא להצעה והוסר.

שר השיכון א. עופר :

אולם באותו זמן שהוחלט כאן על העניין וגם בהתיעצויות המוקדמות שהיו אצל ראש הממשלה, לא הזכירו שמדובר על הקמת מחנה עובדים מיד. כאשר יהיה שם איזור תעשייה ויהיו שם פועלים, ידובר על כך.

שר הסעד מ. חזני :

איפה ישנו הטרימין של "מחנה עובדים"? מדובר על

שיכון עובדים.

שד השיכון א. עופר:

אני הבינתי וכולכם הבנתם שהולכים לפתח אזור תעשייה במעלה האדומים, אולם לעת עתה מתחילים רק בתשתית. כאשר יהיו מפעלי תעשייה, יהיו שם פועלים. אולם לא הוזכר בשתי ההתיעצויות שהיו אצל ראש הממשלה, שמדובר בכלל על מחנה עובדים.

ראש הממשלה י. רבין:

אצלי לא הוזכר.

שד השיכון א. עופר:

בהתיעצויות אצלך לא דובר על מחנה עובדים. היו אצלך התיעצויות לפני שהדבר הובא לישיבת הממשלה.

אחרי שהוחלט על הענין פה, הועבר הענין למשרד

המסחר והתעשייה.

שד המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

לא הענין הועבר אלי, אלא ענין התעשייה.

שד השיכון א. עופר:

מתחיל בפיתוח מינהל מקרקעי ישראל ואחרי כן הוא מעביר את זה לשר המסחר והתעשייה. צלצל אלי שר המסחר והתעשייה: הביאו לפני ענין של מחנה עובדים. מה לעשות עם זה? אמרתי: איני יודע.

אז גם אני שאלתי: מה זה מחנה עובדים? אני יודע כי כאשר יהיו עובדים במקום, יהיה שיכון.

היתה אז התיעצות נוספת אצל ראש הממשלה. והנה בפעם הראשונה דובר על כך שיש איזה גרעין שיש אתו שיחות.

אמרתי: אני מוכן לבדוק מה זה כאן מחנה עובדים. דברתי עם שר החקלאות ועם שר המסחר והתעשייה.

בינתיים קבלו האנשים שלנו את התכניות. אבל עד היום הזה איני מבין מה כאן מחנה עובדים. האם אין כבר החלטה של הממשלה ואין כבר הסיכום שסוכם? הבינותי שמדובר על אנשים הרוצים לעבוד בעבודות התשתית, בעבודות ההכנה או בעבודות אחרות שיהיו במקום; היינו עד שחיה תעשייה ועד שיכנו שיכונים לעובדי התעשייה, מדובר בינתיים על מחנה עובדים. היו תכניות לקבל את מחנה העובדים.

שר הסעד מ. חזני:

האם היתה איזו החלטה שיהיו שם רק רווקים?

שר השיכון א. עופר:

לא אמרתי שיהיו שם רק רווקים. האם הזכרתי את

המילה הזאת עד עכשיו?

שר הסעד מ. חזני :

כך זה לפי התכנית שלך.

שר השיכון א. עופר :

אני מדבר. ומה זה אין לך סבלנות לשמוע עוד דקות אחדות? איני יודע לפי מה אתה קובע שלפי התכניות יש מקום רק לרווקים.

ואז קיבלנו את התכניות, ואת מרביתן פסלנו מבחינה מקצועית, כי הן היו קרובות יותר למעברה מאשר למה שמקובל היום ומה שבונה משרד השיכון. הדבר היחידי שהשארנו מהתכניות היו הבונגלות, כפי שמשתמשים בהן למשל בבתי הבראה בעין גדי ובכמה מקומות אחרים בצבא, וזה טוב לשיכון. בנייה שלמה עם שירותים זה הדבר היחידי שהיה טוב בתכניות הקודמות. כל היתר היה פסול מבחינת הבנייה, ולפי התכניות האלה אי אפשר היה לבנות. עיבדנו תכניות התואמות מגורים בשנת 1975, עם חדר אוכל, עם מועדון ועם כל מה שצריך לפי התנאים שלנו היום. אני חוזר ואומר: כל מה שהיה גרוע מבחינת הביצוע - פסלנו, וכל מה שאנחנו מתכננים תואם למה שאנחנו נותנים למגורים במחנה עובדים, לא לשיכון, כי לא מדובר על שיכון ב-1975.

אותו השטח, שעליו צריך לקום מחנה העבודה, לא הועבר לרשותנו ואין הוא בחזקתנו. צריך עוד לתפוס את השטח או להפקיע אותו, או המושל הצבאי צריך לתפוס אותו ולסגור אותו כחצר צבאית. על השטח, שמדובר על אודותיו, אין עד הרגע הזה הסדר מקרקעין, וכידוע אין משרד השיכון עוסק בהסדר מקרקעין אלא עוסקים בזה משרדי ממשלה אחרים, כמו למשל משרד החקלאות, משרד הבטחון, משרד המשפטים וצה"ל. אנחנו לוחצים די כדי שהענין הזה יגיע להסדר מהיר יותר.

יחד עם זה אני רוצה להגיד כי אין זה מפריע לעיבוד התכניות שלנו. התחלנו לעבד את התכניות שלנו ולהכין בינתיים את ההזמנות, כל זה בשלב של טיפול, אבל יחד עם זה צריך להגיע להסדר-קרקעות.

אני דוחה בכל תוקף את ההערה של ראש הממשלה, שהיתה פה סחבת. לא היתה פה שום סחבת.

ראש הממשלה י. רבין:

אי אפשר היה לגמור את הפקעת הקרקעות תוך שישה שבועות? לא אמרתי מי גרם לסחבת.

שר השיכון א. עופר:

אין זה מפריע. זה נאמר לכל הגורמים שאין זה מפריע לתכנון ההזמנות ולביצוע.

יחד עם זה ישבתי עם השרים הנוגעים בדבר ואמרתי שיעשו מה שהם צריכים לעשות. כשם שאני בטוח שלא היתה סחבת במשרד השיכון, כן אני בטוח שלא היתה סחבת גם במשרדים אחרים. זה לוקח זמן מהיום שבו מחליטים עד שאפשר לבצע. כן היה גם ביחס לרישום ורכישת דירות בקרית ארבע. עברו 5 - 6 חודשים מהיום שהמושל חתם על הצו. זוהי פרוצדורה.

ראש הממשלה י. רבין:

זוהי סחבת.

שר השיכון א. עופר:

אני משוכנע שהמשרדים עשו זאת בקצב הדרוש.

אבל בכלל לא קבענו איזה גוף יהיה במקום, אילו עובדים יהיו במקום. ברור שיהיו עובדים במקום ואם בונים מחנה, לא קבענו כל קריטריון אילו עובדים יהיו במחנה.

אבל ברור כי בפיתוח עירוני אין מדברים על גרעין. לא החלטנו על התישבות במעלה האדומים או על הקמת חברה סגורה שם. אין זה לא קיבוץ, לא מושב ולא מושב שיתופי. אבל אם ישנה קבוצת חברים הרוצה ללכת לשם יחד, הרי אם הם עומדים באותם הקריטריונים שאנחנו קובעים לאותו מקום, יוכלו ללכת לשם. אבל השאלה היא: האם אנחנו קובעים קריטריונים לגבי הקמת מחנה שם ומי יהיה רשאי לגור שם? לדעתי כל יהודי חפשי לגור שם ואין לנו שום התחייבות כלפי מי שכן ניהל משא ומתן אתנו או כלפי מי שלא ניהל איתנו משא ומתן, כלפי מי שנתן ראיונות לעתונאים וכלפי מי שלא נתן ראיונות לעתונאים. כמו ביחס לכל שיכון אחר, נקבע גם פה מודעה גלויה לכולם. אם יהיו יותר מועמדים מאשר מקומות, נקבע קריטריונים לפיהם מעדיפים מועמדים. אם יהיו פחות מועמדים, הרי כל מי שיילך למקום יזכה בשיכון. כך אמרתי גם לאנשים שבאו אלי כגרעין וגם לקבוצות אחרות שבאו להתעניין בכל מיני דברים אחרים.

ראש הממשלה י. רבין:

אנחנו יכולים לקיים בנושא הזה דיון ליום שלם.

אני מבקש לקצר.

שר הדתות י. רפאל:

אני חושב שהממשלה החליטה (א) על הקמת מרכז תעשייתי במעלה האדומים, (ב) מרכז תעשייה לפועלים יהודים. היה כאן דיון מסביב לשולחן הממשלה וסוכם, שלא צריך להקים שם מרכז תעשייתי בשביל פועלים ערביים ושיעסיקו בהקמת המרכז הזה ובכל עבודות התשתית יהודים.

אם אמנם זוהי ההחלטה, ואני חושב שעל כך אין כאן מערערים, הרי יש צורך בשביל הפועלים היהודיים הללו שיעבדו בעבודות התשתית ובהקמת המפעלים ואחרי כן במפעלים שיהיו - יוקמו שיכונים. אני חושב שזה מובן מאליו מתוך שתי ההחלטות שקבלנו, שיש צורך להקים שם שיכונים בשביל העובדים היהודיים.

היו כל מיני סיבוכים. היה סיבוך עם מינהל מקרקעי ישראל. יש עוד כמה סיבוכים, כנראה מתחת לשטח, ואין אני רוצה לדבר עליהם. יש שאלה: כיצד בכלל הממשלה תופיע בציבור, כאשר אין היא יכולה להתגבר על הסכסוך שיש כביכול בין משרד השיכון לבין מינהל מקרקעי ישראל? מה יהיה התירוצ' לכל הסחבת הזאת? יש סחבת. מה פירוש שאין סחבת? אנחנו יודעים שהדבר עמד על הפרק. רק לפני ימים מספר יצא לי לשמוע מפי שר החוץ כיצד הוא תומך בדבר הזה. שר הבטחון תומך בדבר מכל מיני נימוקים, גם מהנימוק להבטחת בטחונה של ירושלים ושל הקמת אזורים יהודיים נוספים הצמודים לירושלים, לאבטחת עתידה של ירושלים. הנה מסביב לירושלים בונים רק ערבים, והיהודים אינם בונים שום דבר.

אם הממשלה קיימה בנושא זה דיון אחד ואחרי כן דיון חוזר, פירוש הדבר שהענין לוחץ ולכן הוחלט כפי שהוחלט. אין אני יודע, איפוא, משום מה הסחבת הזאת. ואם לא התקדמנו, בשעה שהיינו קרובים להתקדם בענין זה, אפשר היה להסביר לצבור ולאלה המעוניינים פחות או יותר ללכת לשם, מה הם נימוקי הסחבת, למה לא בוצעו הדברים כפי שחשבו.

היו התבטאויות בנושא זה. עם כל הידידות לשר עופר אומר, כי ההתבטאויות הללו גרמו לנו צרות רבות. האם אי אפשר היה למנוע את הדבר הזה. מה הם הדיבורים על נצח ישראל? מה כאן הדיבור על כך שאין זה בוער או "אין אני מכיר אתכם"? מה פירוש הדבר? לפי איזו סלקציה יבחרו לשם אנשים? מה היו הקריטריונים של הסלקציה? קודם כל צריך לבחור באלה הרוצים ללכת לעבוד שם ולקשור את עתידם עם המקום. האם זה צריך להיות דווקא לפי קבוצה או מושב? האם אין לקבוצות אחרות של יהודים זכות לשבת שם? תמיד הולכים בראש וראשונה אלה הרוצים ללכת לאיזה מקום. אם יש קבוצה כזאת הרוצה ללכת לשם, אין צורך לפסול את הדבר.

אני מבקש לעשות את הכל שהיום לא יהיה שימוש

בכוח.

שר המשטרה ש. הלל:

מצד מי?

שר הדתות י. רפאל:

מצד הממשלה.

שר המשטרה ש. הלל:

שלא יהיה שימוש בכוח נגד אלה העולים לשם נגד

החוק?

שר הדתות י. רפאל:

האנשים לא רצו מהיום למחר למקום. זה כבר ענין הנמשך והולך חודשים על גבי חודשים. הענין נמשך חודשים. הם חיכו בסבלנות. אלמלא ההסתבכויות הללו, זה לא היה מגיע לכך שיעלו למקום באופן בלתי חוקי. גם הצד הזה אשם במקצת בענין ההסתבכות. צריך להסביר לאנשים האלה, שהדבר נידון ויש החלטת הממשלה על הקמת מרכז תעשייה ויקום שיכון משכיל אלה שיעבדו באותו מקום ושהיו סבות לסתבת הזאת. אני חושב, שאם תינתן ההסברה הזאת, יירדו האנשים מהמקום ויישעמו להוראות הממשלה מבלי שיהיה צורך לשימוש בכוח נגדם.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

איני יודע מה המקור לכך שמדברים על תסבוכת ועל הסתבכות. אפשר לומר שפה המקור של המצב שנוצרה סתבת מצד כל שהוא. אפשר אולי לטעון טענה, שלא הביאו לממשלה את מלוא הכוונות שהיו למישהו בהצעת ההחלטה, כדי שהממשלה תחליט לפי מלוא הכוונות, והנה איך פועלים עכשיו בניגוד להחלטות הממשלה. לי יש יסוד לחשוב, ואם יעיינו בפרוטוקולים יראו כי יש יסוד לדברי, שלממשלה לא נמסרה שום אינפורמציה על איזה שהוא גרעין הרוצה לעלות במעלה האדומים. הרבר נודע לי רק מהעתונות של יום שישי שניהלו משא ומתן עם קבוצות מאורגנות של אנשים, שהנה הם עולים עוד מעט למעלה האדומים. לנו לא היה מידע על קיום גרעין להתישבות במעלה האדומים. לנו לא נרמזה אף מילה על כך. לכן אני רוצה לומר שלי לא ידוע על החלטת הממשלה שמקימים ישוב במעלה האדומים או שמעלים גרעין במעלה האדומים. לא הובאה לפנינו הצעה כזאת. אם רוצים להקים ישוב, הרי ישנה ועדת שרים לענייני התישבות, ואם יש צורך בכך - בא הענין לישיבת הממשלה, ואם אין צורך - אין זה בא לישיבת הממשלה. במידה שידוע לי, לא הועלתה הצעה כזו בוועדת השרים לענייני התישבות. הממשלה החליטה שמקימים אזור תעשייה של ירושלים במעלה האדומים. לא ישנה אם מישהו יאמר "מרכז תעשייה" במקום "איזור תעשייה".

הובאו לפנינו שלוש אלטרנטיבות להקמת אזור תעשיה לירושלים עם בית מטבחים או בלי בית מטבחים. בשלוש האלטרנטיבות האלה לא דובר על הקמת ישוב או על העלאת גרעין - לא לגבי ענתות ולא לגבי האזור השני וגם לא לגבי מעלה האדומים. כאשר הממשלה בחנה את שלוש ההצעות, החליטה על הקמת אזור התעשיה במעלה האדומים. ואז דובר על שיכון העובדים שיעבדו במפעלים שיקומו, לאחר שהמפעלים יוקמו ואנשים יעבדו בהם. לא דובר על הקמת ישוב עם מערכת שלמה של שירותים, לא דובר על הקמת שכונת מגורים שלמה עם כל השירותים הקשורים בזה. על זה לא דובר בממשלה ולא הוחלט. כאשר קראתי ב"מעריב" את הדברים, הופתעתי. דובר כאן על שיכון עובדים שיהיה לאחר שיקומו מפעלים ואנשים יעבדו בהם.

שר הדתות י. רפאל:

ומה עם שיכון משפחות?

שר הבריאות ו. שם-טוב:

לממשלה יש זכות להחליט על כל דבר. התסבוכת באה מכך שבאים לממשלה ואין אומרים לה ואין מציעים לה להקים ישוב במעלה האדומים שיחיה על התעשיה ולכן צריך לתכנן תיכנון של בתים למשפחות ושל גני ילדים ובתי ספר. אילו הציעו הצעה כזאת והחלטנו עליה - היו מקימים שכונה כזאת. אבל לא הובאה בפנינו כל הצעה כזאת. מכאן נוצרה הבעיה ומכאן התסבוכת. עמשו עלה גרעין על אותו שטח בניגוד להחלטת הממשלה, וביחס לעלית גרעין כזה בלי אישור הממשלה קיימת החלטת הממשלה, שישוברים כאלה והתנחלויות כאלה ללא אישור הממשלה אינם יכולים להשאר.

אני מצטער מאוד ששוב אנחנו נמצאים במצב שנצטרך לפעול נגד מעשה בלתי חוקי. אולי מישו סיבך את העניין על ידי כך שלא הביא לממשלה דבר ברור. אני תובע שיינקטו כל הצעדים הדרושים ושלא תיפגע יוקרתה של הממשלה על ידי התנחלות שאינה בהתאם להחלטותיה.

ראש הממשלה י. רבין :

אני מבקש מאד לקצר. יש לנו עוד הרבה דברים

לדון בהם.

שר הסעד מ. חזני :

מצדי אפשר מאד לקצר על ידי החלטה מפורשת של הממשלה שיקום שם שיכון גדול כפי שנסייתי להציע.

ראש הממשלה י. רבין :

אתה מעלה הצעה זו להצבעה?

השר לקליטת העליה ש. רוזן :

הצעה כזו נפלה.

שר הסעד מ. חזני :

אני מצטער שכך נתגלגלו הדברים. בזמן האחרון דיברתי על כך ולא רק עם חבר אחד מחברי הממשלה. הפצתי והזהרתי שעל ידי הוצעות - יתרה מזו, על ידי גימוד הפרוייקט, בעיקר על ידי חברי שר השיכון אברהם עופר, הדבר עלול להוליך לידי התפוצצות, התפוצצות שאין צורך בה. אם עולים למשל על גב ההר בסבסטיה או במקום אחר דומה שהוא מחוץ לקו הפעולה, לקו ההתנחלות של הממשלה, הרי אין לנו ברירה ואנחנו צריכים לנסות להוריד אותם משם וצריכים להוריד אותם משם. אבל אחרת הוא כשמדובר על תנאים לגבי מקום, שהוחלט עליו בממשלה. ולמה הוצעות האלה?

שר התיירות מ. קול:

אבל לא הוחלט להקים עם ישוב.

שר הסעד מ. חזני:

על ידי ההשגות ועל ידי גימוד הפרוייקט מוליכים להתפוצצות שאין צורך בה, דבר שנחוצ לנו כמו חור בראש. עוד עכשיו אפשר למנוע התפתחות כזו. הוחלט על הקמת אזור תעשייתי ושיכון עובדים.

שר התיירות מ. קול:

שיכון העובדים שיעבדו במפעלים שיוקמו.

ראש הממשלה י. רבין:

נאמר בהחלטה: "בנייה למגורים תיועד לאנשים אשר תעסוקתם היא באזור מעלה האדומים".

שר הסעד מ. חזני:

בדיוק כך. משה קול, לא נאמר "לאנשים שיעבדו במפעלים שיוקמו כעבור שנתיים", אלא לאנשים שיעבדו במקום. יש כבר עכשיו עבודה במקום, ישנן עבודות להכנת התשתית, עבודות גידור, הקמת המבנים הטרומיים.

בקטחי משר החקלאות לדעת בכתב על מה דובר. והוא מסר לי סיכום שגם צריכים להיות רווקים ולא משפחות. מתכננים הקמת דירות של 23 מטר מרובע, הרי זה רק לרווקים ולא לאנשים שיש להם מוטיבציה ללכת לשם. רווקים

לא יבואו לגור שם אלא אם יהיו משוגעים. הם יכולים לגור בירושלים ולרדת לעבודה במעלה האדומים. כך זה אם אין מוטיבציה ללכת למקום שכזה. אחרת הוא לבעלי משפחות, תחילה משפחות קלות. תהיה במקום גננת ומורה חלקית, ואת הילדים הגדולים ישלחו תחילה לירושלים.

לפי כוונתי זו היתה החלטת הממשלה. וכל החשדיות וההתבטאויות השונות והכוונה לרווקים אינן לפי החלטת הממשלה, וכל הדברים האלה אומרים חבלה בפרוייקט אפילו באותן המידות שהממשלה רצתה בהן.

דרך אגב, אברהם עופר, עד כמה שידוע לי, יש מקום שבו אפשר להקים את המתנה.

ראש הממשלה י. רבין:

לא בכל פעם צריך לחפש מקום אחר.

שר הסעד מ. חזני:

אני מציע שהממשלה תפרש את ההחלטה הקודמת, שיבואו לשם אנשים שיעבדו גם בכל עבודה שישנה עכשיו. אם יש עכשיו עבודה לעשרים איש, יבואו עשרים, ואם רק עשרה - יבואו עשרה. יבואו אלה שרוצים בכך, בין אם הם רווקים ובין אם הם בעלי משפחות. במידה שיילכו לשם משפחות, אפשר יהיה לארגן שירותים אלמנטריים לילדים. זה יכניס תוכן של חיים לפרוייקט.

מה שמוצע על ידי שר השיכון, זוהי המתה בנשיקה של כל הפרוייקט.

שר החקלאות א. און:

גם בהחלטת הממשלה וגם בועדת חשרים, אותה שלישיה שהוזכרה כאן, שראש הממשלה ביקש ממנה לבדוק באופן טכני איך לבצע את החלטת הממשלה - הייתי שם עם עופר וחיים בר-לב - סוכס בפירוש שיוקם שיכון ליהודים שיעבדו במפעל התעשייתי שיוקם במעלה האדומים, לרבות - וכך היה מובן - מפעלי התשתית, במידה שירצו לעבוד בעבודות התשתית. אני חושב שיהודים צריכים לעבוד בעבודות התשתית והם צריכים לגור שם.

שנית: עד הרגע הזה, לא ידוע לי שקיימת בעיה של

הפקעת שטח.

חשר י. גלילי:

האם החלטתם שלא תהיינה שם משפחות?

שר החקלאות א. און:

לא התייחסנו בכלל לבעיה זו. בהחלטת הממשלה

דובר על "עובדים".

בכל אופן לי לא ידוע עד לרגע זה שישנה בעיה של שטח שצריך להפקיע או שצריך לתפוס. לא שמעתי כדבר הזה לא ממינהל מקרקעי ישראל ולא ממשרד השיכון. אמנם ממונה על הענין הזה שר האוצר. אבל בתוקף תפקידי אילו שמעתי על הדבר הזה, יכולתי לזרז את הענין. לא ידעתי שיש בעיה כזו. אמרו שיש עיכובים בהקמת המבנים, אבל לא שמעתי שיש בעיה של תפיסת שטח.

אני חושב שחברי הממשלה המנסים להצדיק את העליה במעלה האדומים ללא אישור הממשלה, עושים עוול לממשלה, כי אנחנו יכולים למצוא את עצמנו עם עשרים גרעינים מהסוג הזה. בכל תנועה ישנם גרעינים כאלה. אני חושב שיש הכרח להוריד משם ככח את האנשים שעלו ללא אישור ואל לנו לחזור על המשגה של "קשת".

השר לקליטת העליה ש. רוזן:

אני חושב שהחלטה, שלא הצבעתי בעדה, אבל שנתקבלה בממשלה, היתה ברורה. היא אמרה להקים אזור תעשייתי ושיכון לעובדים שיעבדו במפעלים במעלה האדומים.

ראש הממשלה י. רבין:

נאמר בהחלטה: "בנייה למגורים תיועד לאנשים אשר תעסוקתם היא באזור מעלה האדומים".

השר לקליטת העליה ש. רוזן:

מדובר בהחלטה "למגורים". אנחנו מקימים כעת התנחלויות בכל הארץ. בכל מקום אנחנו מקימים קודם כל את הבנינים. פעם לא חלמנו על כך שקודם יוקמו הבנינים ואחרי כן יביאו את המתיישבים. אלא המקימים עבודות הכנה במקומות כאלה, אינם גרים שם, אלא באים מאיזה מקום במרחק של 15 או 20 קילומטר. אם נחוצים שם עשרה עובדים, יבואו מירושלים במרחק של 15 קילומטר. אנחנו הופכים כעת את הענינים ומקימים את השיכונים לפני שיבנה תעשייה ולפני שיש עבודות תשתית.

המצב, כפי שנוצר, הוא שרוצים להפוך את החלטה שדברה על הקמת מרכז תעשייה ורוצים להקים התנחלות פלוס תעשייה. ובמקום החלטה, שלא זכתה פה לרוב, רוצים ליצור עובדות שיצדיקו הצעה אחרת.

ראש הממשלה י. רבין:

יש לנו די בעיות רציניות יותר וצריך לקצר

בדברים.

השר לקליטת העליה ש. רוזן:

אסור לחשלים עם עובדות שיווצרו ללא אישור, כפי שאמר השר אוזן, כי זה יגרום לנו נזק חמור.

שר הבטחון ש. פרס:

אני רוצה לומר משפטים אחדים כלפי פנים, כלפי עצמנו. המצב לגבי מעלה האדומים היה עד עכשיו כזה, שגם באו"ם וגם בעולם הערבי לא העלו קול בנושא הזה. עכשיו, ערב בואו של קיסינג'ר לאזור, תעסוק המדינה בהחלטה שנתקבלה בממשלה ותציג את כל העניין הזה בצורה הקיצונית ביותר שאפשר.

האם נלך היום להפעיל גם חיילים? חיילים אינם שוטרים. ביחס לאזור שכס אומרים שזהו אזור שאינו מיועד להתיישבות. אבל כאן אני רואה את הקושי להסביר לחיילים את הצורך להפעיל כוח. ישנה החלטה של הממשלה להקים מרכז תעשייה במעלה האדומים, יאמרו עכשיו לחיילים: השתמשו בכוח כדי להוריד את האנשים משם. אני רוצה להגיד לשרים ויקטור שם טוב ושלמה רוזן: אני בעד התיישבות במעלה האדומים. מעולם לא הכחשתי זאת.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

תציע הצעה כזאת. הייתם במעוט בענין זה.

שר הבטחון ש. פרס:

אינני מקבל את הפירושים שלכם.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

ואני איני מקבל את הפירושים שלך.

שר הבטחון ש. פרס:

אי-הקבלה שלך אינה חזקה יותר מאי-הקבלה שלי.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אמנם אתה האיש החזק בממשלה.

שר הבטחון ש. פרס:

אני האיש החזק בממשלה? זוהי תרומה שלך לתדמיתי ולא להיפך. האם הצגתי את עצמי כנץ? אני רוצה רק להגיד שהוחלט להקים אזור תעשייה במעלה האדומים. הרי על זה אין חלוקי דעות. מדוע הוא לא הוקם?

ואני רוצה להסביר מדוע לא הוקם. כי ישנה ועדת הפקעות של הממשלה. הממשלה החליטה על מערכת הפקעות. הועדה מחליטה אם להפקיע 30,000 דונם או 5,000 דונם. עד היום לא טרחה ועדת ההפקעות, המונה חמשה שרים

בראשותו של שר המשפטים, לשבת ולדון איפה צריך להפקיע (אין אני מדבר על ענין המגורים). אילו היתה ועדת ההפקעות מחליטה את ההחלטה הטכנית הפשוטה הזאת, יכלו הטורקורים לעבוד שם. קיים ריב בין המשרדים, בין מינהל מקרקעי ישראל, בין המימשל ובין משרד השיכון.

שר השיכון א. עופר:

לא דברתי נגד שום משרד. לא אמרתי שבמשרדך יש

סחבת.

שר הבטחון ש. פרס:

טוב, במשרדי יש סחבת! הוא הגדוע מכל המשרדים. האם אני מדבר נגד משרד השיכון? אני מדבר כחבר הממשלה.

למה הגענו? היתה הצעה מינימליסטית להפקיע 200 דונם כדי שאפשר יהיה להקים אזור תעשייה על 200 דונם. שלושה שבועות לא יכלה הועדה להתכנס ולשים את האצבע על המפה האם להפקיע כאן או שם. על זה מתעכב כל הענין.

אילו הייתי בטוח שצופר עושה "הבה נתחכמה", הייתי מרים את הקול. אני חושב, שלהימצא ערב כואו של קיסנינג'ר לאזור עם מתח כזה ביישוב, כאשר רוב העם רוצה במקום הזה והממשלה החליטה על כך - משום מה באות כל הדחיות האלה? האם בהחלטה כתוב לוח זמנים מה קודם ומה אחרי כן? מדובר על "בנייה למגורים תיועד לאנשים אשר תעסוקתם היא באזור מעלה האדומים" - איפה כתוב "שיועסקו אחרי כן"? נופיע בעיני העם כממשלה לא מובנת, כשישנה התישבות ערבית בלי משרד השיכון ובלי ועדת ההפקעות והיא מתבצעת על כל גבעה ותחת כל עץ בסביבות ירושלים ובקצב שעוד לא נשמע כמוהו. אם כך, יהיה לפחות גם ישוב יהודי בסביבות

ירושלים. איני צריך לחכות עד שמועצת מפלגה תחליט כעבור שנה שהיא מכירה במעלה האדומים כבאזור יהודי.

היה מאבק

להוציא את הדבר מירי זורע. זורע עושה עבודה טובה, ותנו לו לעבוד. הוא בחור בעל מרץ. חדשים זה הלך. אותי לא הכניסו אפילו לועדת חשרים הזאת. זה לא איכפת לי. השאלה איננה מי עושה אלא מה נעשה בארץ הזאת. שבוע ימים לפני בואו של קיסנינג'ר נצטרך לשלוח חיילים כדי להתגושש עם אנשי גוש "אמונים". על מה ולשם מה?

אני מדבר על החלטות שנתקבלו ללא כל ספק. מדוע לא קרה הדבר האלמנטרי ביותר שצריך היה לקחת שעה זמן? עמשי צריך יהיה לשלוח לשם חיילים.

שר האוצר י. רבינוביץ:

ואילו היו 200 הדונמים?

שר הבטחון ש. פרס:

הטרקטורים היו עולים למקום. הם אינם יודעים לאן ללכת. לא נקבע להם מקום.

שר השיכון א. עופר:

יש תכנון מדויק.

ראש הממשלה י. רבין :

אינם יודעים איפה המחנה.

שר השיכון א. עופר :

יודעים איפה המחנה. צריך לעשות הסדרי קרקע.

שר הבטחון ש. פרס :

עם כל הידיעות לשם טוב ולרווח, אני רוצה לומר שאיני מתבייש בהתיישבות במעלה האדומים. זהו הכרח ישובי בטחוני. האם מישוו הסתיר את הדבר? רצו ללכת בדרך של פשדה וקבלו החלטה מלכדת יותר. אבל האם עושים כאן אילו הסוואות או אילו רמאויות? היו שתי דעות. ניסו למצוא דרך כדי לפשר בין שתי הדעות, כדי שלא תהיה מריבת חנם - זה הכל.

השר י. גלילי :

אני מבקש מראש הממשלה אינטרפטציה להחלטת הממשלה בענין מעלה האדומים, לגבי הסעיף האומר "בנייה למגורים תיועד לאנשים אשר תעסוקתם היא באזור מעלה האדומים". האם פירושה של החלטה זו הוא א) שאין להקים מגורים לאנשים העובדים בהמשדת אזור תעשייה במעלה האדומים? ב) האם פירושה של החלטה זו הוא איסור על מגורי משפחות במעלה האדומים, בין בתהליך הקמת המקום ובין בתהליך הקמת המפעלים?

נדמה לי כי בתשובה לשאלה זו ישנו המפתח גם למצוקה שלתוכה נקלענו עכשיו.

האם יש איסור על כך שמשפחות תחיינה במעלה האדומים? לפי דעתי זהו מקור הרעש ומקור המצוקה עכשיו.

איני חושב שאפשר להשלים עם זה שאנשים יעלו למעלה האדומים בלי אישור הממשלה. אבל אני חושש שאנחנו מפרשים באורח מסולף את החלטת הממשלה. הממשלה לא החליטה שיהיו בנינים דוממים במעלה האדומים ושנשים לא יגורו שם, אלא אם יהיה שם מפעל תעשייה. אני חושב שאינטרפוזציה כזו מסלפת את החלטת הממשלה.

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

איני רוצה לסלף את הענינים עוד יותר. אבל מבחינת העובדות אני רוצה למסור שמה ששייך לאזור התעשייתי של 5,000 דונם, שהם פיתוח שלב א', אין שום בעיות של הפקעת קרקע. מה שיש, זוהי בעיה של תשתית, כי כבישים, חשמל, מים, ביוב, טלפונים אין מביאים בתקופה קצרה, מה גם שהמשורר שלי יתחיל לעבוד שם פיזית רק ב-1 באפריל. מה שעושים עכשיו, זהו בתיאום מלא עם מינהל מקרקעי ישראל.

אני מציע ששרי הממשלה יהיו ערים לכך שלבנות מפעלים במקום כזה אין זה פרוצס קצר. בינתיים מה שיש שם, זהו מדבר עם דרך עפר. זה לצורך התעשייה.

במאמר מוסגר אומר כי נדמה לי שהבעיות של הפקעת קרקע הן לגבי האזור המיועד למגורים. אבל לגבי המקום המיועד לתעשייה אין בעיות.

שר הבטחון ש. פרס:

לי נאמר על 5,000 דונם ועל מחנה עבודה.

שר האוצר י. רבינוביץ:

היתה החלטת ממשלה לגבי מעלה האדומים. התכוונו לנושא מסויים, לאזור תעשייה ובמידה שפועלים ירצו לעבוד שם, יוכלו לגור שם. איני מדבר על רווקים או על משפחות, אני מדבר על החלטת הממשלה. איני רואה כל פסול בכך שגם משפחה תהיה במחנה העבודה. בשבילי העניין היום הוא עליה על הקרקע ללא אישור הממשלה ומבחנה של הממשלה בעניין זה. השאלה: האם אנחנו נרתעים מזה?

אני מתפלא על דברי שמועון פרס. עזוב את כל ההסדרים. אתה הועמדת במבחן כממשלה ואתה חייב לענות על זה. היום זה עניין של מעלה האדומים, מחר תצדיק גם אם זה יהיה ליד שכם. אמרת שם שאפשר לתת להם לא במרחק של 7 קילומטר אלא של 4 קילומטר. המבחן שבפניו עומדת הממשלה הוא: האם אנחנו נותנים להקים התנחלות ללא אישורה של הממשלה? כך צריך לראות את הדברים.

שר הדתות י. רפאל:

האם אנחנו הולכים למבחני-כוח?

צריך למנוע את הדברים.

השר ג. האוזנר:

אבל מה נעשה היום?

שר הבטחון ש. פרס:

השאלה: מה הביא לכך?

שר התחבורה ג. יעקבי:

קרה משהו הבוקר. אני רוצה בכל זאת להבחין בין מה שקרה מאז שהממשלה החליטה ועד היום. לפי דעתי זהו בהחלט נושא לבירור לא פחות מאשר הנושא שקדם להחלטה העומדת לבירור. לפי דעתי צריך לעמוד לבירור בין מה שהיה מאז שנתקבלה ההחלטה לבין מה היא מדיניות הממשלה בעקבות ההחלטה שנתקבלה כאן. אמנם לא התאחדנו ביחס להחלטה, אבל ברוב מספיק של קולות של חברי הממשלה, לפי מיטב זכוני ידיעתי, החליטה הממשלה שבמעלה האדומים יקום איזור תעשייתי ולידו שיכון של עובדים שיעבדו שם, וזה ללא אבחנה אם הם רווקים או אם הם בעלי משפחות וללא אבחנה בין אלה שיעבדו בפיתוח התשתית ובין אלה שיעבדו לאחר מכן במפעלי-תעשייה.

סוג השיכונים, שיש נסיון להקים אותם, עומד לפי מיטב ידיעתי בסתירה להחלטת הממשלה וכן הוא מפלה בין רווקים לבין נשואים, הוא מגביל את האפשרות של אנשים להתיישב במקום דרך קבע רק לאלה שיש להם תעסוקה במפעלי תעשייה ולא לאלה שיש להם תעסוקה בעבודות התשתית.

אני סבור (א) שהממשלה צריכה קודם כל להבהיר את מדיניותה בצורה פומבית וחד-משמעית; (ב) להודיע על מדיניותה זו לאנשים הרוצים להתיישב במקום; (ג) להציע להם רקע הבהרה שימתינו להקמת השיכונים מטעם הממשלה.

שר השיכון א. עופר:

קודם כל צריך להיות ברור לחברי הממשלה שאיש לא הציע עדיין שיכונים במקום, לא עמידר לפני זה ולא משדד השיכון אחרי זה. מדובר עמשי על מקום זמני, על מחנה לעובדים העובדים בתשתית.

ראש הממשלה י. רבין :

נאמר "בנייה למגורים תיועד לאנשים אשר העסוקהם היא באיזור מעלה האדומים".

שר השיכון א. עופר :

על זה אין ויכוח. לא מדובר עכשיו על מה שמינהל מקרקעי ישראל תיכנן או על מה שמשרד השיכון תיכנן. איש לא הניח עדיין ידו על שיכון. אמרו: מדברים עכשיו על בניית מחנה זמני לעובדים העובדים בחשית. גם שאלתי וכך אמרו לי. אמרו שיכולים אלה להיות רווקים וגם בעלי משפחות. אבל צריך לדעת שאין שם עכשיו מקום לשירותים, לא שירותי חנוך ולא שירותי רפואה. אולם לא אמרנו שמשפחות אינן יכולות לגור שם.

שר הסעד מ. חזני :

מדובר על כך ששלושה יהיו בחדר אחד.

שר השיכון א. עופר :

ממי אתה מקבל את האינפורמציה הזאת על שלושה

בחדר אחד?

שר הדתות י. רפאל :

מהעיתון.

שר השיכון א. עופר:

שורש הבעיה שכל הממשלה מטפלת בזאת. לא טיפלתי בענייני סעד. כאשר באים אלי בענייני סעד, אני שולח אותם לשד הסעד. לא דיברתי על כמה יגורו בחדר אחד.

שר הסעד מ. חזני:

כך נאמר בסיכום.

שר השיכון א. עופר:

איפה כתוב על שלושה?

שר הסעד מ. חזני:

בנייר שקיבלתי מחדש אוזן.

שר השיכון א. עופר:

כיוון שמדובר על מחנה זמני, תיכננו את המבנים כך שהערך לא יילך לאיבוד, שאפשר יהיה להפוך אותם אחרי כן למקום פעולה לנוער אחרי שיקום השיכון הקבוע או למחנה קליטה או לאכסניה או לפרק אותם ללא נזק גדול. סוג העובדים שלוקחים אותם בחשבון, הם עובדים זמניים. בכל התנאים אנחנו נותנים עדיין מגורים לאנשים בתנאים הרבה יותר טובים מאשר בשנים הקודמות.

אני חוזר ואומר: נפגשתי עם כל האנשים ואיני יודע עדיין מי יעבוד במקום ומי יגור במקום. הולכים האנשים לראיונות עם עתונאים ונפגשים עם כל השדים. מחר תבוא קבוצה של יהודים תימנים ותרצה לעבוד

שם, הרי מפני שלא נפגשו עם גלילי, איכותם תהיה פחותה?

שר הבטחון ש. פרס:

איפה כתוב שרק שר השיכון ייפגש עם גרעינים?

שר השיכון א. עופר:

נפגשתי איתם כמו עם כל קבוצה אחרת. אמרתי שאין החלטה של הממשלה להתיישב במעלה האדומים. מחר נפרסם מודעה ויבואו סתם יהודים שירצו לעבוד ולגור שם, או יבוא קבלן ויאמר שיש לו 4 פועלים הרוצים לעבוד שם ולגור שם, יתייחסו אליהם כמו אל כל יהודי אחר.

אם יש לי הרגשה לא טובה בעניין זה, הרי היא רק מפני שיש פה קבוצת חברים החותרת לשיטה מסויימת. יכולים להחליט על התנחלות במעלה האדומים. אין פשרה, שמעון פרס, בהחלטה שנתקבלה. אם אתה בעד התישבות שם, תציע ויחליטו על כך, אבל יש לעשות זאת בצורה מסודרת. אבל אין אני מקבל שקבוצה של אנשים מובילה את הממשלה באף. יש לי הרגשה שקבוצת שרים, על ידי לובי ועתונות, מציגים את הדברים שאין נותנים להם לעבוד. אני יודע איך עובד משדד השיכון. אין שום טענה כלפיו ביחס לאיזו התנחלות שהיא, משהממשלה החליטה עליה. אני גם עכשיו נגד קרית ארבע, אבל אם יש החלטת ממשלה בעניין זה, אני מבצע אותה, כאילו הייתי בעד ההחלטה. אבל כאמור ישנה קבוצת חברים המובילה את הממשלה באף, ולזה אני מסכים. אני מסכים שהם יגידו לי מה לתכנן. והנה מפיצים ידיעה על גודל חדר, אינפורמציה שרק חוני יודע אותה.

שר הסעד מ. חזני:

קיבלתי את האנפורמציה בכתב.

שר השיכון א. עופר:

אתה יכול לשאול אותי. אפשר להביא זאת לממשלה

ולברר זאת כמו שצריך.

ראש הממשלה י. רבין:

אני רוצה לגמור את הנושא.

אני מפריד בין שתי שאלות: (א) מהי החלטת

הממשלה? (ב) מהי הדרך לביצוע?

החלטת הממשלה כבר סוכמה כאן על הענין של אזור התעשייה. לגבי הנושא של המגורים סוכם בסעיף 5 ב-11 קולות נגד 6: "בנייה למגורים תיועד לאנשים אשר תעסוקתם היא באזור מעלה האדומים". הפירוש הוא שאנשים שמקום תעסוקתם הוא במעלה האדומים - לא הוגדר אם זה במפעלי תעשייה או בעבודות הכנה, אלא למעשה כל איש עובד שתעסוקתו היא במעלה האדומים, יכול לגור שם. דבר שני שצריך להביא בחשבון הן אפשרויות ויכולות, ולכן יש גם שלבים בביצוע העבודה. הנושא השלישי היה קשור בסמכות: מי יבצע מה? גם פה הוחלט שצד האחד באפריל ימשיך מינהל מקרקעי ישראל לטפל בענין, מהאחד באפריל יעביר מינהל מקרקעי ישראל את הענינים, בהתאם לסמכויות הרגילות, למשרד המסחר והתעשייה, בכל מה שקשור לפיתוח הנושא התעשייתי, ולמשרד השיכון לגבי כל מה שקשור בבינוי ואיכלוס.

זימנתי פגישה זו וביקשתי את המשרדים כבר להתכנס

בענין זה.

מה שנכון הוא, כי ברור שבשלב הראשון אין עדיין תיכנון גמור. אי אפשר היה להתחיל היום בשיכון, כי זה היה בקצה העולם, כי התיכנון של השיכון לאלה שיעבדו בתעשייה נמצא לפי קונצפציה תיכנונית במקום, שאין אליו דרך גישה ואין שם לא חשמל ולא מים.

קמנו לעשות הפרדה: שלב ראשון, כפי שאברהם עופר תיאר, מעין מחנה עבודה זמני, כי לא בהכרח אלה שיעבדו בשלב ראשון עלולים להיות עובדי תעשייה. ורצינו להתחיל במחנה עבודה כדי להתחיל ליישב את המקום הזה. יחד עם זה הבה לא נחעלם, שאנחנו חייבים לגופו של הענין לדעת, כי כאשר מקימים שם מחנה עבודה, כפי שהצביע השר גלילי על הצורך להסביר לאנשים ההולכים לשם, כי הם עולים לשם בתנאים חלוציים.

העלה דווקא שר השיכון את הענין, ובצדק, שאם נתחיל לא לשים לב ולא להגדיר במדויק מה אנחנו עושים בפועל בכל שלב ושלב, הרי מה יקרה? תקום צעקה: הנה הבאתם לשם משפחות עם ילדים. האם יש שם גן ילדים ובית ספר?

ראיתי בהחלטה על מעלה האדומים כוונה לא להפוך את זה למקום של אנשים שיגורו בירושלים. מספיק לנו חזיון כמו של קרית ארבע. בנינו שם ופיתחנו ופעלו שם גורמי תעשייה וחוששני ש-50%, אם לא למעלה מזה, מאלה העובדים שם הם לא מתושבי קרית ארבע אלא מתושבי חברון.

שר הדתות י. רפאל:

חסרים שם מגורים.

ראש הממשלה י. רבין:

לא מגורים חסרים שם.

ההחלטה העקרונית היתה שמי שיבוא לעבוד במעלה האדומים, צריך לגור במקום. סיכמנו על שני שלבים: שלב ראשון מחנה עבודה לשלב עבודות ההכנה. איננו יודעים עדיין איזה מפעל עובר לשם. דובר על תע"ש. אני משוכנע שמרבית אנשי תע"ש יגורו בירושלים ויעבדו במעלה האדומים. אם יהיה שם מחנה צבאי - יהיה מחנה צבאי. הוטל על משרד השיכון להקים שם מחנה עבודה. ידענו שבשלב הראשון אין לנו פתרון לא לחנוך הילדים ולא לעזרה הרפואית.

אני מציע כי כאשר הממשלה נוטלת עליה את האחריות לאיזה מפעל - והיום זה לא הולך בלי אחריות הממשלה - שנעשה זאת בצורה מפוכחת. סוכם על הקמת מחנה עבודה. אין זה שולל אם קבוצת אנשים תרצה לבוא ולעבוד שם. לא החלטנו מי כן יוכל לבוא ומי לא. איני רואה אסון בכך אם בתחילתו של הקמת ישוב יש גם גרעין אנושי. בעוד חיפשו תחילה איך לגבש גרעין טוב יותר לביסוסו של הישוב שם. אין דבר אחד סותר את השני.

סוכם לבצע את השלבים הבאים: מחנה עבודה בשלב ראשון. ועם פיתוח המקום יש לעבור לתיכנון של שיכון, כי שיכון צריך להיות מתוכנן, אם מדובר על כך שאנשים יגורו בצורה אחרת מאשר בשלב הראשון. האם אלה היו הסיכומים, עופר?

שר השיכון א. עופר:

נכון.

ראש הממשלה י. רבין:

זה סוכם עם כל השדים שהיו שם.

איני יודע על בעיה שאין מקום לבנות. אני ממלא מקום שד המזפטים, ואם חסר לך מקום איפה לבנות בגלל אי הפקעה, הריני מוכן לזמן ישיבת ועדת ההפקעות תוך יומיים.

שד השיכון א. עופר:

הבאתי דוגמה שלמרות שאין עדיין הסדר-קרקעות, מסרנו הזמנות לעבודות.

ראש הממשלה י. רבין:

פה עובדים בשיטה מסויימת, כמו שעובדים בישוב ובכל מקום אחר. יכול להיות שאפשר למצוא פתרון, שתהיה עליה לפי הזמן עד שמקימים מחנה. הכל צריך להיות מתואם, מוסדר ומרוכז ביד אחת.

החלטנו על ריכוז העניין ביד אחת, ואיני מציע שכולם יטפלו בזאת.

השר י. גלילי:

ומה בדבר ענין המשפחות?

ראש הממשלה י. רבין:

יכול להיות שכן תהיינה משפחות, יכול להיות שלא. בשלב ראשון אני רואה קושי לבעלי משפחות לעבור לשם, אבל לא הוחלט שלא יוכלו בעלי משפחות לעבור לשם.

שר השיכון א. עופר:

גם אני לא אמרתי שלא.

ראש הממשלה י. רבין:

אבל אין לנו תנאים לכך במחנה עבודה. לא נחזיל להסיע כל יום תלמידים העירה. מי ישלם בעד הנסיעות?

שר הסעד מ. חזני:

בכל מועצה אזורית מסיעים תלמידים, אלפי תלמידים.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

לפי דעתי בעתיד יהיה שם גן ובית ספר, אבל לא עכשיו. צריך להגיד זאת לאנשים.

ראש הממשלה י. רבין:

זוהי המגמה. צריך לראות את הדברים בשלבים.

עכשיו לגבי העניין עצמו. אני חוזר ומבקש דבר מכל הגורמים: משטרה בתוך הקו הירוק, והצבא בתוך השטח הזה. אני מעריך שבשבוע, לקראת ביקורו של קיסנינג'ר באזור, המתיחות תעלה, כי בצד השיקולים שכולנו דיברנו על אודותיהם יש פה גם אלמנטים פוליטיים ושיקולים פוליטיים המכוונים לחשיג מטרה

מסויימת. לא נתעלם מזה. כמו שאנחנו צריכים לבדוק את עצמנו, אם נהיה יעילים - העיתוי אינו קשור עם השאלה אם היינו יעילים - עלינו לזכור שיש גם שיקולים פוליטיים. יותר נוח ליצור מתיחות לפי זה, המתיחות הפוליטית לא תישאר.

שר הבטחון ש. פרס:

יש לנו יצר הרס עצמי.

שר הסעד מ. חזני:

לגבי מעלה האדומים אין מגמות פוליטיות. יכול

להיות שזהיינה.

ראש הממשלה י. רבין:

איני יודע.

שר השיכון א. עופר:

הממשלה כולה החליטה בענין זה. הצעתי את מעלה האדומים כאזור תעשיה. והנה איך אנחנו מצליחים להציג את עצמנו כאילו משהו בממשלה הוא נגד מעלה האדומים? לשם מה זה נחוץ?

ראש הממשלה י. רבין:

גמרנו בנושא זה. כוחות הבטחון צריכים לעשות את

כל הדרוש.

שר הדתות י. רפאל:

אני מציע שראש הממשלה יזמין משלחת שלהם ויסביר

להם מה שהסביר כאן.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אני מתנגד להצעה זו.

ראש הממשלה י. רבין:

אני מציע לא לקבוע כאן את שיטת הטיפול בדבר. אבל אני מבקש שיוסבר לאנשים - מבלי לקבוע כרגע על ידי מי - מהי כוונת הממשלה לומר להם: אנחנו מבקשים מהם לפנות את המקום ולהשתלב בהחלטת הממשלה, בביצוע ההחלטות ובמימושן. אבל יחד עם זה אין לנו יכולים להשלים עם יצירת עובדות.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

אני חושב שהמושג "גרעין" אינו פסול בהתייחסות עירונית. מוטב להסביר להם שבשלב הראשון יבואו אלה שיוכלו לחיות במקום. בשלב השני יבואו גם משפחות.

שר השיכון א. עופר:

אמרתי אותו דבר.

שר החקלאות א. ארז:

האם הסיכום שלך הוא לא ליצור עובדות נגד

החלטות הממשלה?

ראש הממשלה י. רבין :

למנוע יצירת עובדות, ואם יהיה צורך - להשחמש

בכוח.

שר החקלאות א. ארז :

ביחס לעניין המשפחות צריך להיות ברור להן שיעלו

בתנאים החלוציים ביותר.

ראש הממשלה י. רבין :

איש לא פסל שיעברו לעם משפחות.

שר הסעד מ. חזני :

אני מציע שחפוענח מיד הסטנוגרמה, כדי שאפשר

יהיה להראות להם את דברי ראש הממשלה גם בכתב.

שר הדתות י. רפאל :

רציתי למנוע התנגשות.

ראש הממשלה י. רבין :

יש לי בקשה. הדעות חלוקות כאן. אבל קיימת גם החלטת הממשלה איך לטפל במצב. אני מאד מבקש להימנע ככל האפשר, דווקא בשבוע הזה, מלהתחיל להעלות בגלוי את כל הוריאציות והניואנסים שיש בין דעות השרים. מספיק מה שיש ומה שהולך.

חשר י. גלילי :

אני מציע שאין אנחנו מקבלים החלטות חדשות בשום דבר, לא לגבי מעלה האדומים ולא לגבי מדיניות הממשלה ביחס להתנחלויות שעולות לא לפי החלטות הממשלה. ראש הממשלה יערוך את דבריו לפירסום ומזכיר הממשלה ידווח מה היה כאן גם בנושא זה.

ראש הממשלה י. רבין :

אם יש איזו בעיה של הפקעת קרקעות, שמשהו מתעכב

בגלל אי-הפקעה, תגידו.

שר השיכון א. עופר :

זה לא עיכב ביצוע עבודות אפילו ליום אחד.

המחנה הוזמן, כן גם כל החמרים, למרות שאין

תקציב, והכל נמצא בעבודה.

ראש הממשלה י. רבין :

הוא אחראי לביצוע ולא פרס.

שר הבטחון ש. פרס:

פנה אלי חיים בר-לב בענין התעשיה הצבאית. בקשתי מאנשי התעשיה הצבאית, שצריכה להיות המפעל העיקרי, ללכת למקום ולתכנן. באו ושאלו: איפה? אמרו שאין עדיין מקום, כי ועדת ההפקעות טרם החליטה ביחס למקום.

ראש הממשלה י. רבין:

הכתובת לצורך זה היא חיים בר-לב.

האם בדקת את הדבר אתו?

שר השיכון א. עופר:

מחנה העובדים מסומן על המקום.

ראש הממשלה י. רבין:

לשם זה קבעו סמכויות. שר המסחר והתעשיה אחראי על תיכנון האיוור התעשייתי. אם ישנם ספקות למישהו, איפה להקים מפעל, הכתובת לשאלה זו אינה שר המשפטים אלא שר המסחר והתעשיה.

שר הבטחון ש. פרס:

שר המסחר והתעשיה פנה אלי לגבי העברת המפעל. אחרי כן אמר לי: אתה אינך מפקיע את האדמה הדרושה.

ראש הממשלה י. רבין:

יש פה אי הכנה.

שר הבטחון ש. פרס:

אני מבין שצריך להפקיע 5,000 דונם, ועדיין לא

הוחלט איפה.

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

כל 5,000 הדונמים לתעשייה הם על אדמות ממשלת

ירדן לשעבר.

ראש הממשלה י. רבין:

לא פה המקום לברר את הדבר. אין דבר פשוט יותר מאשר ששר הבטחון יפנה בענין זה לשר המסחר והתעשייה. אם ישנו דבר לא ברור, תבדוק אתו.

בהמשך הישיבה, בנושא מעלה האדומים, נתקבלה

ידיעה האומרת:

שר הבטחון ש. פרס:

בשלב זה הודיעו המתנחלים, שהם יהיו מוכנים לעיין בהתפנות כרצינות, באם אחד השדים יראה אותם.

ראש הממשלה י. רבין :

שקודם יתפנו.

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב :

אני במקום שר השיכון הייתי מתנדב לראות אותם.

שר החינוך והתרבות א. ידלין :

אני מציע שיראו אותם 2 השרים, שר השיכון ושר

המסחר והתעשייה.

שר הבטחון ש. פרס :

אני אודיע להם כי לאחר שהם יתפנו, שר השיכון ושר המסחר והתעשייה יראו אותם אצל השר עופר.

ראש הממשלה י. רבין :

אם אפשר ע"י זה למנוע התנגשות, זה כדאי.

(דברים שנאמרו בעת הדיון על משרד ההסברה, בנושא

מעלה האדומים).

שר הבטחון ש. פרס :

שני משפטים בענין מעלה האדומים: המפקד מסר למתנחלים כי עליהם להתפנות, ולאחר שיתפנו יהיו שני חשדים, שהוחלט עליהם, מוכנים לראותם. הם מבקשים לראות את חשדים לפני שיתפנו. יכול גם להיות שנצטרך להשתמש בכוח. לא הייתי רוצה שנצטרך להשתמש בכוח, משום שחשדים סרכו לראותם לפני שהתפנו. גם המשטרה מדברת על אנשים שהיא עוצרת. השמוש בכוח נוכח מצלמות הטלוויזיה והרדיו אינו תמיד סימפטי. אני מציע שנודיע להם כי אנו מוכנים לדבר איתם, וכדאי לעשות זאת לפני חשיכה. נציג ששני חשדים יראו אותם.

ראש הממשלה י. רבין:

האם יש מי שמסתייג מכך?

חשד ג. האוזנר:

האם הם מבטיחים להתפנות לאחר שהחשדים יראו אותם?

שר הבטחון ש. פרס:

לא.

חשד י. גלילי:

אינני מציע שנחזקש בנקודה זו. אם לא יסכימו להתפנות, נצטרך להפעיל את צה"ל, אך לא כדאי שהנימוק לסירובם להתפנות יהיה שהחשדים סרכו לראותם.

ראש הממשלה י. רבין:

ניתן להם תשובה.

(דברים שנאמרו בעת הדיון על משרד ההסברה, על נושא מעלה האדומים).

שר הבטחון ש. פרס:

קבלתי זה עתה ידיעה כי התחילו לפנות את המתנחלים. יש התנגדות לא חזקה מצדם. יונה אפרת הודיע להם כי השדים מוכנים לראותם. כלומר, הוא התחיל לפנותם וקיבל את התשובה שלנו שחשדים מוכנים לראותם באמצע הפינוי.

ראש הממשלה י. רבין:

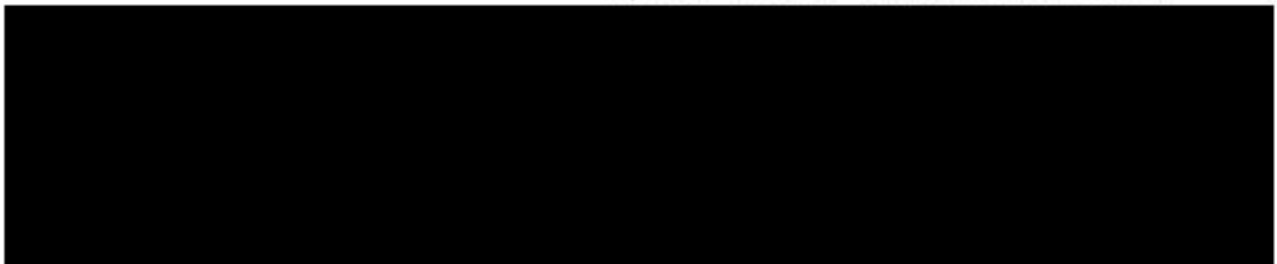
השאלה היא אם הוא ממשיך בפינוי או לא.

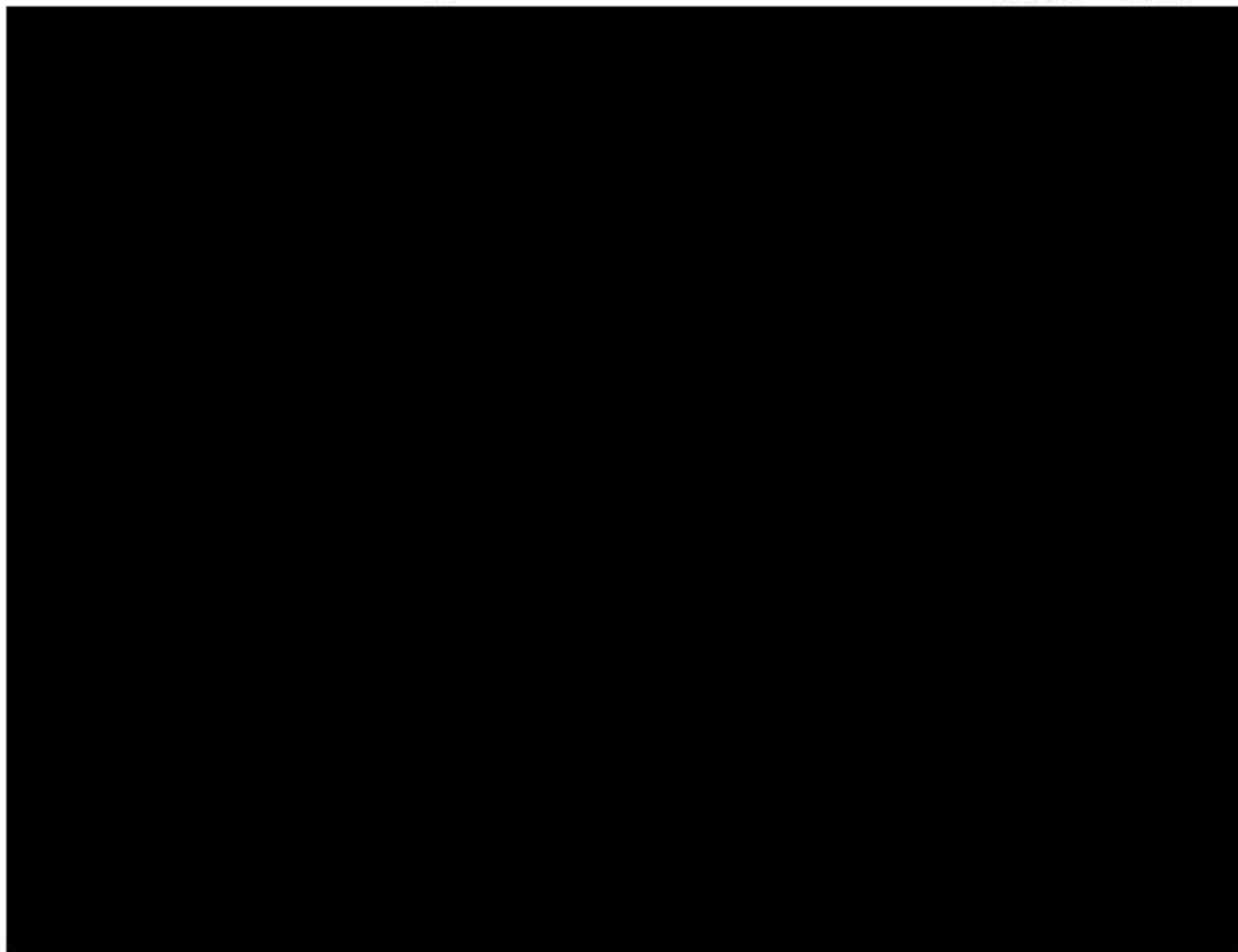
שר הבטחון ש. פרס:

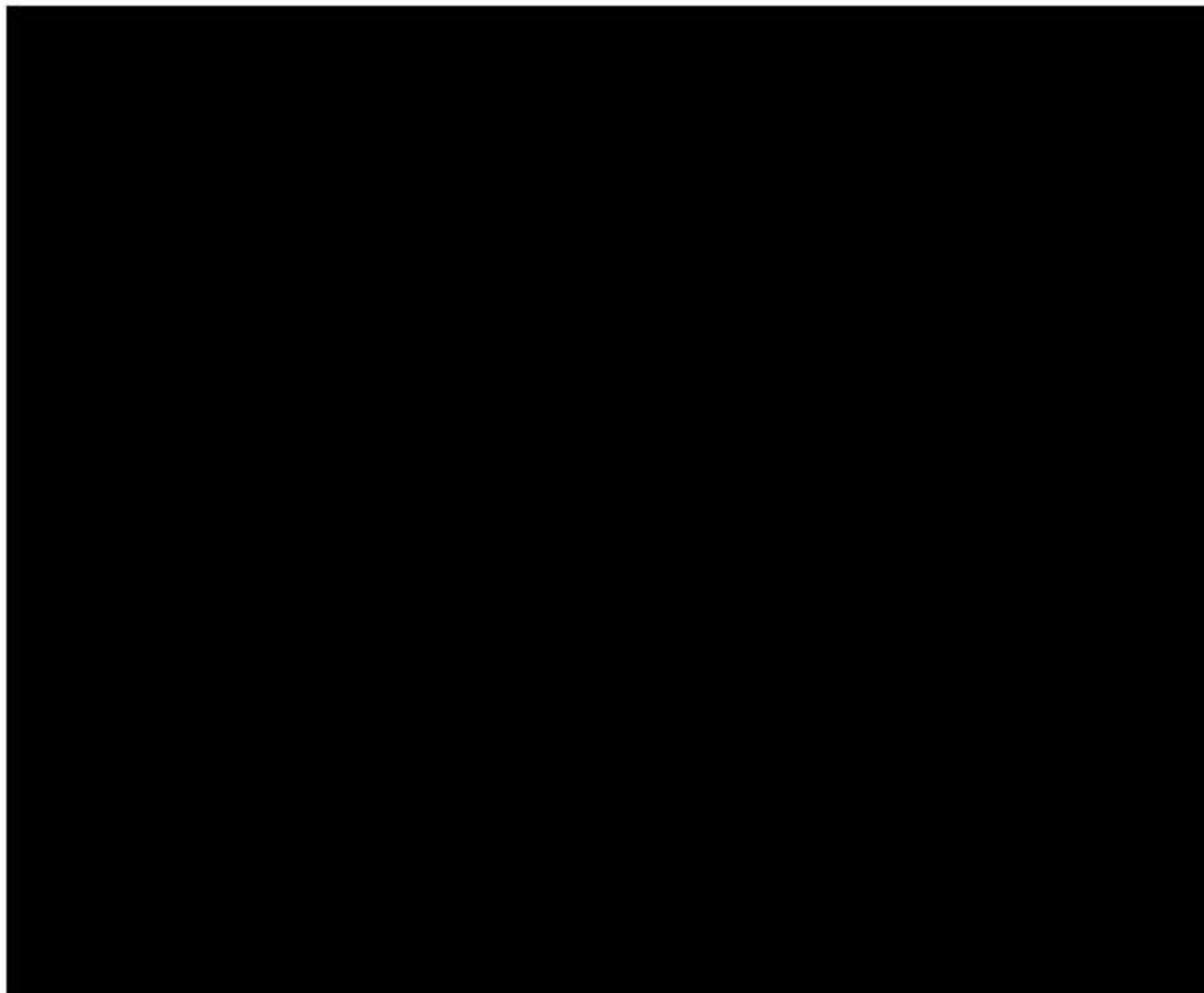
הוא ממשיך בפינוי.

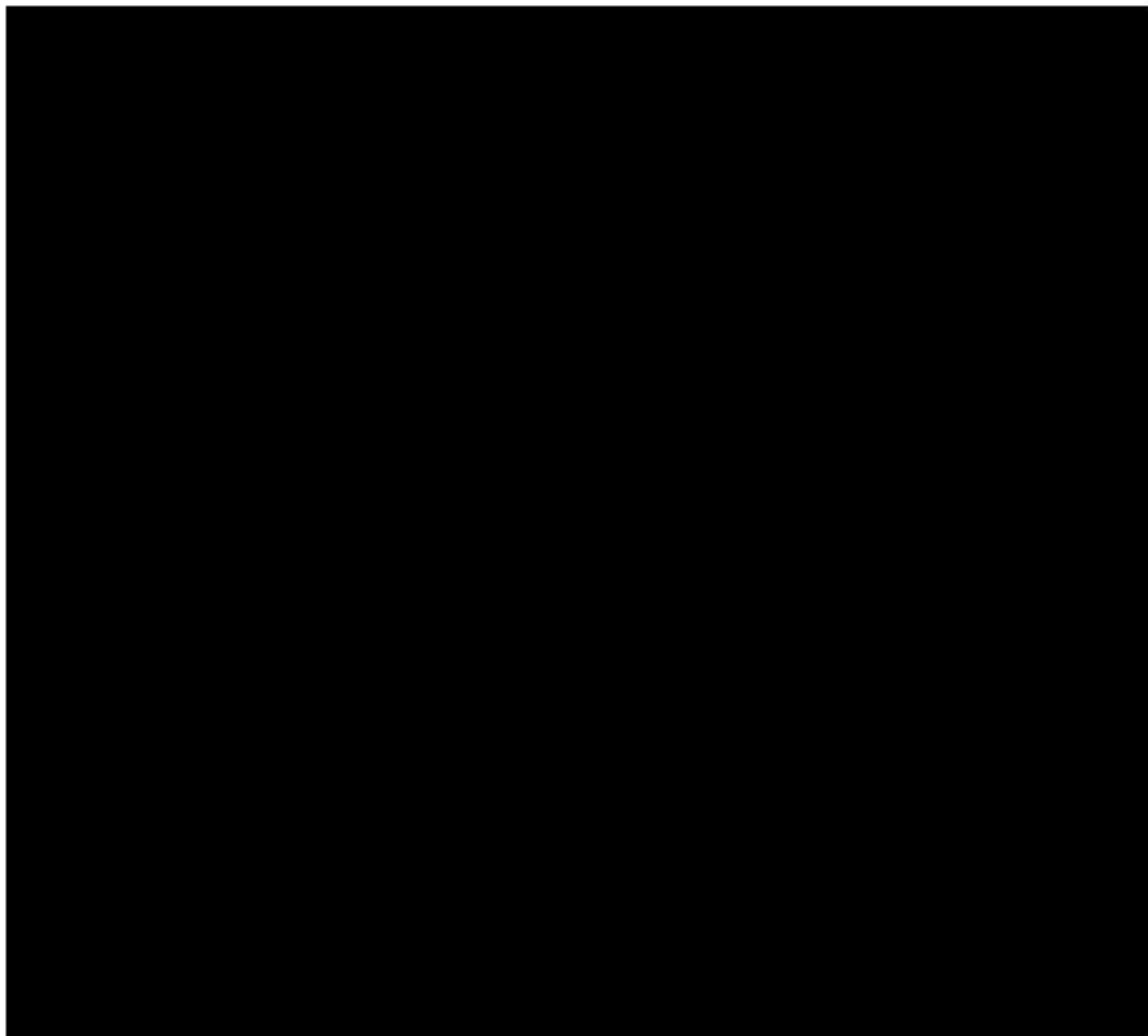
507. עניני בטחון

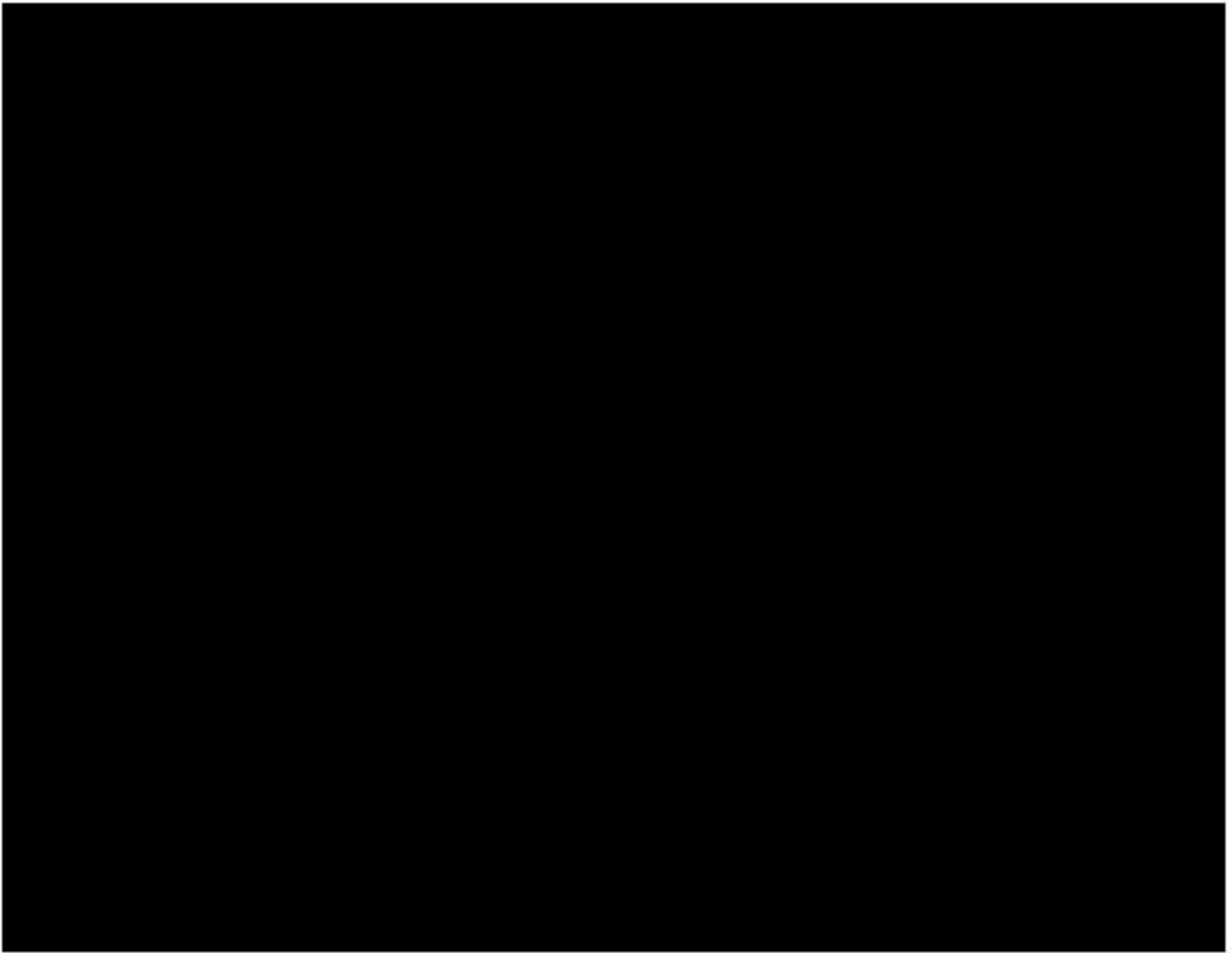
הממשלה בשבתה כועדת שרים לעניני בטחון.

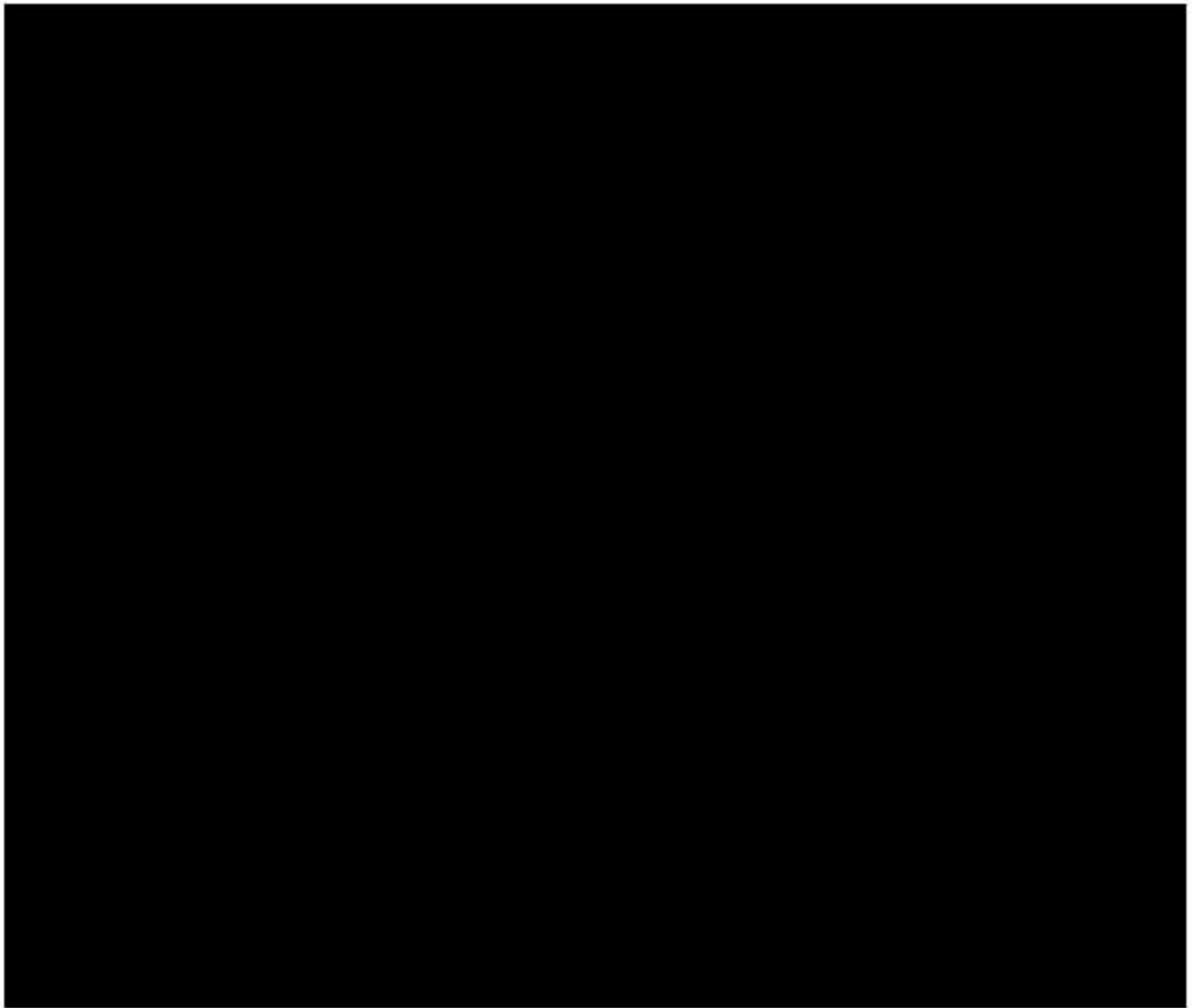

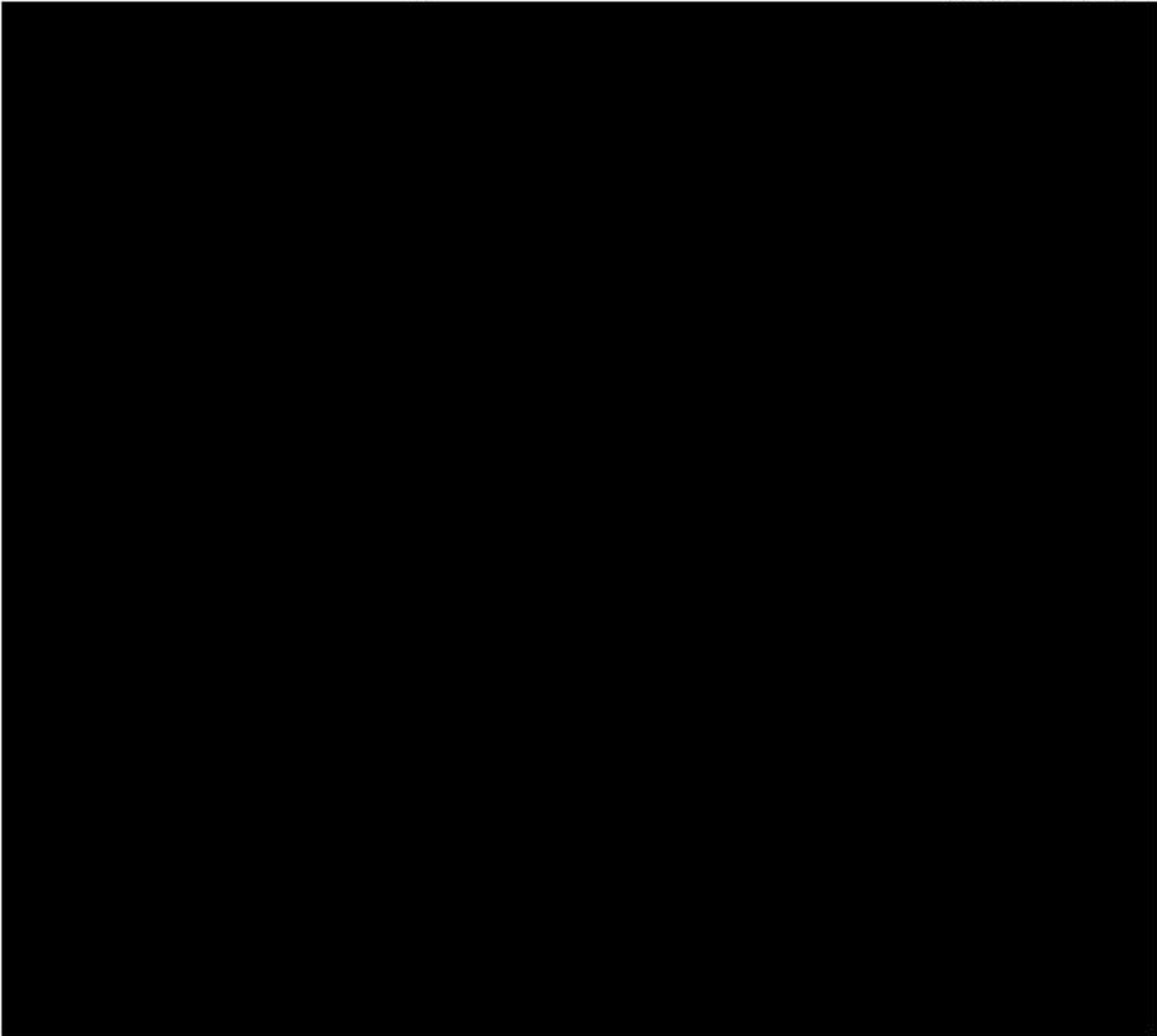

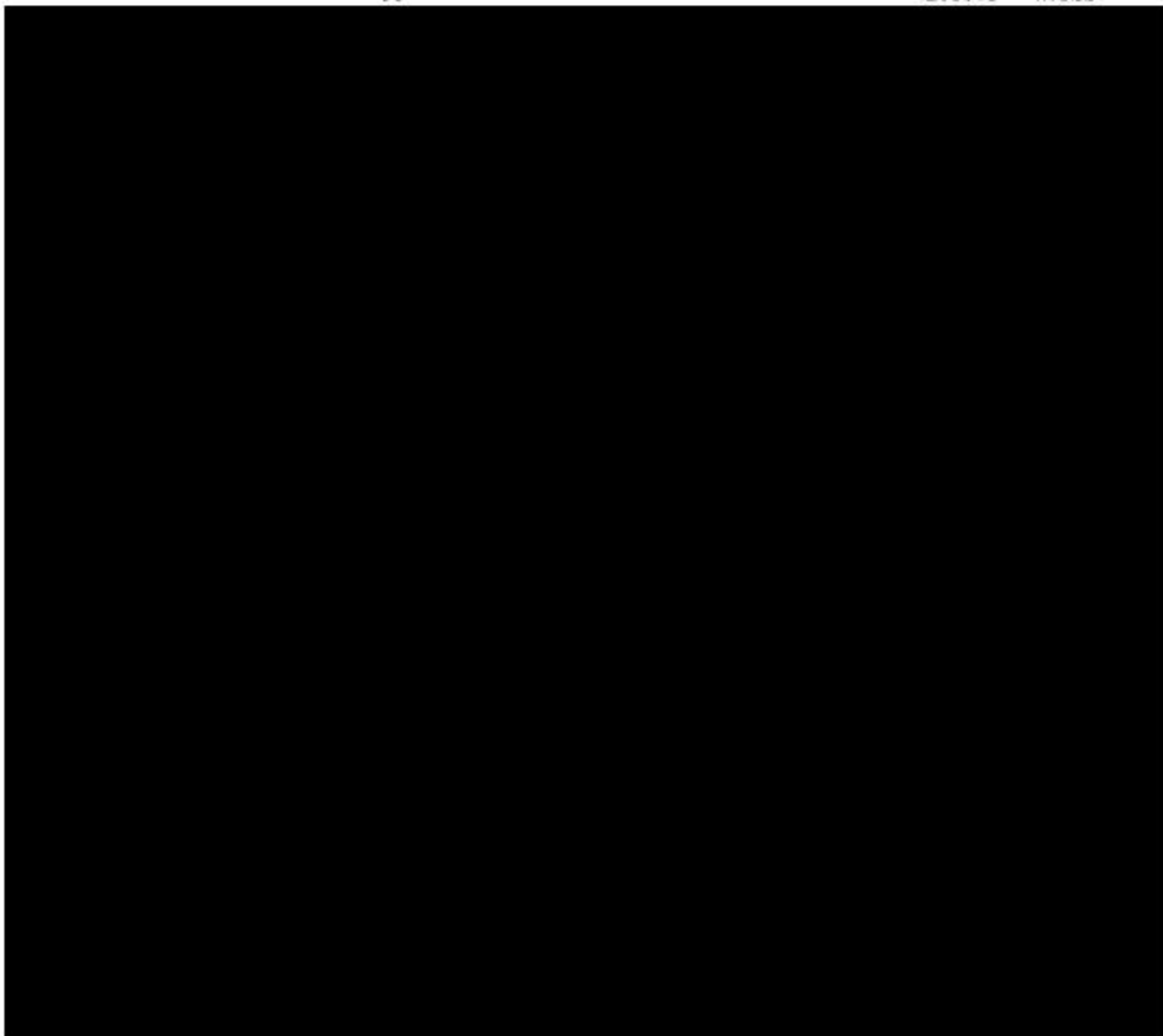

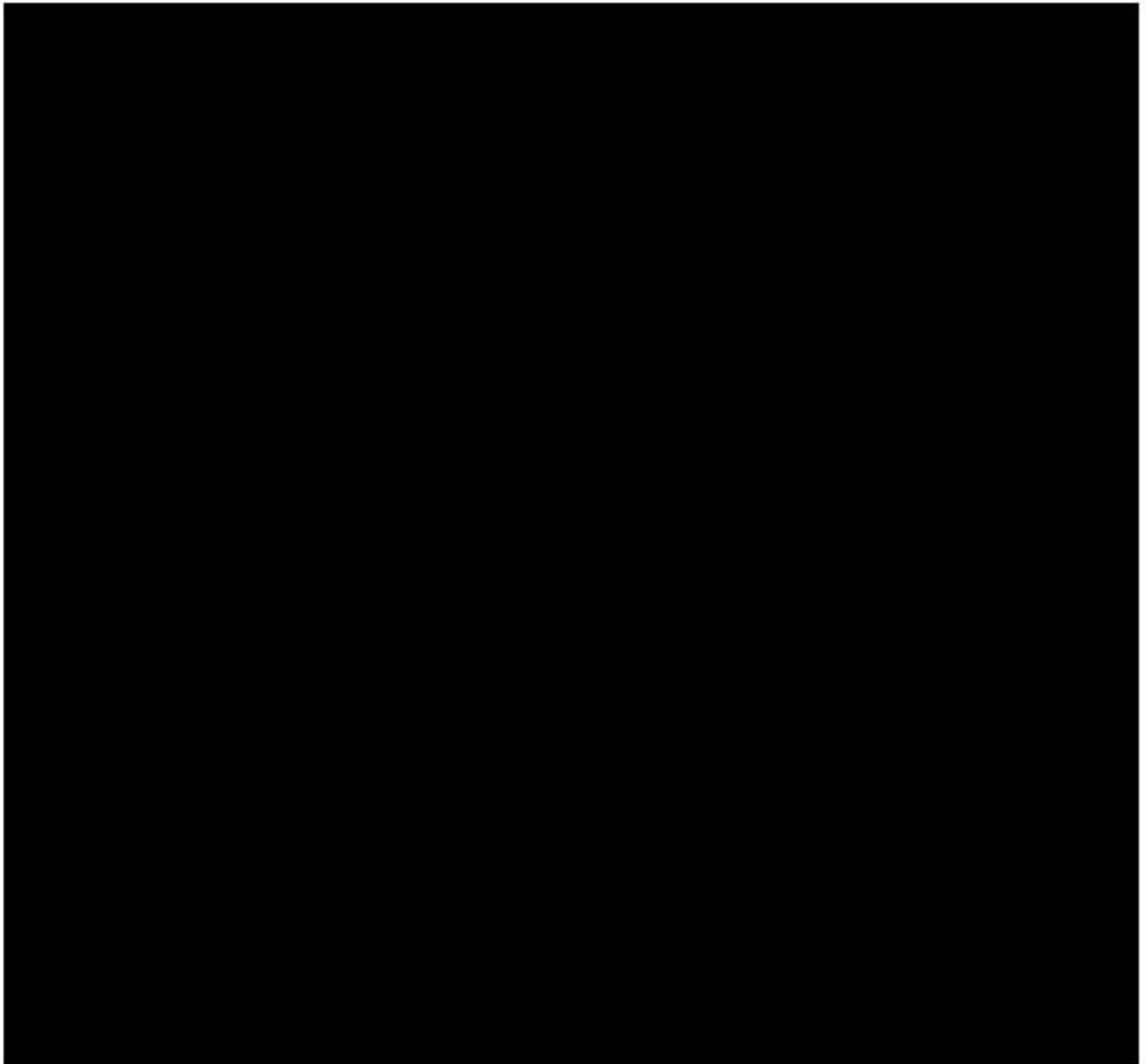

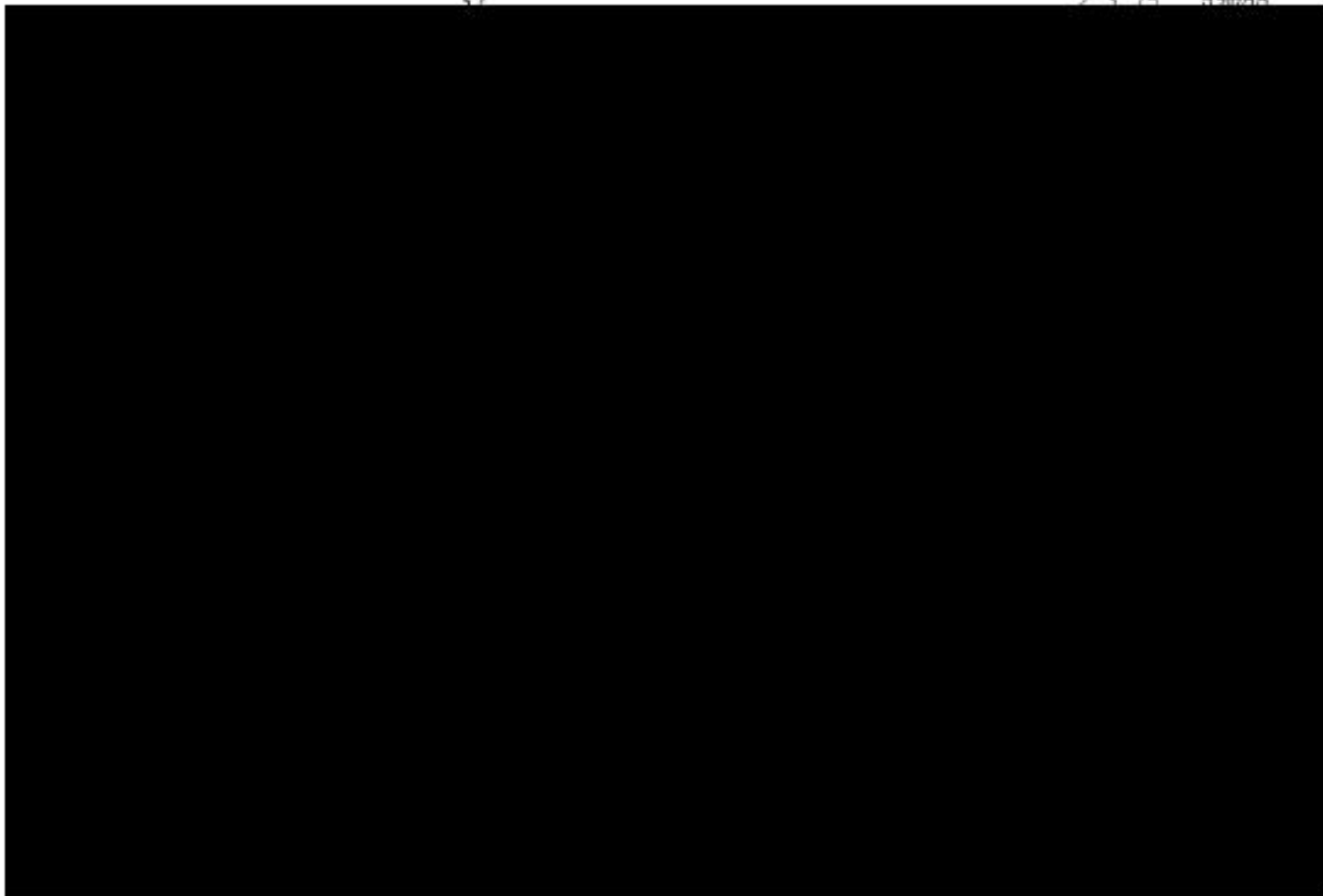

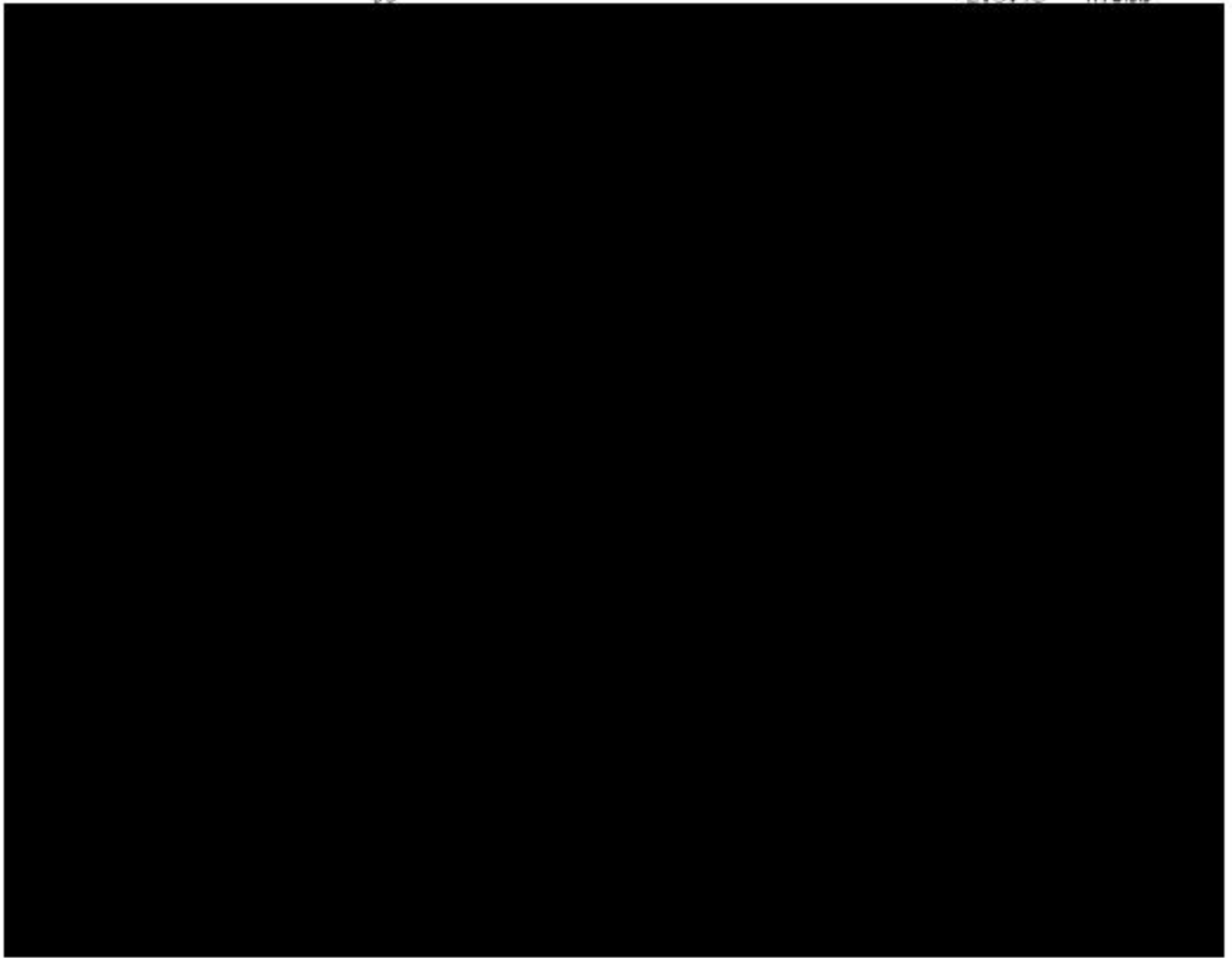

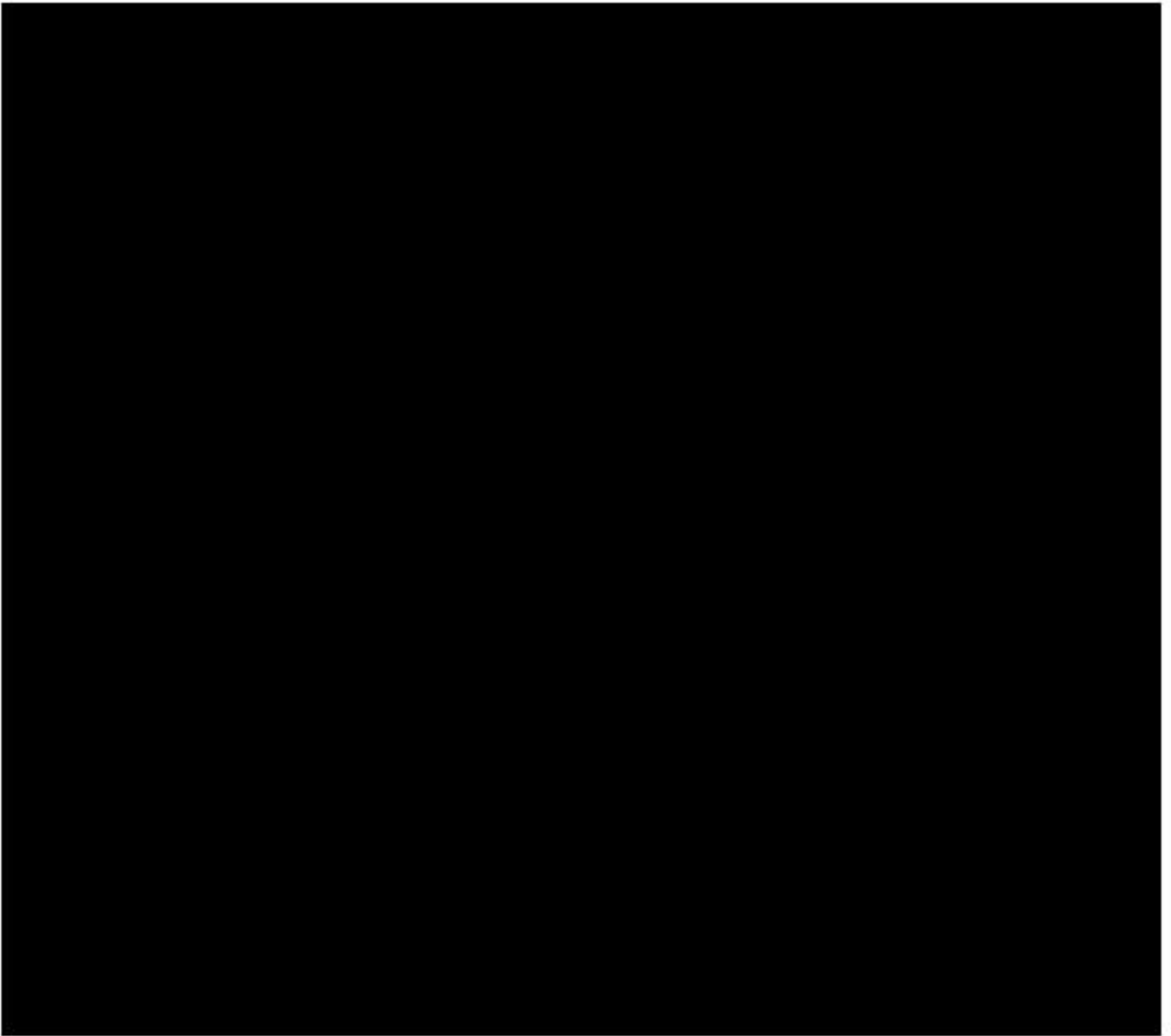

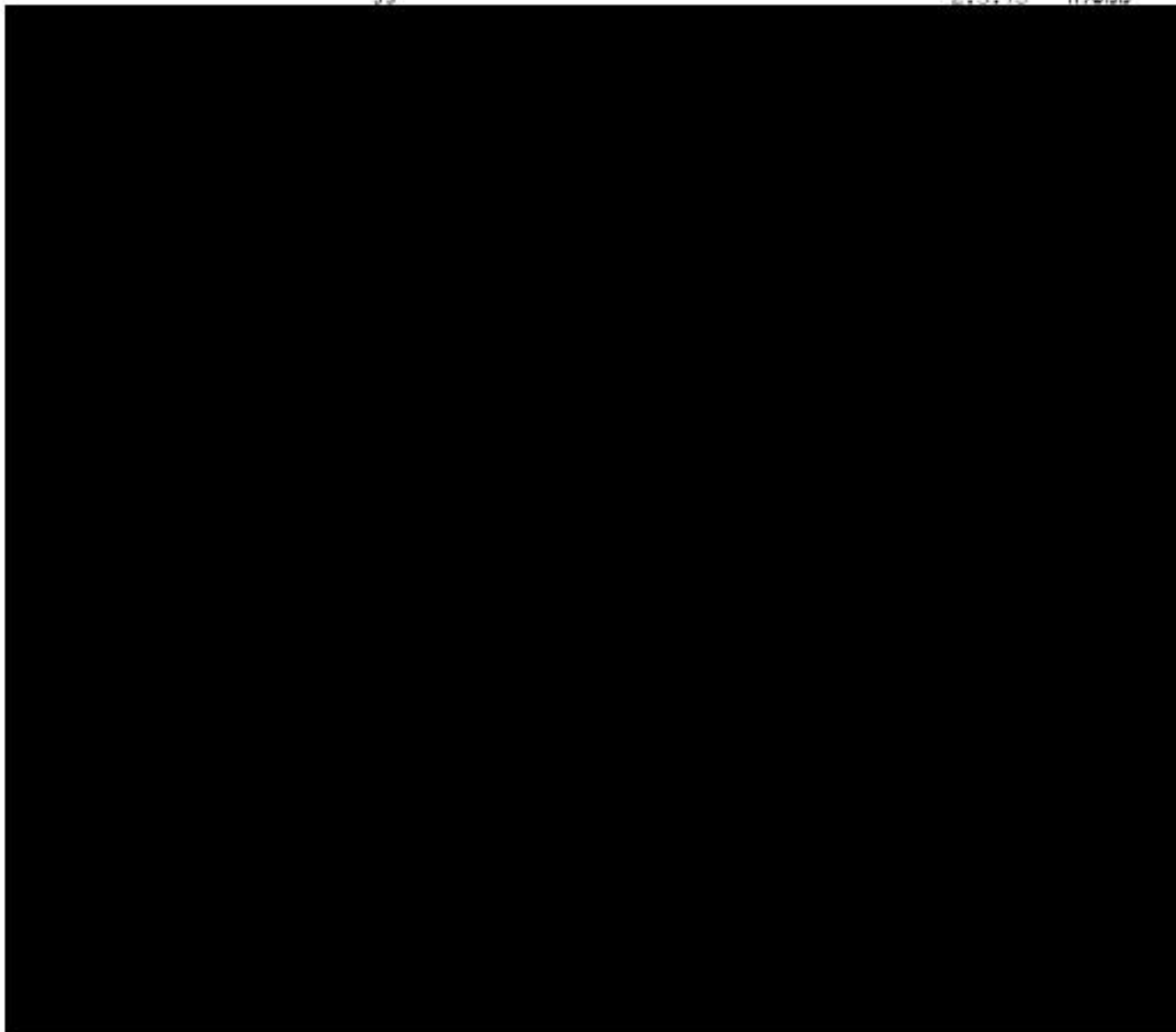

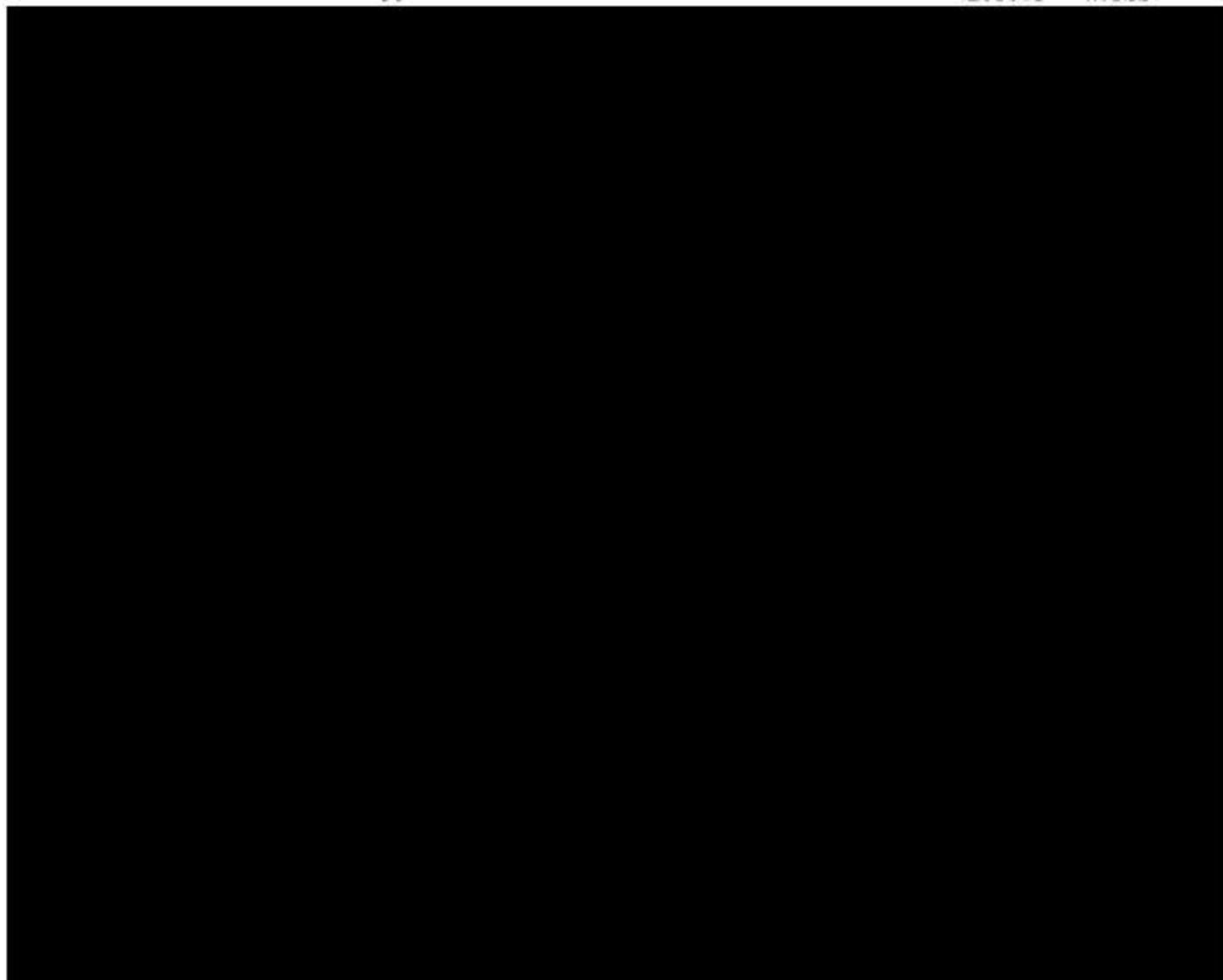

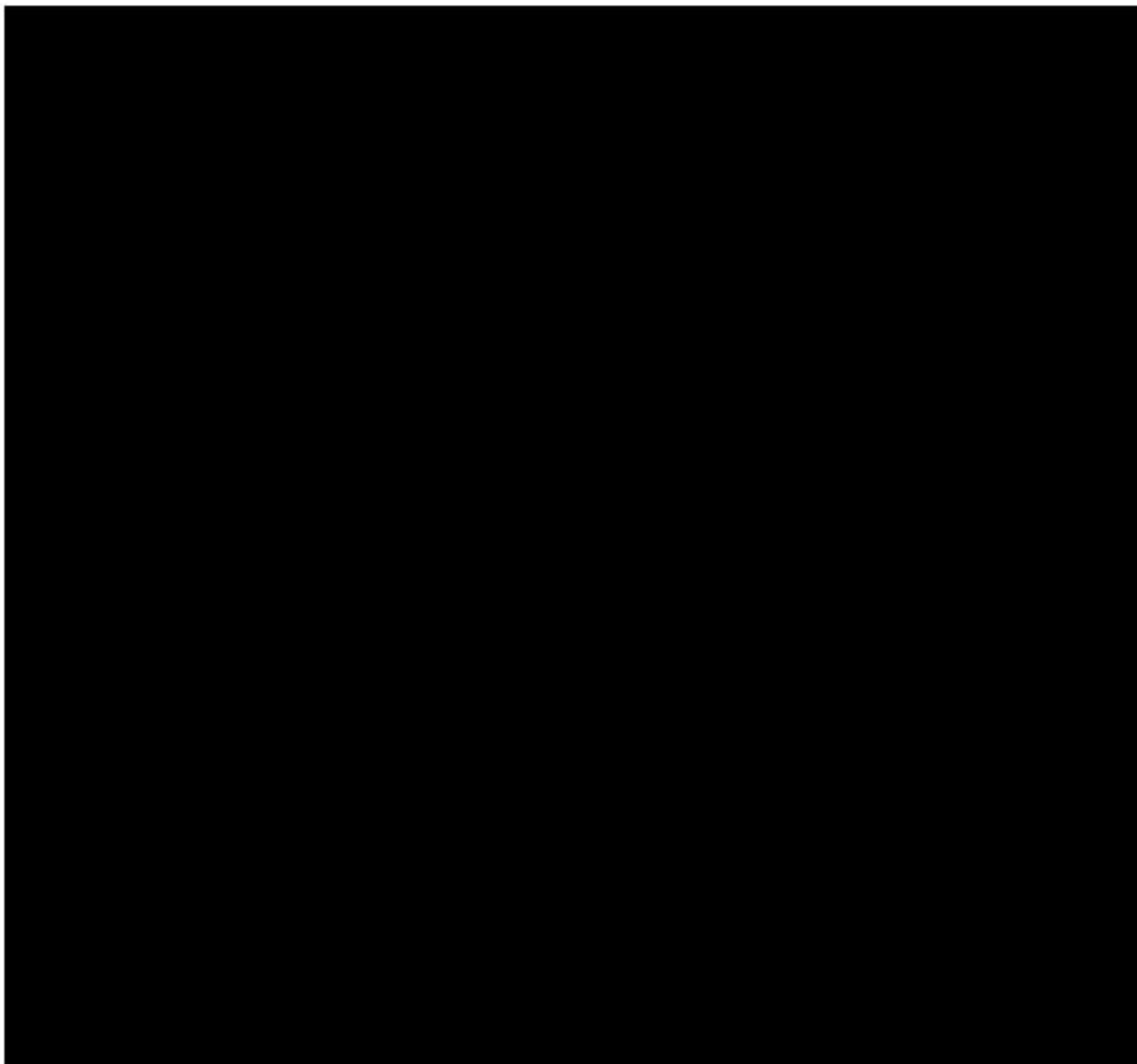

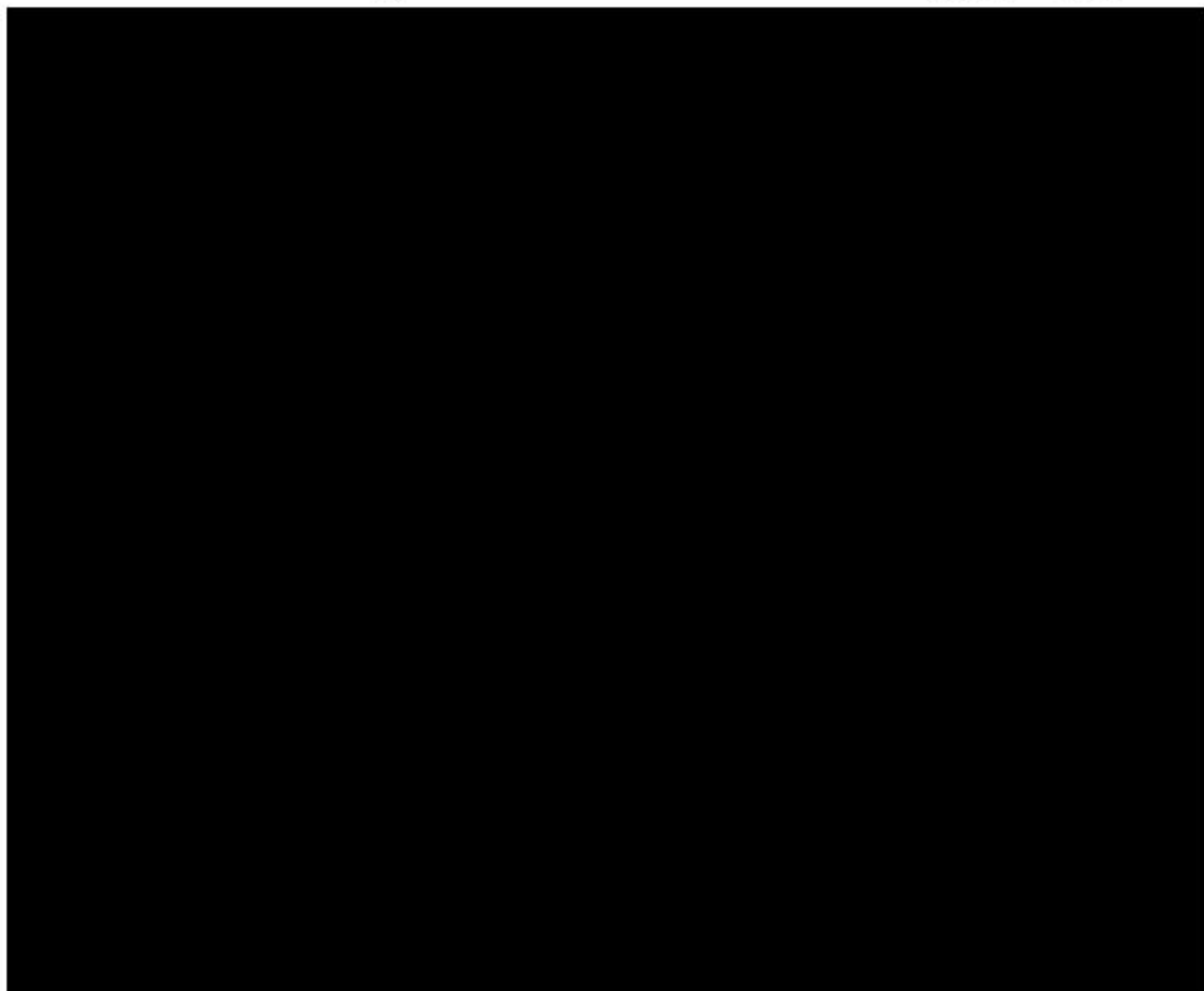

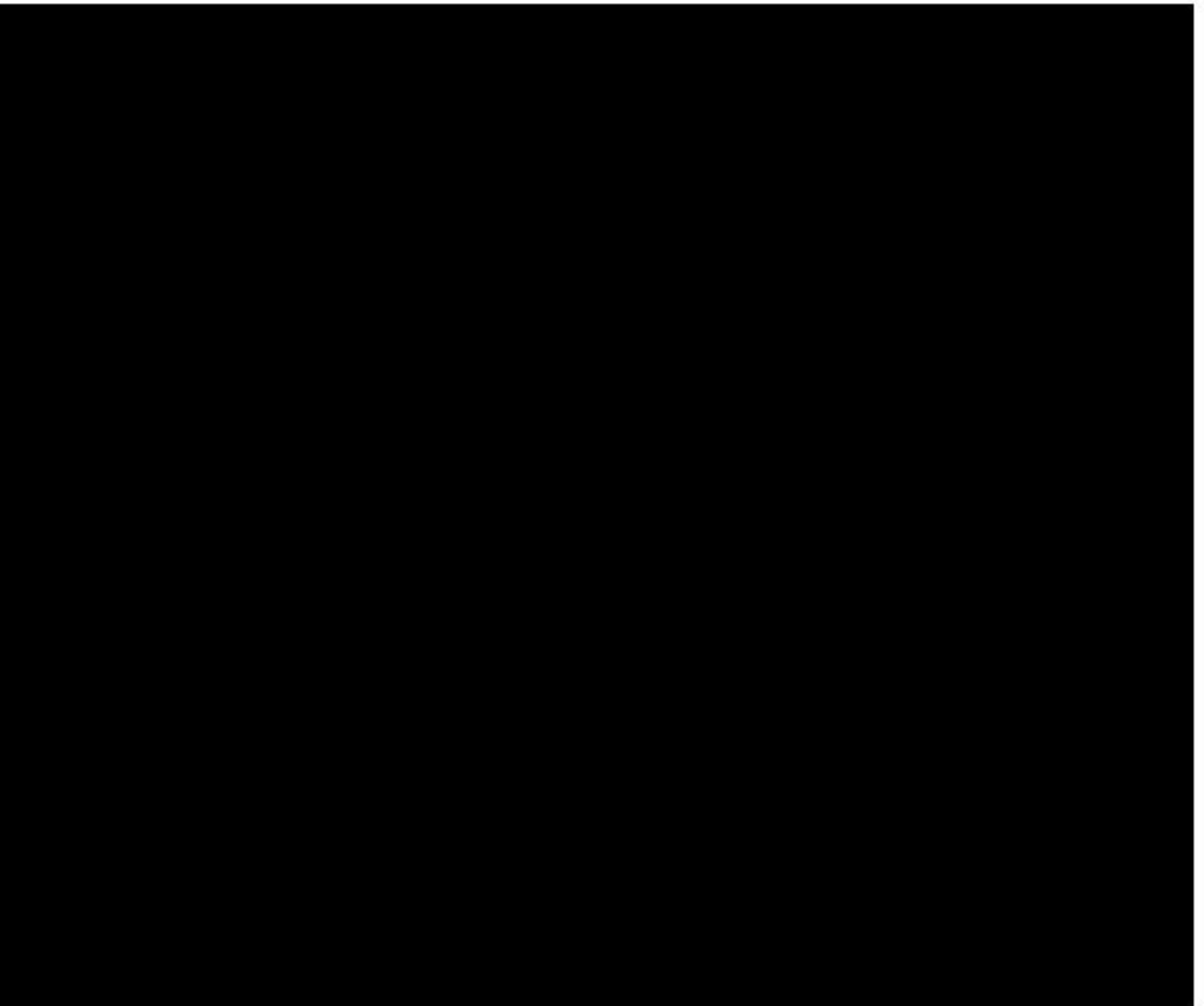

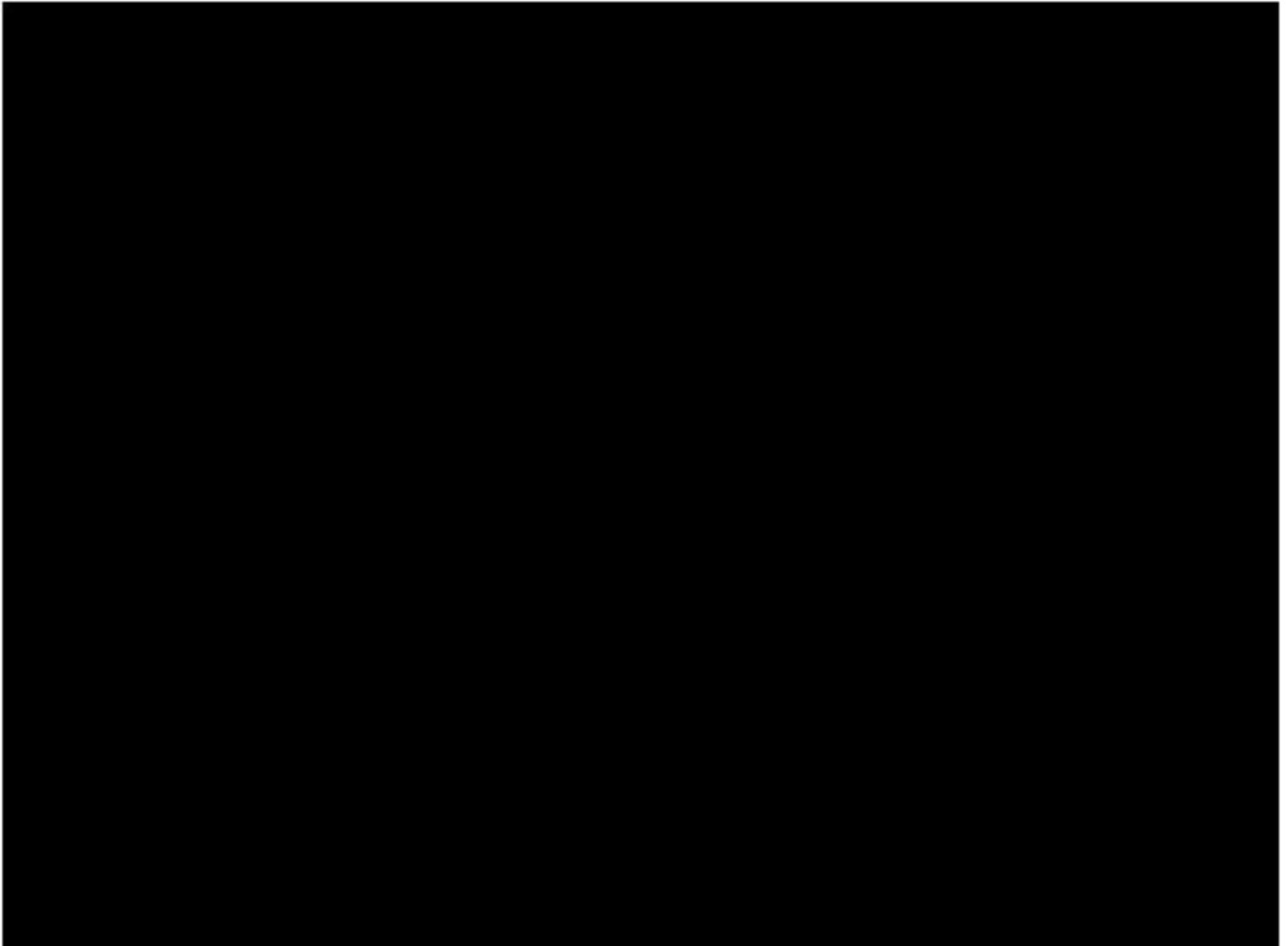

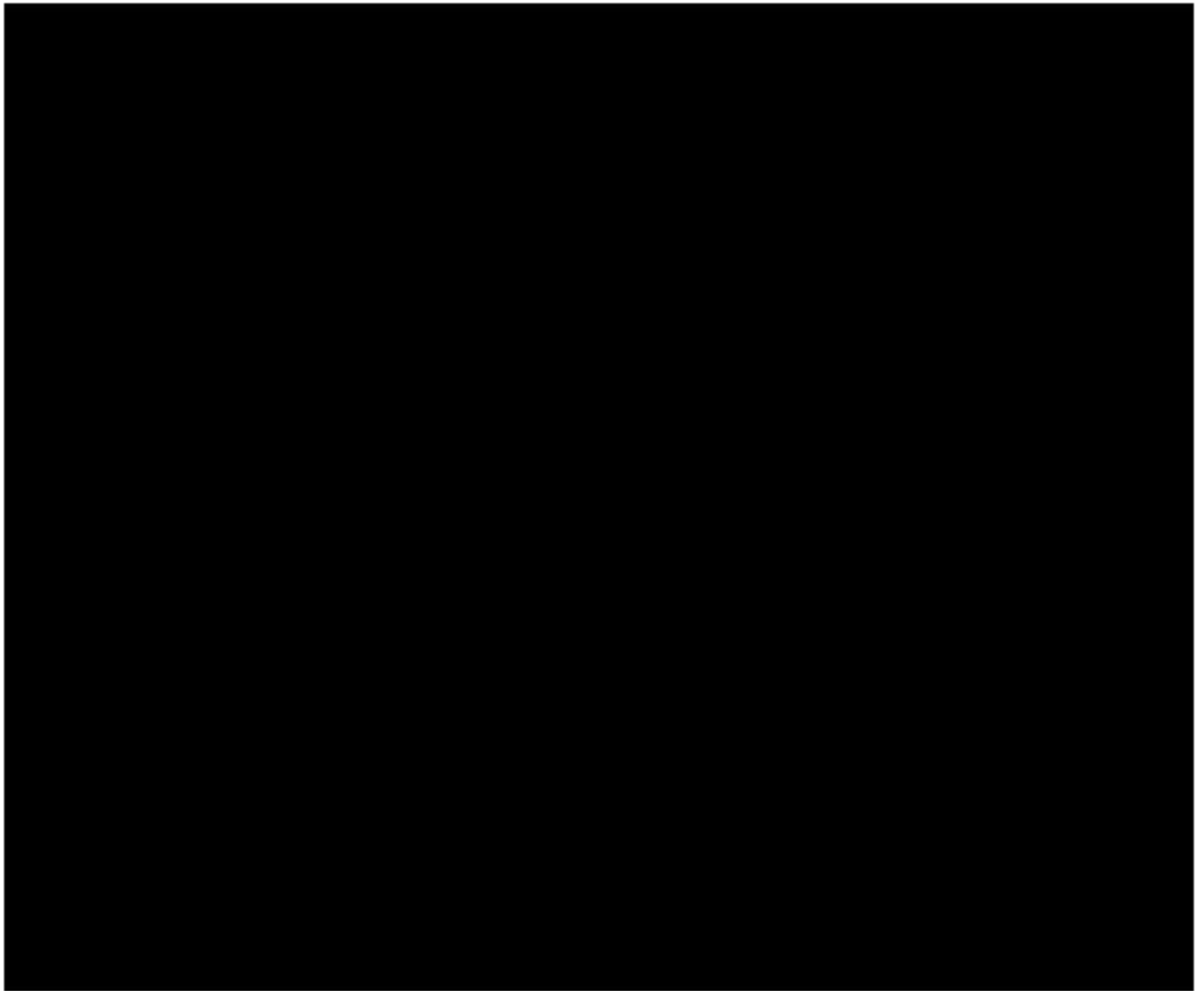

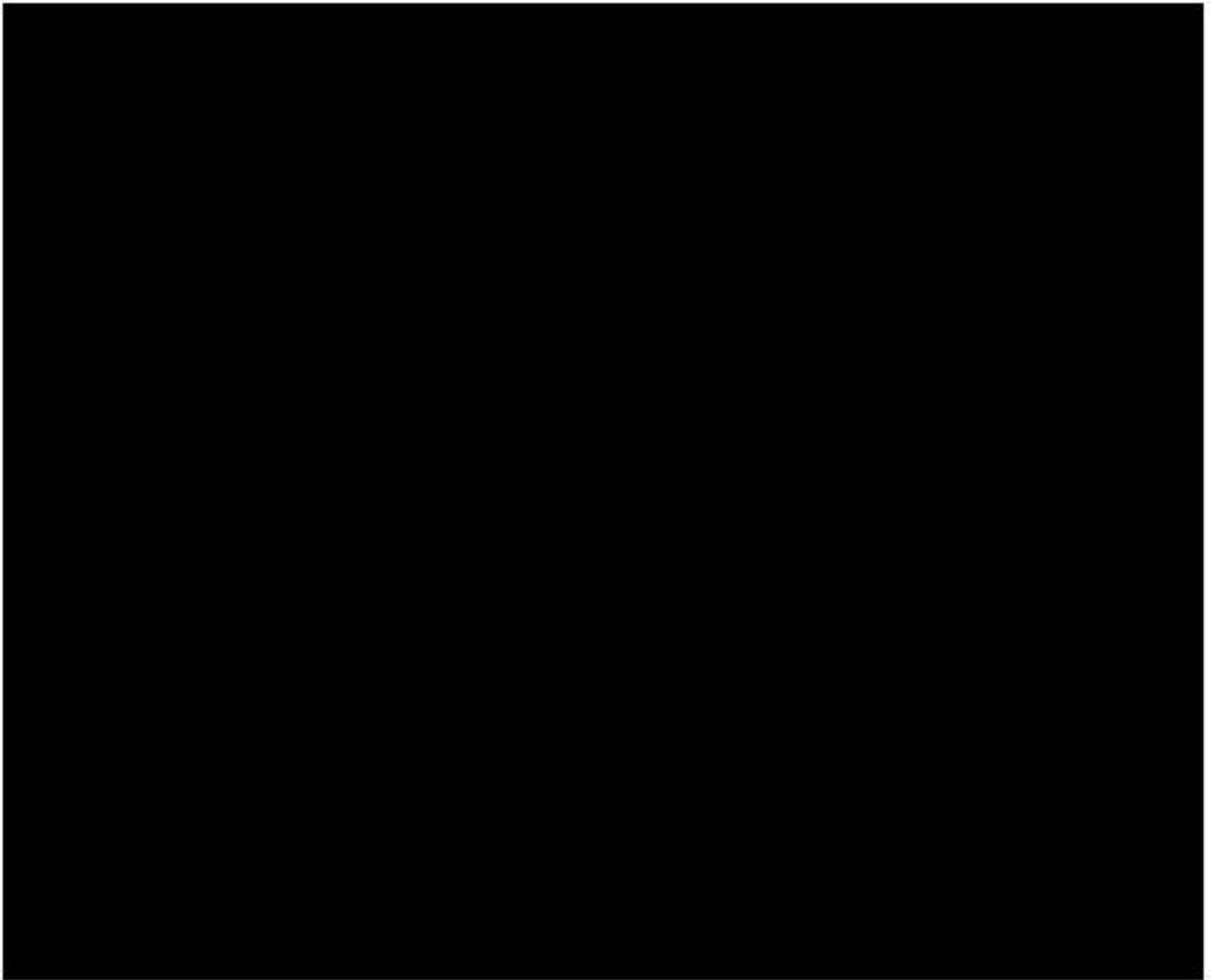

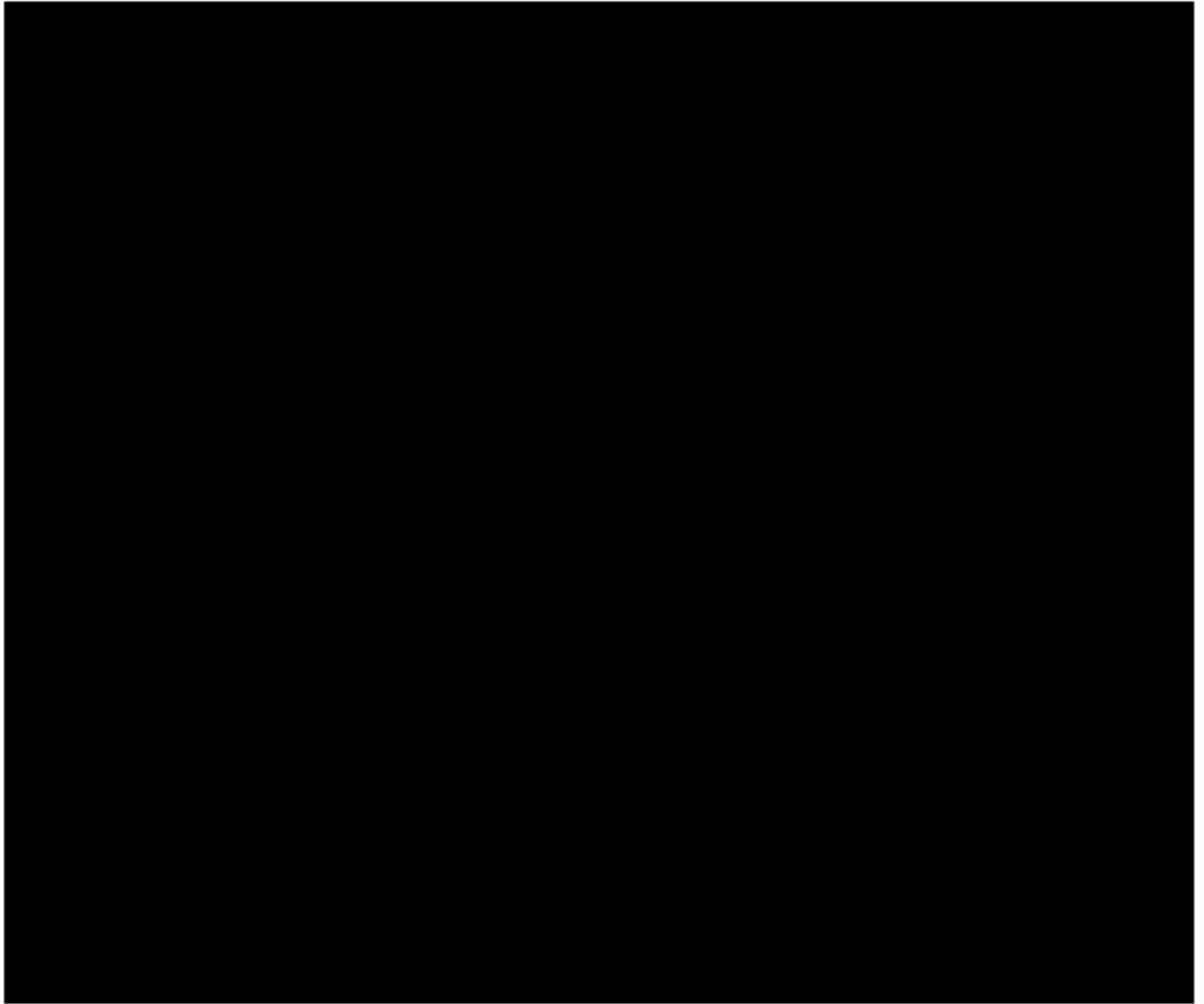

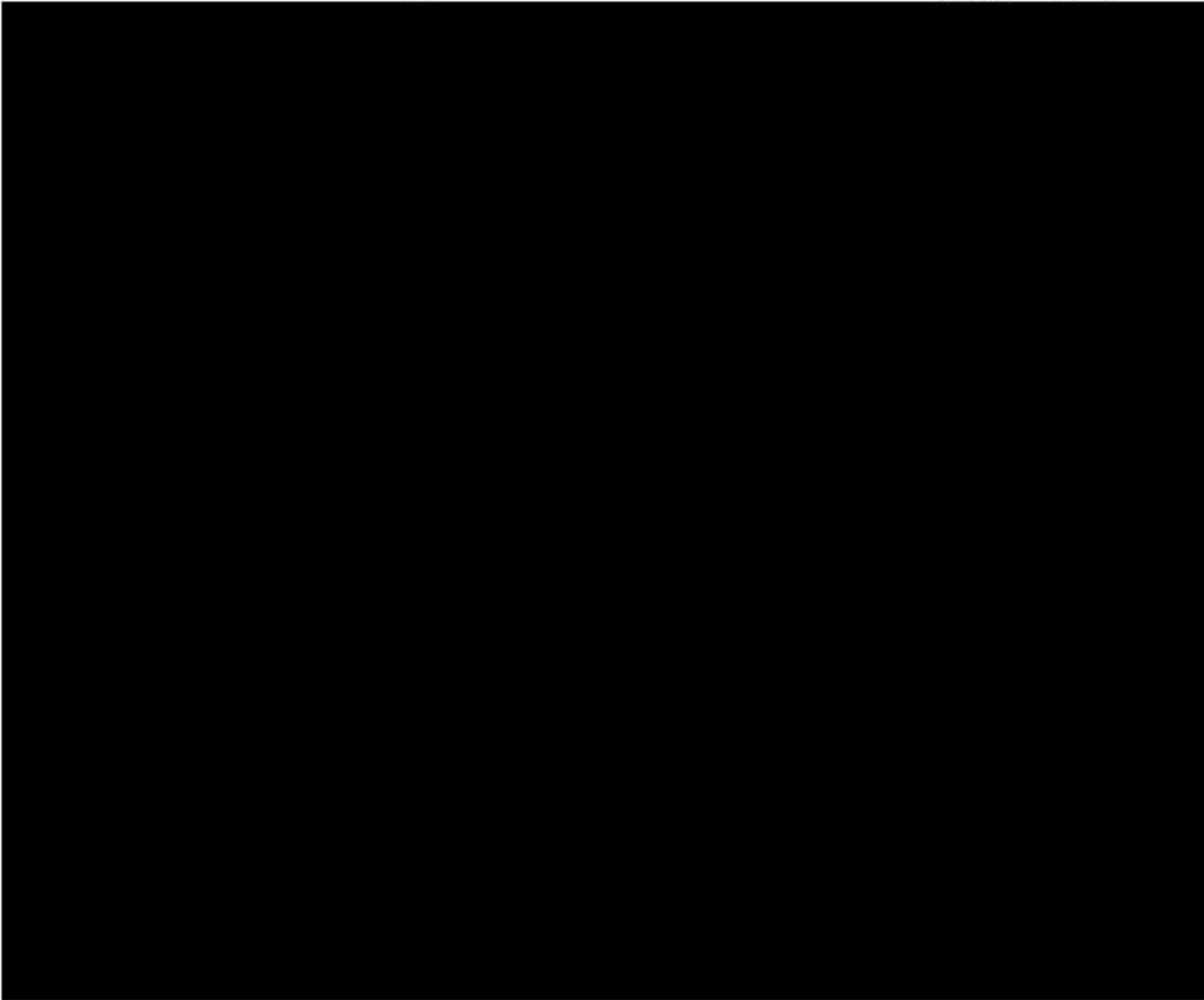

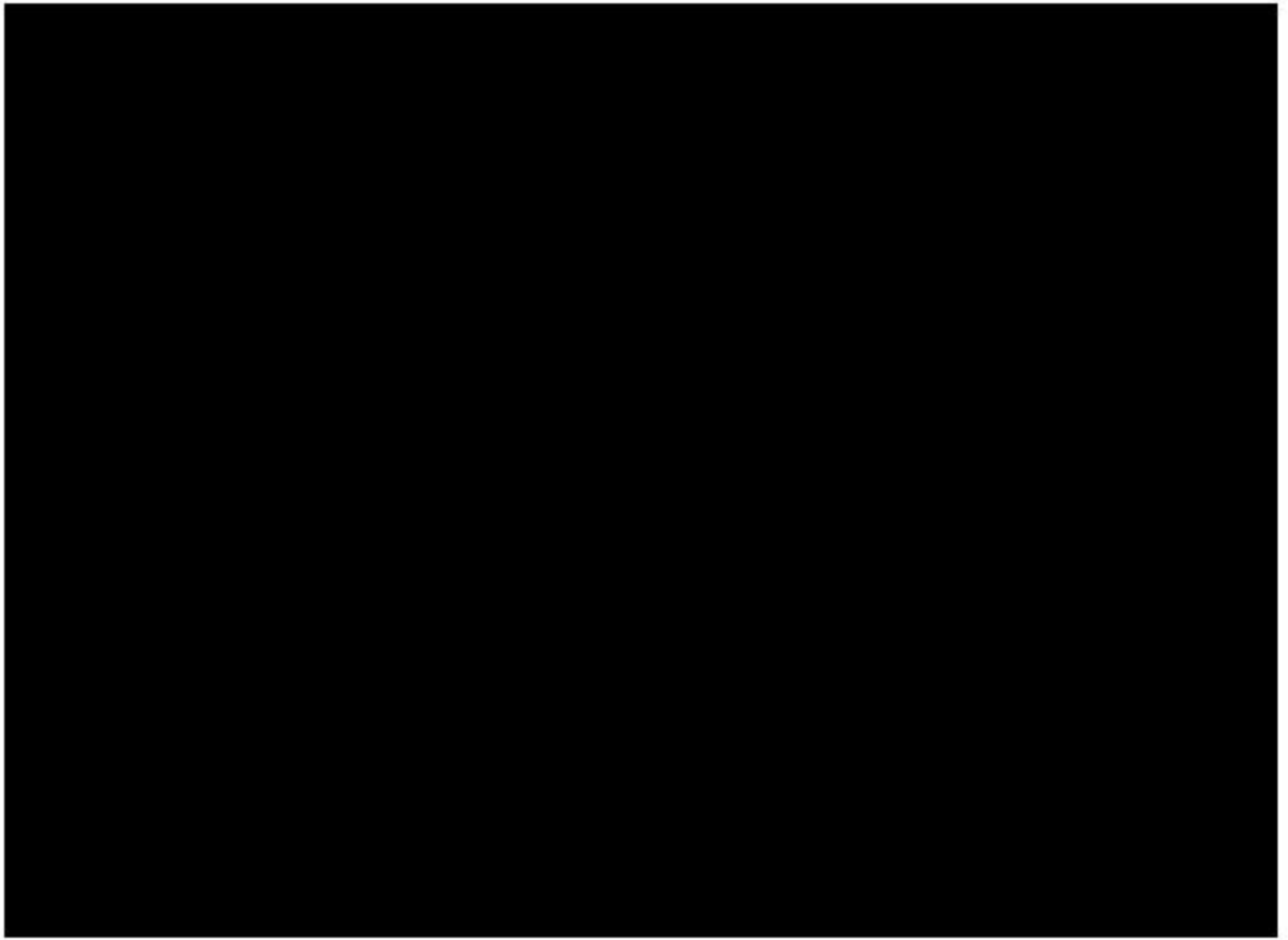

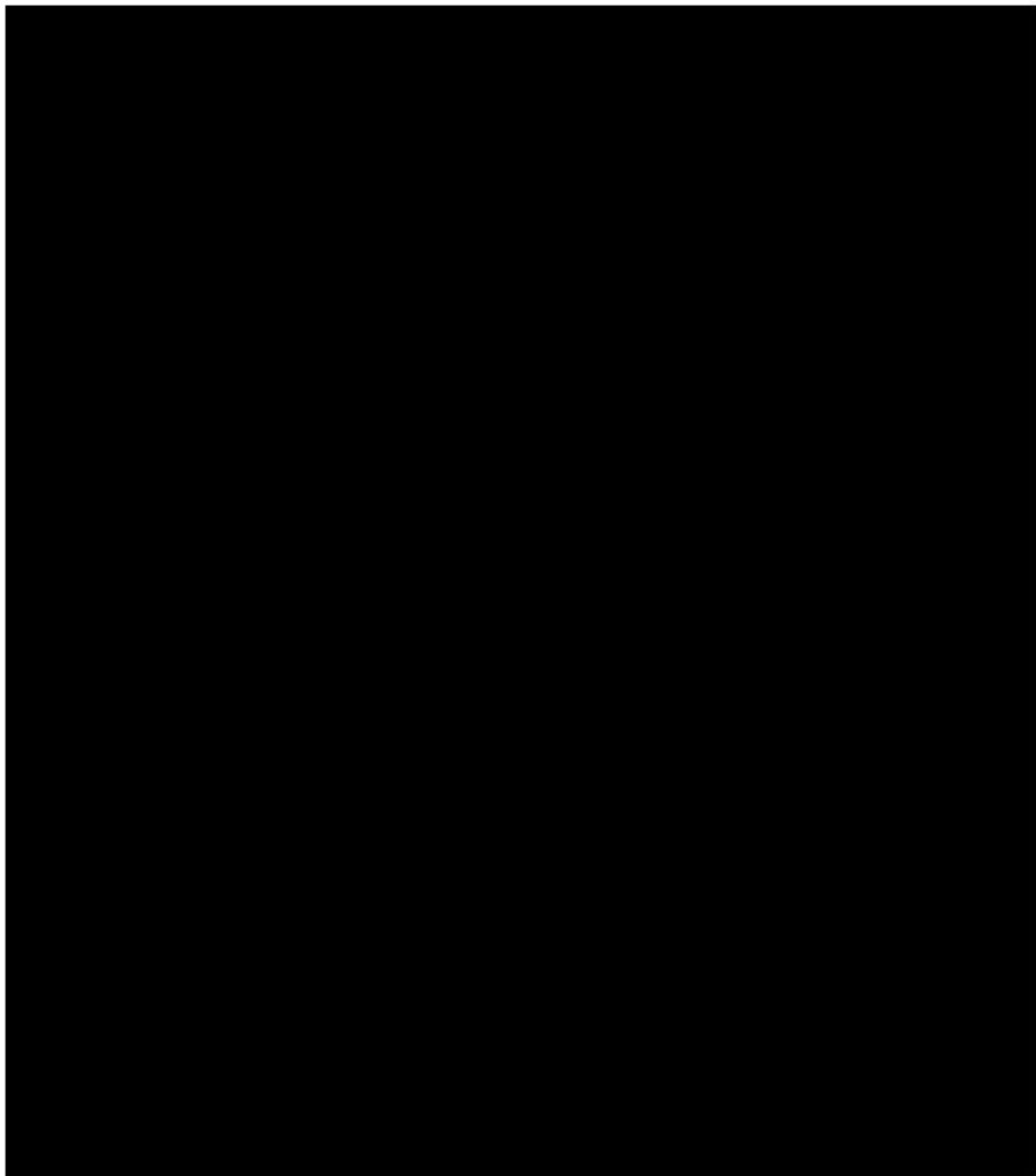

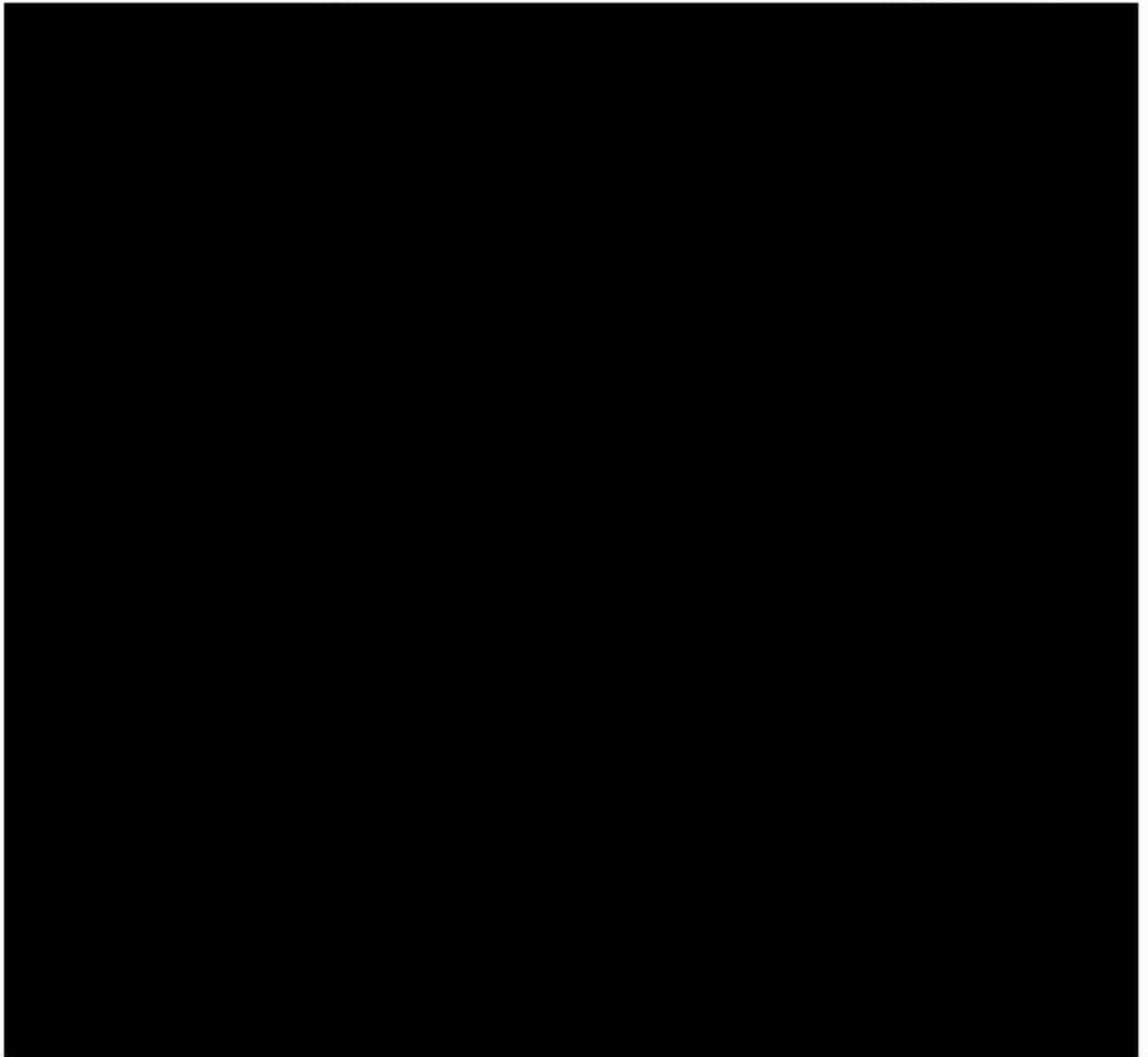

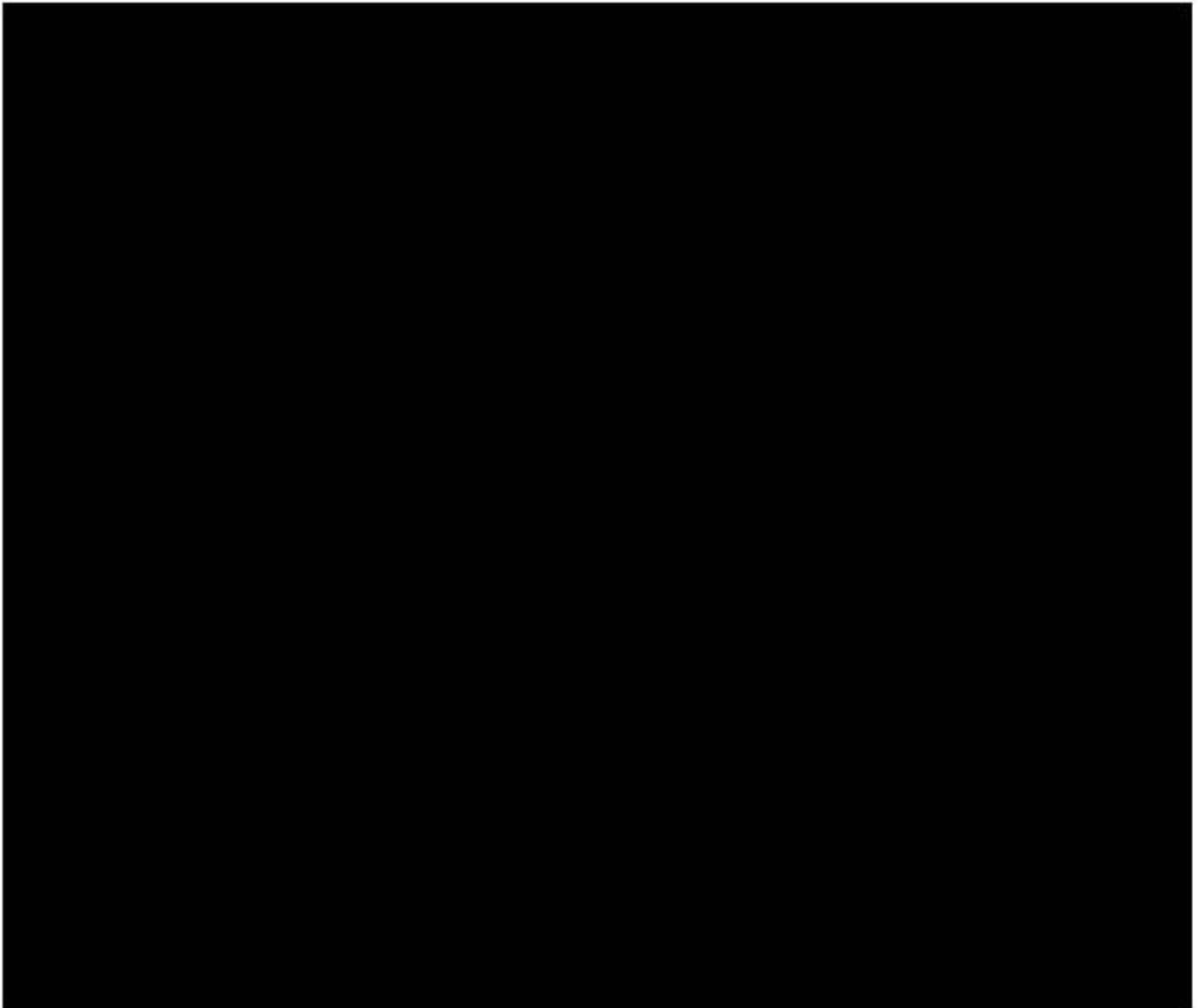

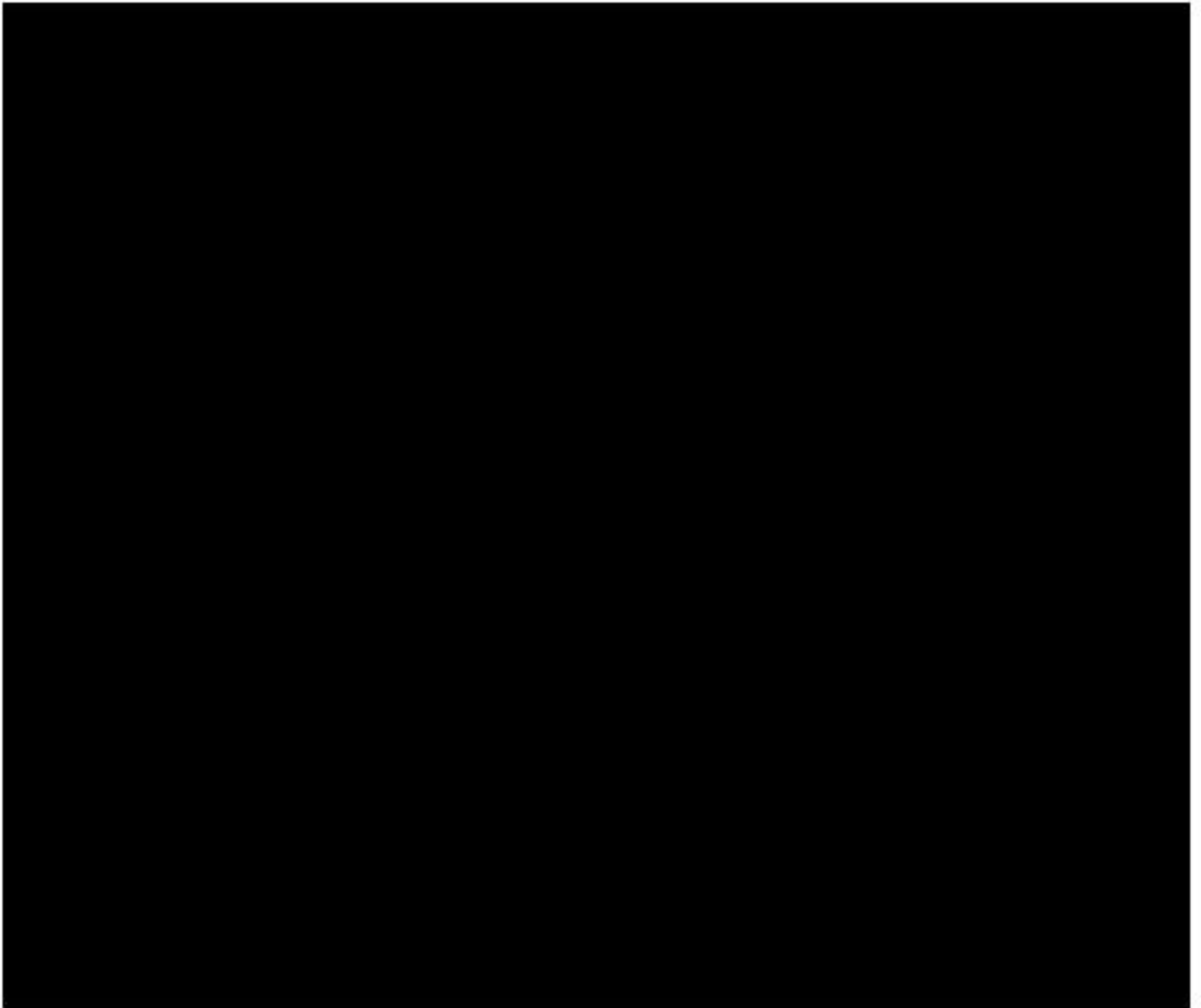

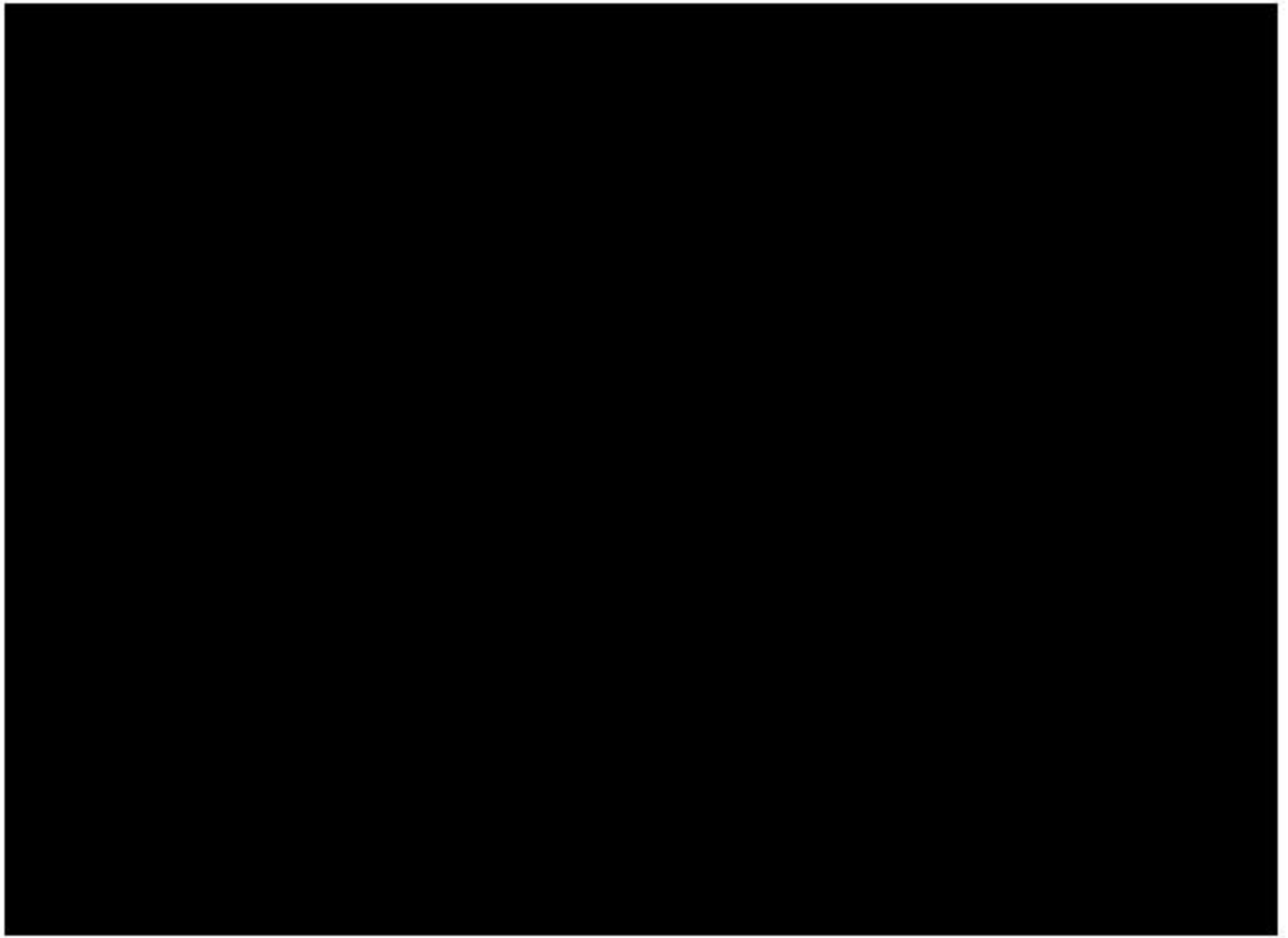

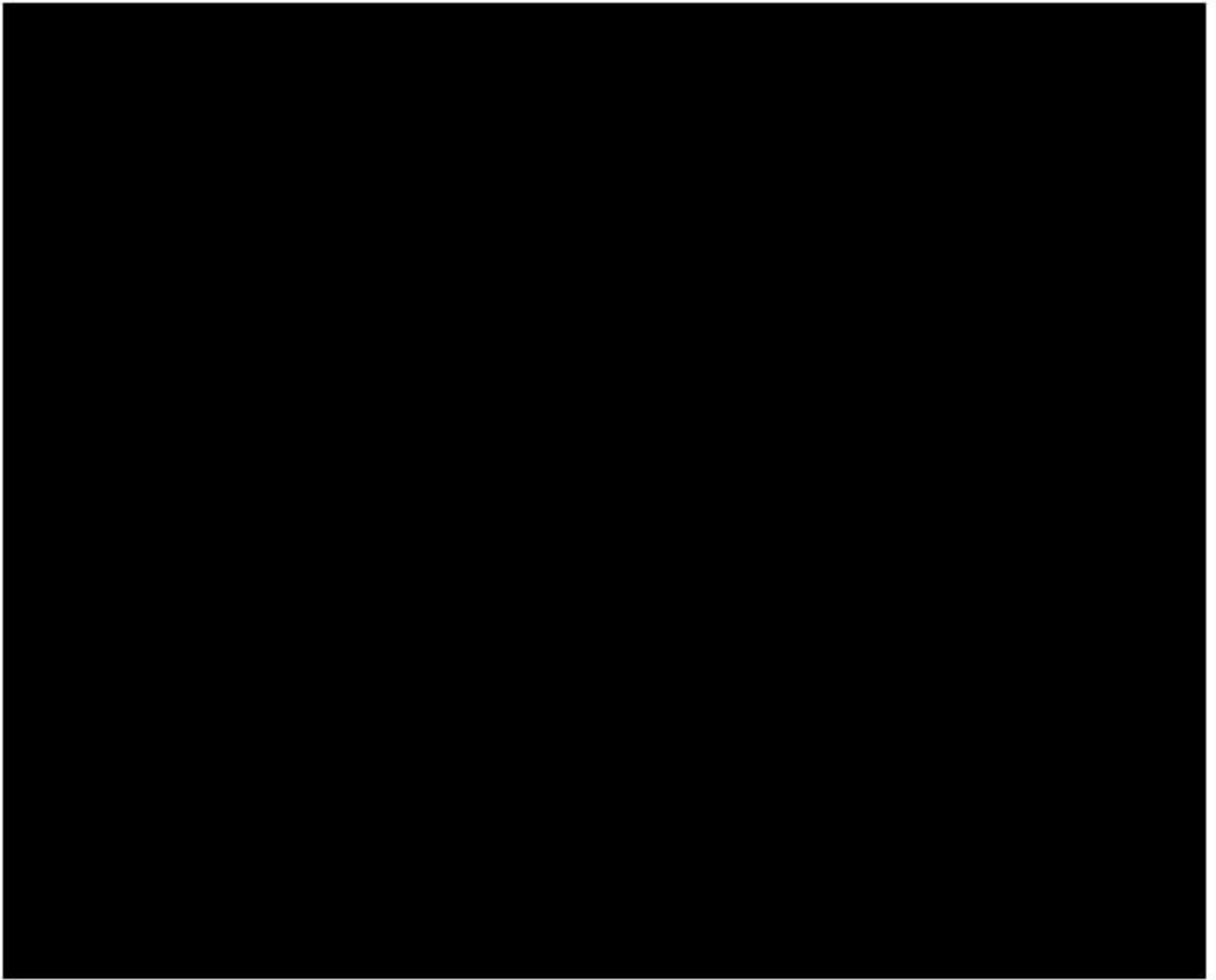

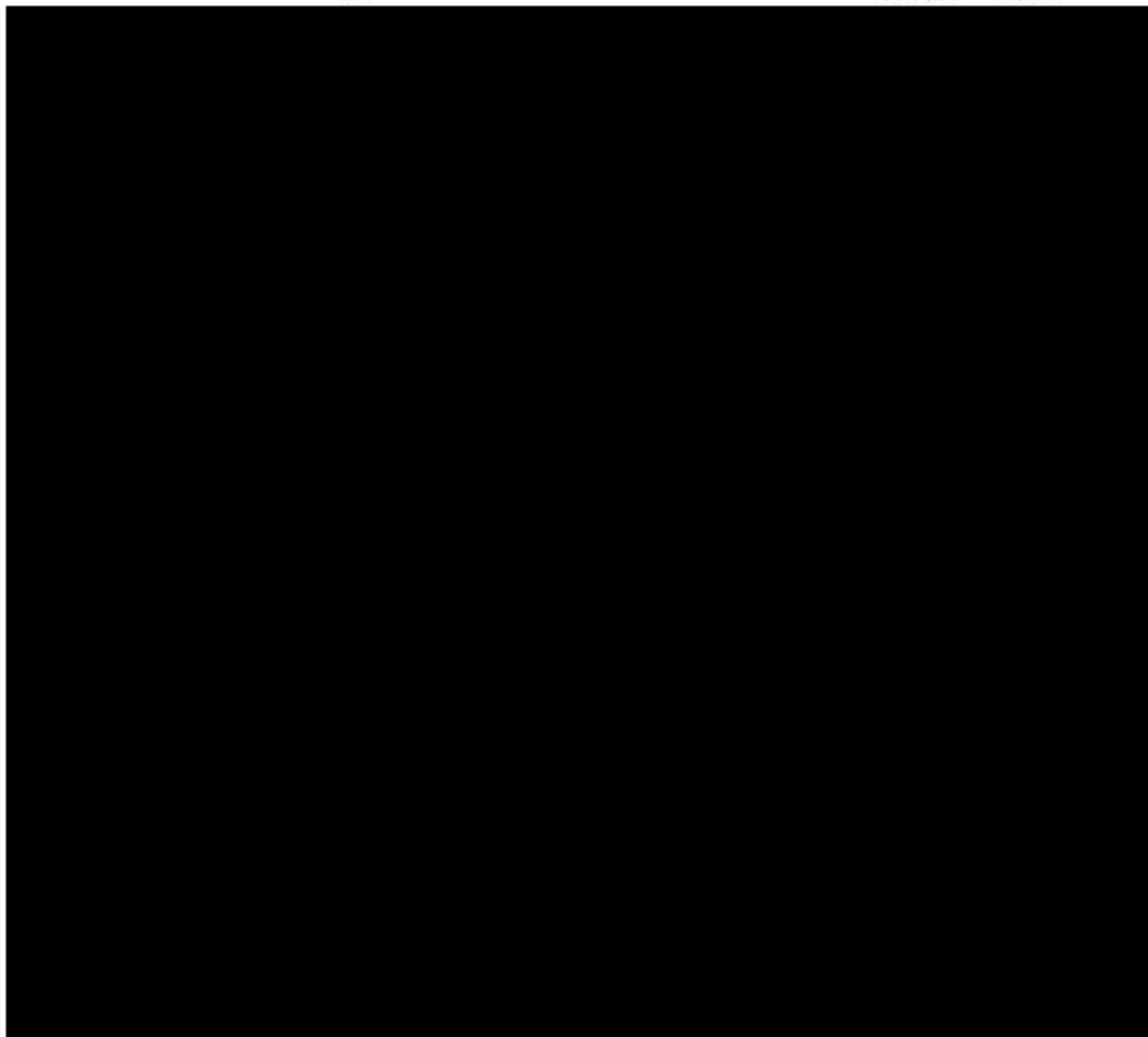

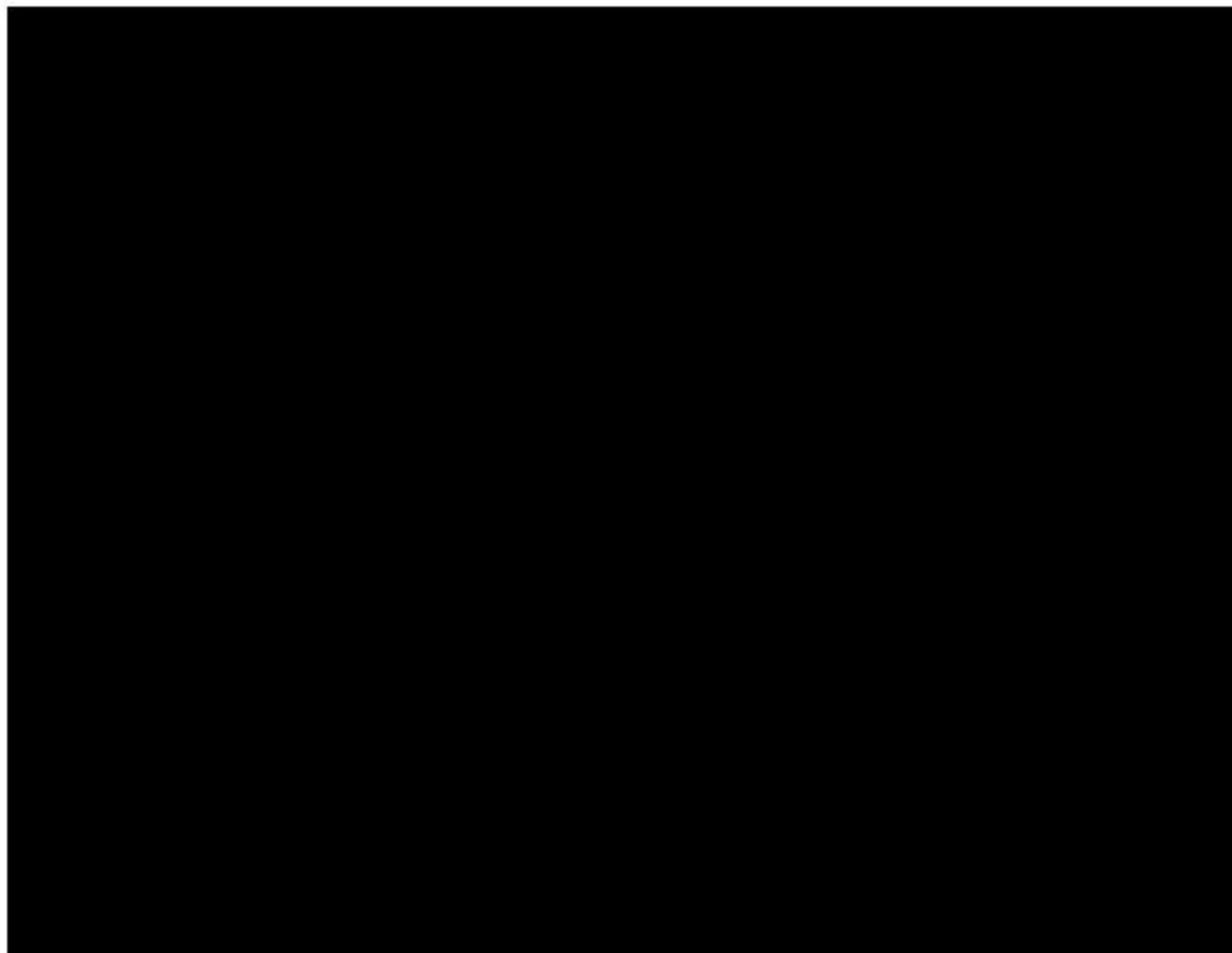

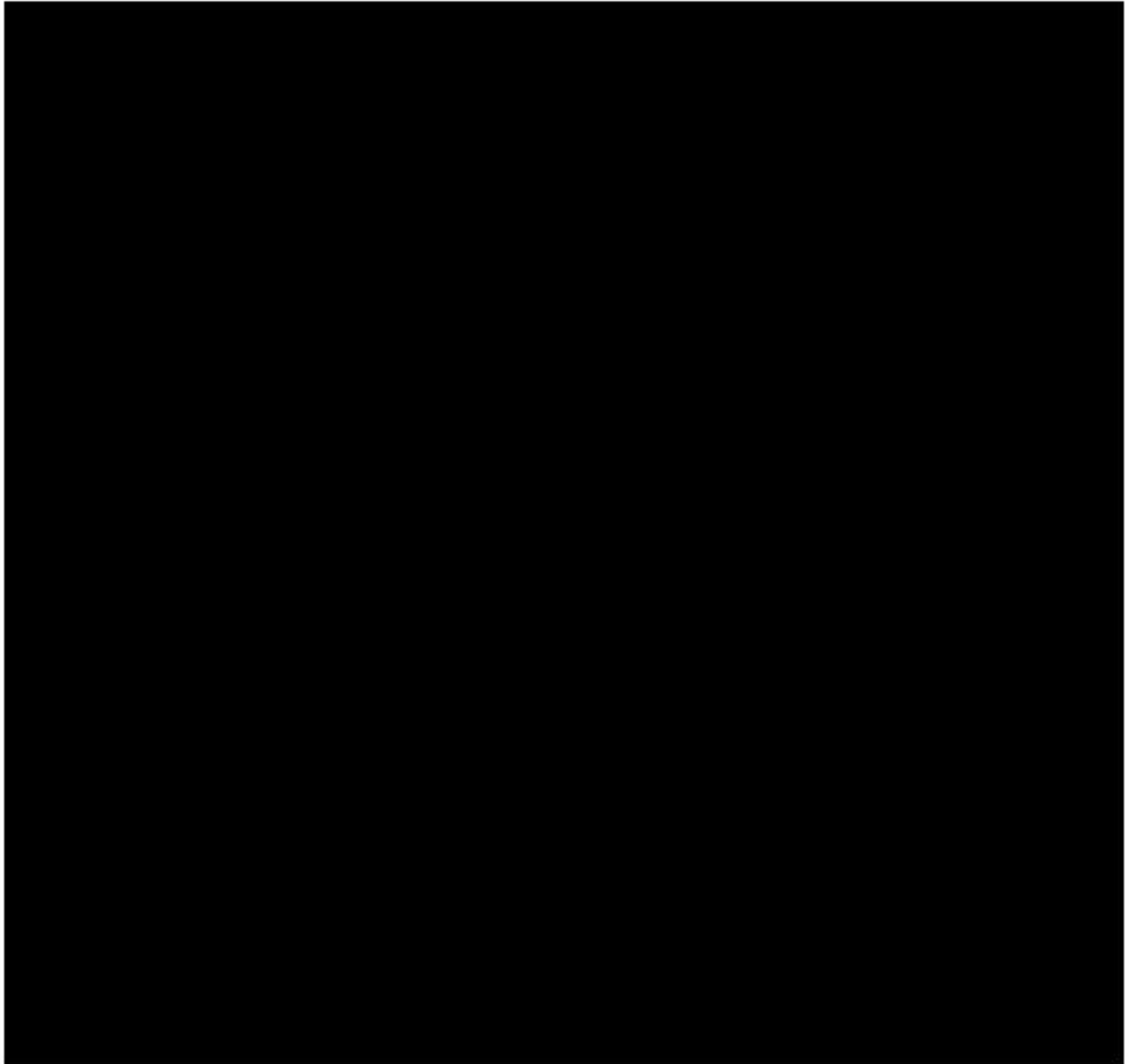

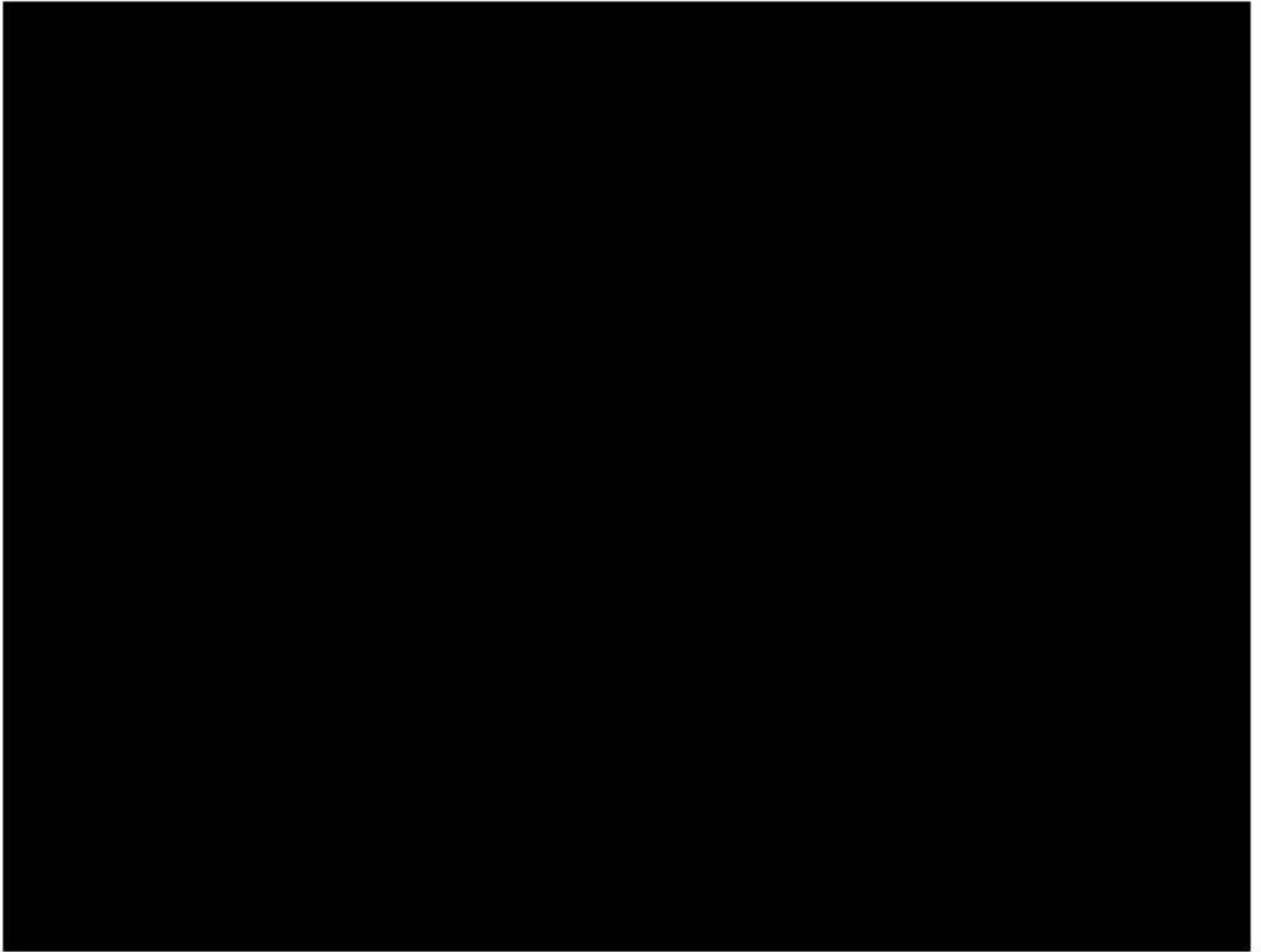

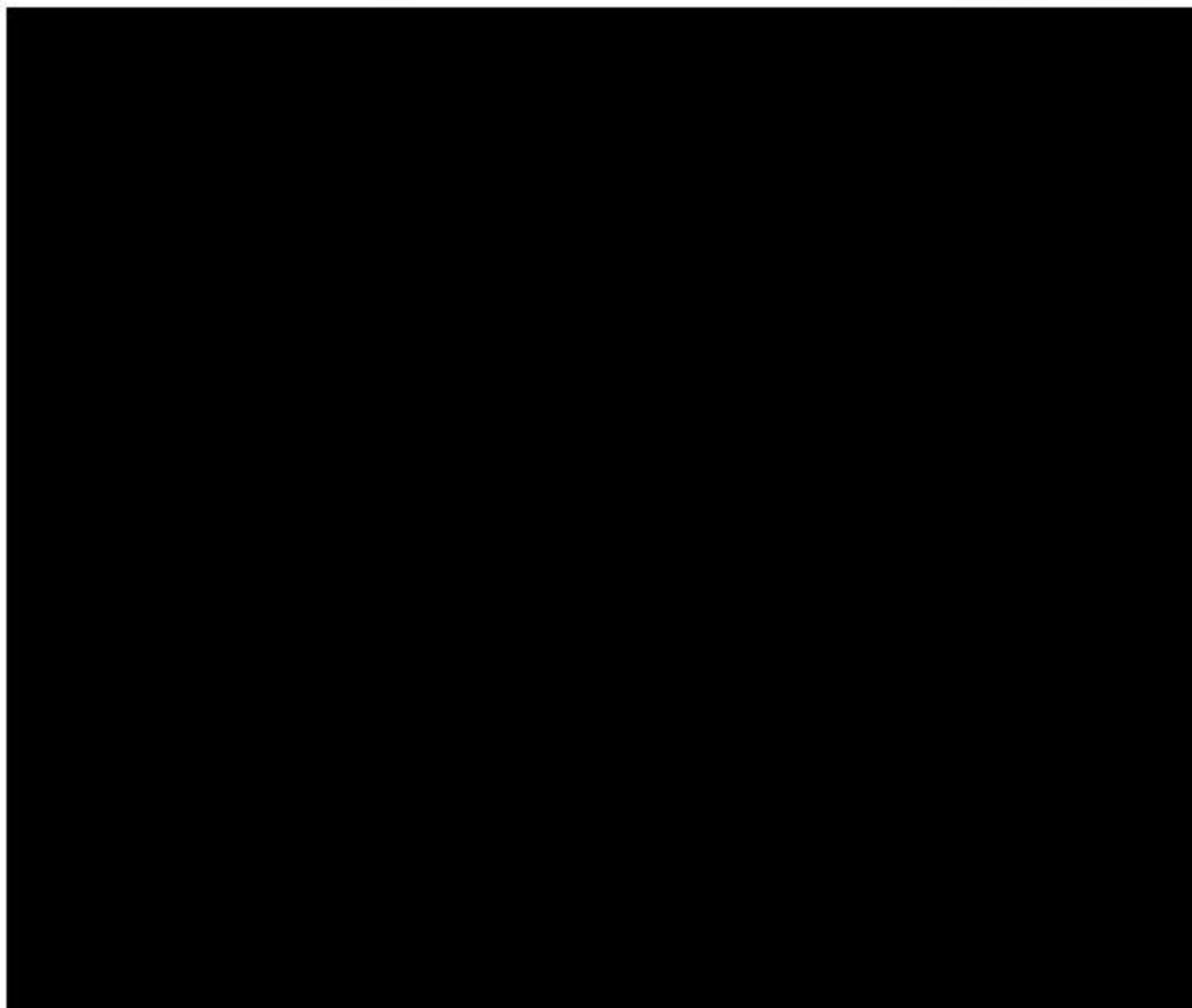

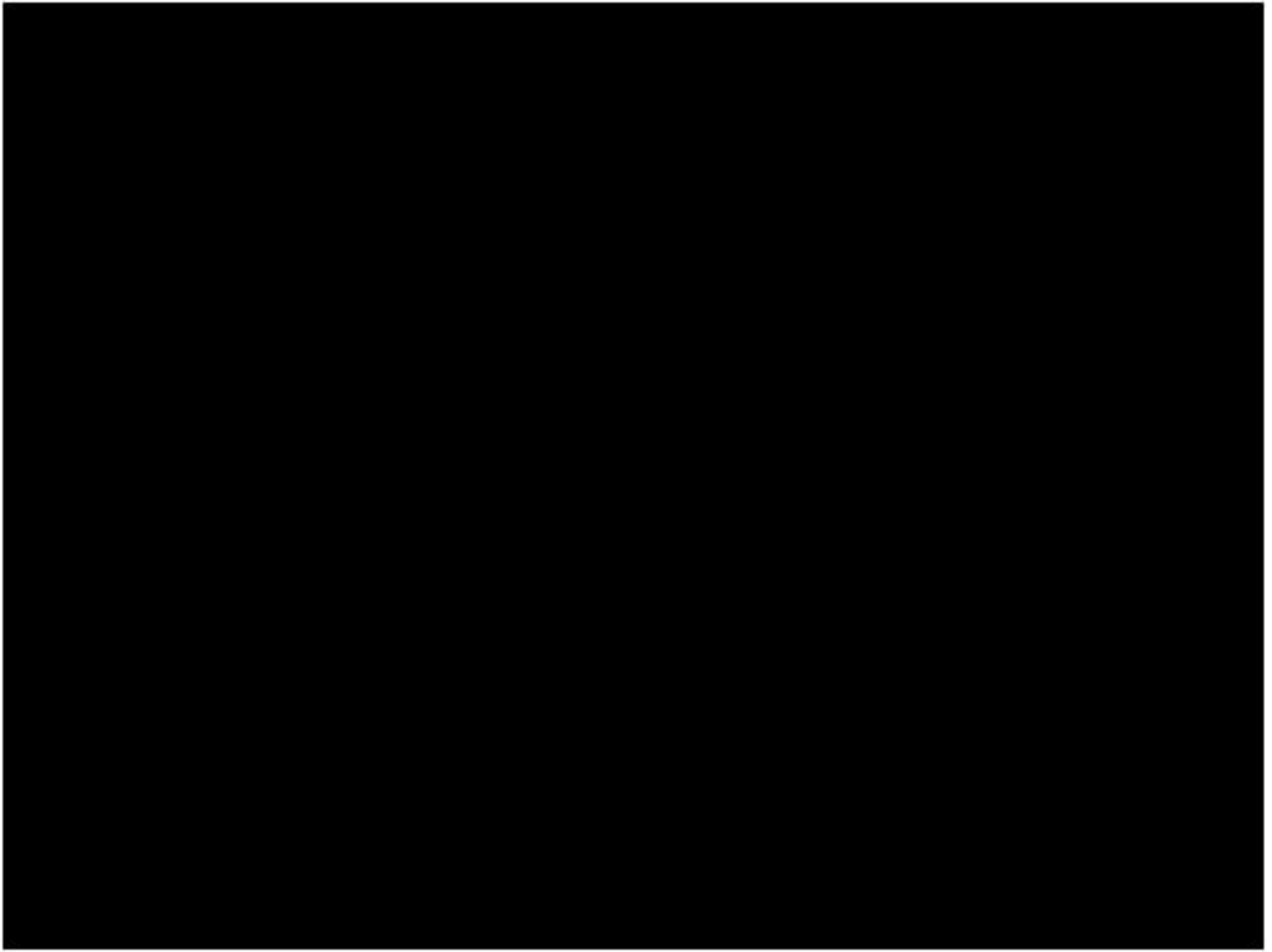

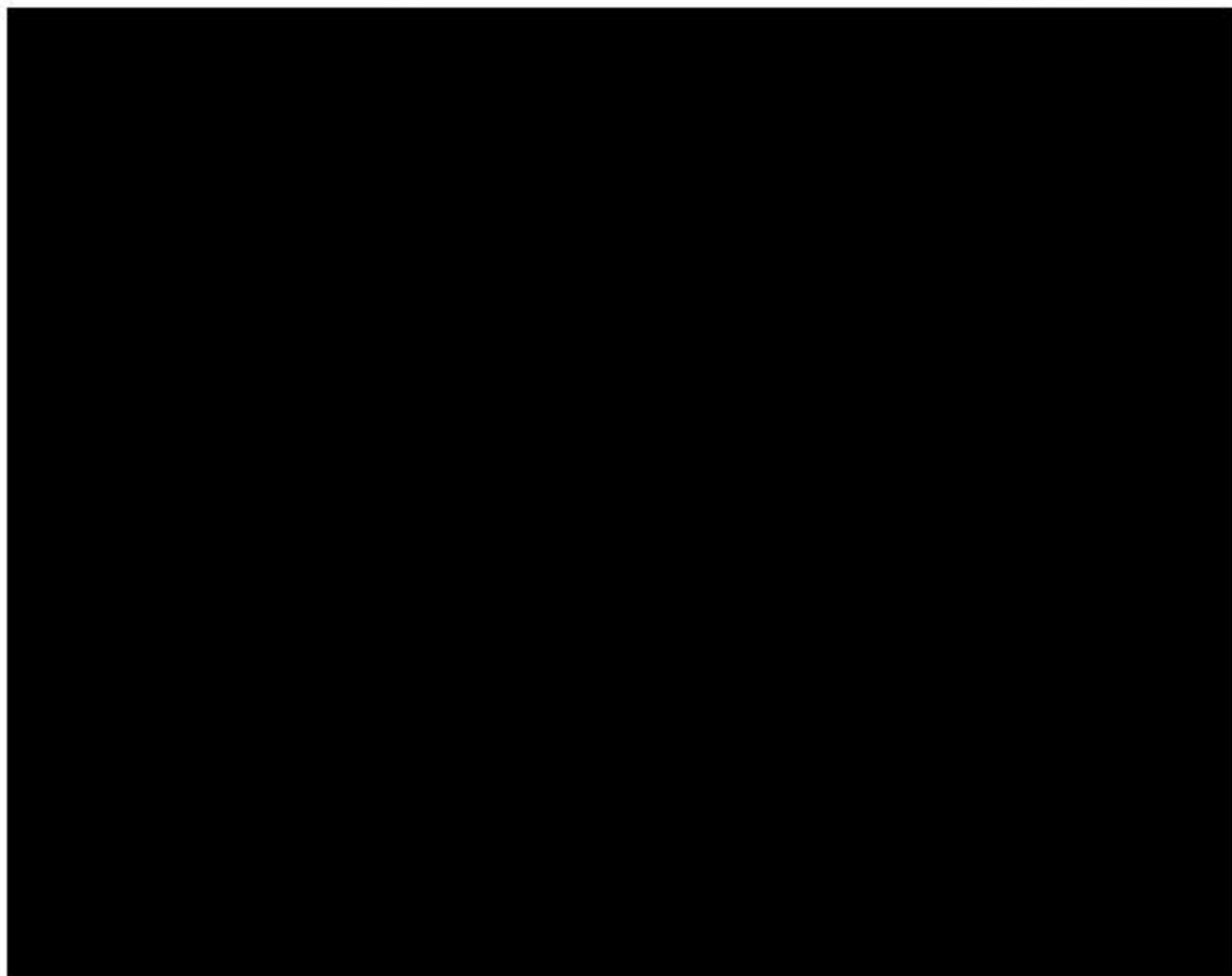

509. הצעת החלטה לממשלה בענין תקציב 1975 ותוספת המיסים

שר האוצר י. רבינוביץ:

רבותי, מבחינת סערות, עברנו השבוע סערות במזג האויר וסערות ציבוריות - בעקבות ההחלטה שלנו על מיסים נוספים. כאמור, לפי החלטת הממשלה, החלטנו לדחות 1 מיליארד לירות של ביצוע עבודות חדשות ותשלומים ל-3 החודשים הקריטיים של תקבולים מעטים מול הוצאות בטוחות, כאשר 2 מיליארד נוספים הטלנו על מס מעסיקים, מס קנייה ומס סיגוריות.

שר התיירות מ. קול:

וטלפונים ודואר.

שר האוצר י. רבינוביץ:

ב-2 הסקטורים החשובים - גם בסקטור של ההסתדרות וגם בסקטור של המעסיקים - עיקר הטענות - ואיני רוצה להכנס לפרטים אלא לעבור לסיכומים - היו בחששות כלפי האבטלה, בעיות של העלמות מס וההכרח לסתום פרצות, ההתייקרות האפשרית בעקבות 2 המיסים וגורלה של הרפורמה ויישומה. איני רוצה כאן להרחיב את הדיבור על פרטי הדיונים, אבל הגענו עם 2 הגורמים, גם עם ההסתדרות וגם עם המעסיקים, לאחר שעות רבות של דיונים וברורים רציניים ביותר, להסדרים שאח"כ אקרא אותם.

אמרנו להסתדרות, כי בתחום האבטלה נביא הצעה להקים ועדת שרים בראשות שר העבודה שתדאג לבעיות התעסוקה, בעיקר באזורי פיתוח.

בתחום העלמות המס, אמרנו כי נפעיל אגף מיוחד להרחבת המס והעמקתו. לנו אין בנושא זה שום ספק, וגם אני עצמי תמיד אומר כי יש העלמות מס בלתי נסבלות.

אנו הוכחנו להם כי ההתייקרות תהיה מינימאלית. לפי התחזיות שלנו, גם אם ההתייקרות תעבור כולה אל הצרכנים, היא לא תעלה על 3% - 3.5%. אבל עם ההאטה הקיימת, בוודאי שחלק מההתייקרות הצפויה תספג על ידי המעסיקים.

כמו כן אמרנו, שעם פרסומן של מסקנות ועדת בן שחר, נפעל במשותף עם ההסתדרות והמעסיקים ליישומן ב-1 יולי, גם אם בענין מס הערך המוסף, בגלל החוק המסובך והמורכב, יישוך הדיון בכנסת גם מעבר ל-1 ליולי ואנו מעריכים שעד 1 אוקטובר, ספטמבר, נובמבר הוא ייושם. וכאן אמרנו שעם המעסיקים, שלמעשה עורר את ההתנגדות החריפה, גם אצל ההסתדרות וגם אצל המעסיקים, עם הפעלת מס הערך המוסף ישולב בתוך המס הזה.

שני הסיכומים שגובשו עם ההסתדרות ועם המעסיקים, מוצגים כאן בפני הממשלה. אנו מציעים להענות לתביעה ולהוריד את מס המעסיקים ל-4%. כאשר זה מהווה הפסד של 400 מיליון לירות, כאשר יחד עם מיסי העיריות שהורדנו, יש הפסד נוסף של 200 מיליון לירות, כך שביחד זה 600 מיליון לירות. ואנו חייבים להופיע לפני הציבור ולומר איך אנו חושבים לכסות את הפער הרציני הזה. ההצעה שלנו היא שתוך שנת הכספים 75 נבחן את האפשרויות, ולאחר שנדע מה מתרחש במשך 3 החודשים הקריטיים האלה ועם הנהגת הרפורמה ב-1 ביולי, נבחן אפשרות, אם יהיה צורך, לקצץ זאת עוד מתקציב 75.

שר התיירות מ. קול:

זו הצעת הקיצוץ של כחצי מיליארד?

שר האוצר י. רבינוביץ:

כן. ואני מבקש מהממשלה לסמוך ידיה על ההצעה, כדי שאוכל להודיע להסתדרות ולנציגי המעסיקים, אשר יושבים זה כמה שעות די מתוחים ומחכים להחלטת הממשלה.

שר התיירות מ. קול:

אני רוצה לומר לשר האוצר, שאמנם עברו עליו ימים קשים, כי לא היה כל צורך להביא למשבר אמינות כזה בין העם והממשלה, אילו הוא היה מקשיב לשותפים שלו היושבים איתו ביחד ונושאים באותה האחריות.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אז היה הרבה יותר מחצי מיליארד.

שר התיירות מ. קול:

אני לא מקבל את התיזה הזו של חשוק המזרחי. אני חושב שהממשלה צריכה לדעת עד היכן מותר לה ללכת ומדון הגבולות, ואין זה מספיק שמקבלים במפלגת העבודה החלטה ברוב של 2 קולות או קול אחד ואח"כ באים וכופים אותה על השותפים הקואליציוניים היושבים ליד אותו שולחן ומציעים לא ללכת בדרך הזו - והיה בישיבה הקודמת מי שאמר 4% או 5%. לכן צריך להקשיב לשותפים, וגם כשהם אומרים כי המס צריך להשתלב במס ערך מוסף, או לא צריך לומר כי זה מובן מאליו, ואח"כ, לבוא היום ולהצהיר כי המס ישולב במס ערך מוסף.

אנו גם אמרנו כי צריך לקצץ בחקציב, וכאשר אמרו, כי אין אפשרות וכי עלינו להביא הצעה, אמרתי אז ואני אומר גם היום, כי אני לא מציע הצעות, בשביל זה קיים פה שר האוצר. הוא אחראי על כך. אני כשלעצמי אחראי על משדר מסויים, שגם עליו מתפרסמים עכשיו פרסומים די מעניינים בעיתונות.

עכשיו, אני רוצה לומר כי אני בהחלט מקבל הצעה זו, אבל יש פה דבר אחד שאינו ברור לי. בעמוד השני, בסעיף 7 כתוב: "שר המסחר והתעשייה יבחן אפשרות של פטור מתוספת מס הקניה למצרכים עממיים". כפי שידוע לי, לא הטלנו שום מס על מצרכים עממיים, אז אני רוצה שמישהו יסביר לי על מה כן הטלנו 7.5%?

הממשלה הזו נכנסה ברגל ימנית, בדרך טובה לתקופת עבודתה. בזמן הפיחות הלכנו יחד ועשינו עבודה חשובה, ורכשת אמון בציבור שדחש לך את מלוא הכבוד. אך עתה, מכיוון שלא הקשבת לנו, הרסת במידה מסויימת את האמון הזה. לא היה עוד זעזוע כזה בציבור, ואפשר היה להמנע מכך לוא אך נקטת בדרך אותה הצענו. זה עוד לא אומר כי הכל בסדר, אבל כדי שיהיה לך לקח לעתיד - אנו יושבים ביחד, אנו בסירה אחת ואנו ביחד נושאים באחריות, ולהבא, אל תכוף עלינו הר כגיגית ב-02:00 בלילה.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

לדעתי, לא היתה פה שום פגיעה באמינות הממשלה, וזאת למרות שהצעת מה שהצעת.

שר התיירות מ. קול:

קראתי על כך מאמר בעיתונך, ב"על המשמר".

שר הבריאות ו. שם-טוב:

לוא הממשלה היתה באה לכנסת עם 2 מיליארד לירות אמדן הכנסה נוספת ממיסים, מבלי לומר כלל מאיפה היא מתכוונת לקחת אותם, זה היה פוגע עוד יותר באמינות הממשלה.

דבר שני, הזעזוע, שכאילו היה בציבור, הוא בעיני מוגזם, או לפחות לא מוצג בכיוון הנכון. כיום שישי הרצאתי בנושא זה ואמרתי, כי מה שמוזר הוא, שהציבור מתרעם נגד מס הקנייה, שיעלה את היוקר ב-2%, כאשר אינו ער בכלל לבעיות של קיצוצים בשרותים, בבריאות ובסעד, אשר יפגע בציבור יותר.

כעת יש לי שאלה הנוגעת לסעיף 3. אני רוצה לדעת במה מדובר כאשר נאמר: "להחיל את מס המעסיקים על כל המשק, כולל משרדי הממשלה". האם פרוש הדבר כי משרדי הממשלה אשר אחוז גבוה מחקציהם מופנה לשכר עבודה יצטרכו לשלם מס מעסיקים? כי פרוש הדבר כי מ-75% מהחקציה שלי, של ה-1 מיליארד לירות המהווה שכר עבודה, אני אצטרך לשלם 4% מס?

שר הדתות י. רפאל:

אני תומך בהצעות האלה, אבל נרשמתי גם כדי להגיד משהו לגבי הלקח לעתיד. אם גם אפשר להגיד עכשיו, שהוא היו מביאים הצעות אחרות, הסערה בציבור היתה אותה סערה ואז היו צריכים להתפשר על הצעות פחותות, בכל זאת, אני חושב כי נעשתה שגיאה בכך שהמו"מ עם הגורמים, שהיה צריך להתחשב בהם - וסימן שהתחשבו בהם - לא התנהל לפני כן. אני חושב שאפשר היה לנהל את המו"מ לפני כן ולהגיע איתם להסדר, מבלי שיהיה צורך להחליט ולוותר אח"כ.

אני בעד הויתור, אבל אני נגד מה שאמר חשד ו. שם-טוב כי זה לא פוגע בממשלה. יש בזה, בהחלט, פגיעה בממשלה.

דבר שני - כבר אמר חשד קול, כי בעצם הצעות מעין אלה כבר הוצעו ליד השולחן הזה ונדחו. אני רוצה לומר כי בכל זאת, גם האנשים היושבים פה יודעים על רגישות הציבור ומבינים מה עשוי להתחולל. לכן, לגבי העתיד, לא צריך לנהוג כך.

דבר שלישי - אני חושב שהיה כשלון בהסברת העניין. נעשו מאמצים גדולים מאד על ידי שר האוצר ועוזריו הבכירים להסביר את העניין, אבל, באופן מופגן, כלי התקשורת עמדו נגדם - הרדיו והטלוויזיה. ואכן הגיע הזמן שאנו נדון בכך. כי משלון הממשלה נובע בראש ובראשונה מארגון הציבור נגדה בכלי התקשורת, וצריך להסיק את המסקנה ולדון בנושא הזה במיוחד.

שר המטרה ש. הלל:

אני רוצה להעיר באותו כיוון אליו התייחס שר הבריאות. גם אני ראיתי את העניין של תשלום 4% על השכר במשרדי הממשלה כדבר שפרשו, שמתוך 15 אלף איש כ-600 איש לא נוכל להעסיק, וזה בהחלט מגוחך ואינו בא בחשבון. אם כתוב כי מס המעסיקים בסך 4% יחול גם על הוצאות הממשלה, פרוש הדבר, שמתוך התקציב שאתה מקבל, אתה צריך להפריש 4%, כדי לקיים את התכנית הזו, או לצמצם את התקציב ב-4%, ולגבי כ"א פרוש הדבר, שאתה צריך לפטר 4% מהאנשים. כי אצלי 80% מהתקציב הולך לשכר, כאשר לכל החלקים האחרים אין להם משמעות, כי זה מוקדש לדלק, קשר וכו', ובדברים האלה, בכלל, אין לי אפשרות לצמצם, ביחוד מול הפעילות הערה של המטרה מבחינת הפיגועים והבריונות. איך אפשר לומר עכשיו בהתלהבות כי יש לצמצם את מספר העובדים?

ראש הממשלה י. רבין:

זאת, פלוס חצי מיליארד לירות מהתקציב.

שר המטטרה ש. הלל:

אני עדיין לא רואה את הצימצום הזה ולא רוצה להגיב על זה, אבל באם הכוונה היא שמשדרי הממשלה יצטמצמו ב-4%, אני יכול להבין זאת בשום פנים ואופן. אם זו הכוונה, אצביע נגדה, ואולי כדאי גם שנתחיל בדיון על התקציב מההתחלה.

דבר שני, אני מאוד מעריך את ההתפשרות שלנו על כך שאנו מקצצים בפחות, אבל יש דברים נוספים, שחלק מהם הזכיר שר הבריאות. אני מחר צריך להופיע מעל בימת הכנסת ולסכם את הדיון בעניין דו"ח ילדים ונוער במצוקה. ויש כאן בעיה כבדה - קיבלנו, באיזו שעה שבין העצמות, איזו הצעה הנוגעת לנושא החינוך, שהובאה לוועדת השרים לענייני רווחה ואושרה על ידי האוצר. והנה, הצעה זו שנפלה קרבן ראשון לצמצום בתקציב ואמרו כי כדי לקיימה עלינו לחפש מקורות מימון אחרים. ולכן הייתי מציע שהממשלה תגיד שהיא מאשרת את ביצוע התכנית, שהפכה כבר לסמל בכל מקום ומקום ואשר יש בה התעניינות רבה. לפני שבוע, למשל, היינו בפגישה עם אנשי פו"מ, שבה לא דובר על שום נושא אחר, אלא רק על התכנית הזו. והיו שאלות רבות על איך אנו חושבים לפתור זאת, והנה, התכנית הזו נפלה קרבן ראשון.

יש פה הצעה לסדר היום בעניין הזה, והיה רצוי מאוד כי אנו נזכיר נושא זה בתוך הדברים שהממשלה נותנת. כלומר, לא נתייחס רק לזה שהיא מקבלת על עצמה קיצוצים, אלא גם נתייחס לתכנית הנוגעת לאחד הדברים החמורים והקשים ביותר בחברה שלנו - הפער בענייני החינוך - ואם הממשלה תצא היום בהחלטה הזו, זה אומר כי הממשלה רק מצטמצמת בתקציבים שלה, אלא גם מקבלת על עצמה את ביצוע התכנית הזו. המדובר בסכום של 120 מיליון לירות, שלא כולו מתחלק על פני התקציב הזה, משום שאנו מתייחסים לשנת הלימודים תשל"ו, המתחלקת גם על פני התקציב של השנה הבאה. אנו אמנם נמשיך לחפש מקורות אחרים ומקורות נוספים גם לצמצומים של חצי מיליארד הלירות, אותם האוצר דורש לקצץ, הן לרובות שלנו והן לתכנית הזו.

ראש הממשלה י. רבין :

היה מאד רצוי, שבנקודה של 4% על משרדי הממשלה, שד האוצר יסביר מה קורה.

שד האוצר י. רבינוביץ :

הרישום הוא בוכלטרי, לא יקוצץ אף מיל אחד. זה רישום לצד אחד ורישום לצד השני.

ראש הממשלה י. רבין :

למה לנו לעשות זאת? למה לנו לעשות דברים פקטיביים?

שד האוצר י. רבינוביץ :

בסעיף 4 בהסבר ניתן הסבר לזה: "לממשלה מספר מפעלים עסקיים תקציביים. כדי למנוע העדפה בעלות הייצור של מפעלים אלה לעומת מפעלים מסקטורים אחרים, מוצע לחייב גם את משרדי הממשלה במס מעסיקים".

ראש הממשלה י. רבין :

מה זה שייך למשרדי הממשלה?

שד הבראות ו. שם-טוב :

יש לכתוב רק: "כולל מפעלים עיסקיים של הממשלה".

מר א. גפני:

בדרך כלל, כל המיסים העקיפים, שאנו מטילים, חלים כמובן מאליו גם על הממשלה. נכון שזה נעשה בהתאם להוצאה ולהכנסה. עכשיו, כאן התעוררה בעיה מסויימת בקשר למפעלים כמו תע"ש, אשר לעומתם, התעשיה האזרחית טוענת כי מקטינים את העלות שלהם ומעדיפים אותם.

שר הבטחון ש. פרס:

מה זה שייך, אנו לא עוסקים כאן במפעלים אזרחיים, אלא רק במפעלים צבאיים.

מר א. גפני:

התעשיה טוענת כי יש פה אפלייה ממשית, ובנוסף לזה ישנה דמגוגיה האומרת כי הממשלה לא ואחרים כן. אבל מבחינת התקציב, פרוש הענין כי התקציב ישאר בדיוק כפי שהוא. כאשר באשר להיטל היבוא, כשיהיה מס ערך מוסף, הוא יחול גם על הממשלה ויהיה לו ביטוי בצד ההכנסות וההוצאות. כשהדבר יובא לדיון בועדת הכספים של הכנסת, אפשר יהיה להכניס את התיקון המוצע כאן, אך זה בפרוש לא קיצוץ וזה נעשה כיוודעין.

ראש הממשלה י. רבין:

כלומר, ייאמר פה כי בכל מה שקשור לעבודת משרדי הממשלה, משרד החינוך, הדתות, הסעד, המשטרה וכל גורם אחר, אינו תופס הנושא של 4% ואין לו השלכה מעשית.

שר הדתות י. רפאל:

היה מדובר אז כי כל המפעלים, שאינם פועלים על בסיס של רווח, הסכום הזה יוחזר להם?

שר האוצר י. רבינוביץ:

כן, לגבי מלכ"רים זה ברור.

שר המשטרה ש. הלל:

וכאן, במקום לדבר על צמצום נוכל להתחיל דבר על

ניפוח התקציב.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

לדעתי, ההחלטות שקיבלה הממשלה בענין מס המעסיקים והקניה היו נכונות. אני מודה, שהיות ואנו ממשלה קואליציונית, אולי לא עשינו מספיק בתוך הממשלה כדי להגיע לסיכומים על דעת כל השותפים. כלומר, זה צריך להיות תלוי בממשלה קואליציונית כאשר הולכים למהלכים קשים ומקיפים בציבור.

שר הדתות י. רפאל:

הבעיה היא, שיש קואליציה לא רק בממשלה, אלא גם

בהסתדרות.

שר החינוך והתרכות א. ידלין:

לכן, לפי דעתי, ממשלה קואליציונית, כשהיא מחליטה החלטה נגד גורמים ציבוריים, שהם בדרך כלל לויאליים לה, צריכה לעשות מאמץ, לפחות בתוכה, להגיע לסיכומים על דעת כל השותפים.

עם זאת, אני רוצה לומר, כי ביסודו של דבר מה שהחלטנו היו החלטות נכונות, ועד היום, אני רואה איך אפשר לעשות זאת אחרת. ואני לא מציע להסביר לציבור דברים שאי אפשר לעמוד בהם. אני מבין אמנם, כי בענין מס המעסיקים על משרדי הממשלה, הכוונה היא רק לבוכלטדיה, אבל אני מעדיף לא להשלות את הציבור ולהגיד את האמת כי זה יוטל רק על המפעלים העיסקיים של הממשלה ולא חל על המשרדים עצמם.

לא יכולתי לקבל את הצעות השר קול בממשלה, בפעם הקודמת, כי פרוש הדבר שהדיבור הכללי על קיצוצים בתקציב הוא לא רציני, ואם מוסרים כי מורידים את התקציב ומתייצבים מאחורי זה, יש לממש זאת, כי אחרת לא נוכל לעמוד מול הדמגוגיה המופיעה בכל ראיון טלוויזיוני. ואנו ראינו איך לחצו את שר האוצר בשאלות - איפה הקיצוצים בממשלה?

שר הבטחון ש. פרס:

עצם הפסקת שר האוצר באמצע דיבורו, בזמן הראיון, זה סקנדל, האם המראיין הוא חבר שלו?

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

אפילו אם אפשר לחסוך כמה עשרות פקידים, זה לא ישנה את העניין, מתקציב משרד החינוך לא ניתן יהיה לקצץ, כי חלק קטן מאד מהתקציב הולך למזון וציוד, כאשר 80% - 85% מהתקציב הולך לשכר. אולי אפשר יהיה לקצץ במה שנוגע לתעשייה הצבאית, אל-על, ביטוח לאומי והדואר.

ראש הממשלה י. רבין:

ברגע שקיצצו את שעות העבודה של האחיות, זה אומר תוספת תקנים והגדלת המנגנון הממשלתי.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

אם כן, הדיבור הזה הוא לא רציני, ולכן איני יכול להצביע בעד הפחתת תקציב המדינה, למרות שזה לא מובן בציבור, אבל אני אלך ואסביר זאת. האם אחרי מה שעמענו היום נוכל לפגוע בבטחון? איפה אפשר לקצץ אינני יודע, אבל אני יודע מה זה אומר בתקציב החינוך. ואני בהחלט מכיר את הבעיה שהלל הציג, כאשר אמרנו כי אנו נשתדל לעשות עוד משהו השנה על מנת להקטין את הפער, אם כי התכוונו לעשות משהו בעל ערך.

יכול להיות שאפשר יהיה להרחיב את גביית המס. שלחו לי את דו"ח נדל ואני לא מוסמך להחליט כמה הוא צודק ובמה אינו צודק, אבל אם שר האוצר מאמין כי אפשר לגבות שם מיליארד לירות, בבקשה. אני לא מתנגד לזה. יכול להיות שהסיכום עם ההסתדרות יהיה כי אפשר לעשות זאת, אבל אני לא מציע, במקרה שאנו לא מאמינים בזה, כי נגיד את זה. ואם אנו לא מאמינים בזה, אז יציגו זאת כך גם משל וגם ברעם ונגיד כי זוהי דמגוגיה. בכל אופן, אני לא אצביע בעד הפחתת תקציב המדינה, כי אינני יודע מאיפה אפשר להוריד עוד, והחלטה על כך פרושה, להונות את הציבור. עם זאת, אני מוכן כי חצי המיליארד הזה יבוא מהעמקת

הגבייה. אבל אם הוא יכול לכוא משם, הרי יכולנו לעשות זאת הרבה לפני כן ולא היה צורך לחכות למשבר שכזה.

שר הסעד מ. חזני :

באשר לסעיף 3 המדבר על משרדי הממשלה - זה לא ישאר סוד כי זו בוכלטריה ואחיות עיניים של הציבור ומוטב לא לעשות זאת. למה לצאת עם החלטה כזו, כשבעוד שעתיים יאמר כל אחד ואחד כי זו אחיות עיניים. מפעלים עיסקיים - כן, כמו כל מפעל אחר עיסקי, שנחוצן לבעלות ממשלתית או ציבורית, אבל לא לגבי משרדי הממשלה.

מלבד זאת, כאשר מטילים קיצוצים על משרדי הממשלה, בוחנים את העניין בכל משרד ומשרד, לעומת זאת, כאשר זה נעשה על ידי מס מעסיקים, זה מאד שדירותי. זה יפגע יותר במשרדים אשר אחוז גדול יותר מתקציבם הולך לשכר ופחות באלה שלא. כי מהפרמיות ליצור לא צריך לשלם מס מעסיקים וגם לא מתקציב השיכון, וכך זה יהיה מס מאד שדירותי ופוגע ואני מציע לגנוז את הבוכלטריה הזו, אם זה אך ורק לשם בוכלטריה.

אשר לקיצוצים בסדר גודל של 500 מיליון לירות - גם אני אני רואה איך אפשר יהיה לעמוד בזה. אם אנו אומרים כי זה יהיה רק מה-1 ליולי, הרי בינתיים נכנס להוצאות וב-1 ביולי אי אפשר יהיה לעשות זאת, ואז הציבור יראה זאת כאחיות עיניים.

שוב, אני לא אציע מה לקצץ אצלי, כי אני עומד בפני בעיה, אשר הצגתי אותה גם בפני ועדת חשדים לענייני רווחה, ומסמך בעניין הופץ לכל חברי הממשלה, והבעיה נוגעת לצורך בנסיגה בזכאיות ושדותים לחלשים ביותר. דבר הנובע מהמסגרת התקציבית העומדת לרשות משרד הסעד.

באשר לשני סוגי המיסים - כאשר נודע לי על כך, אמרתי למי שאמרתי, כי כאשר למס הקנייה, ניתא, גם הציבור היה מוכן לכך שזהיה העלאה במיסים העקיפים, אם בדרך של מס ערך מוסף, אילו הוא היה מוכן להנהגה, או בדרך של הצעה להעלות שעורי מס הקניה - ואני כאן לא משוכנע שאפשר היה להמחין עוד כמחצית השנה, היה הכרח לעשות זאת. בוודאי שגם ערך מוסף זה יותר טוב, כי זה מקנה שיעור אחיד של מס על כל המוצרים, בעוד שגם קנייה מעמיק את העיוות הקיים, אבל בליט ברירה צריך לעשות זאת. מה גם, שלפי כל החישובים של משרד האוצר, גם אם כל ההעלאה תחול על שכמו של הצרכן, הרי זה לא יהיה יותר מאשר 3.5%. מה עוד, שאני מניח שכאשר כח הקנייה מתכווץ וחשוק הופך לשוק של קונים מעטים, לא מטילים את כל ההתייקרות על שכמו של הצרכן, כי אז הוא לא קונה, כך שחלק משעור ההתייקרות יספג על ידי הסיטונאים, ואז יכול להיות ששעור ההתייקרות יהיה לא יותר מ-1.5%. כך שאין כאן מקום לצעקה. מה עוד, שדבר זה לא יכול היה להיות מובא להתייעצות מוקדמת, וזה ברור.

ואילו באשר למס המעסיקים, אמרתי למי שאמרתי, כי איני מבין איך יעמדו בזה, עובדתית, ולא רק בגלל התנגדות עיקשת. כי התוצאה תהיה אבטלה, התייקרות הייצור, שעורי הריווחיות ירדו ומוצרי הצריכה לא יעמדו בהתייקרויות. מכל מקום, כיון שזה דבר שאינו מעורר בהלת קניות ואגירה, אפשר היה להביא זאת קודם לברור מקיף יותר ולהכין את הקרקע אצל הגורמים הנוגעים בדבר - אצל ההסתדרות והמעסיקים. כי לאחר שנעשה הדבר, קשה לחזור בו. כשם שדרוש אומץ לב להטיל מיסים, דרוש אומץ לב לסגת, ולכן, בדברים שאינם סודיים, מוטב לברר זאת ולגבש זאת באופן שקט עם הגורמים הכלכליים הנוגעים בדבר לפני שמחליטים.

בסופו של דבר, אני תומך בשני הדברים, גם בזה וגם בזה. כאשר צריך, במקביל לזה, לעשות מאמץ להעמיק את הגבייה. אני קראתי את דו"ח נדל, ואני אומר כי הוא מופרז. יש העלמות מס, וגם שר האוצר מודה בכך, וגם האנשים שעל המיסים אומרים זאת, ואני סבור שדצוייה התלבשות על כמה גורמים בולטים בתחום זה כמו קבלנים בעבודות עפר, 'הלומנים וכו'.

שר הבטחון ש. פרס:

אין להפיץ אנדרות שלא נצא מהן אח"כ. אנו בודקים ובודקים ולא מוצאים כל הוכחה לכך. אני מבקש, שלמי שיש הוכחה כל שהיא בענין רווחי הקבלנים, שימסור לי אינפורמציה ואני אבדוק את הענין. איני יכול להלחם בשמועות המתרוצצות.

שר הסעד מ. חזני:

אני אגיד לך, לא על יד השולחן הזה. והמדובר לא רק בקבלנים, אלא גם בספקים של אלקטרוניקה, מכניקה וכיוצא באלה. אם תוקדש לכך תשומת לב ויד חזקה, אני מניח שאפשר יהיה להגביר את הגבייה בכמה מאות מיליוני לירות.

השר לקליטת העליה ש. רוזן:

אני רוצה, קודם כל, לברך את שר האוצר על זה שהגיע לידי הסכם, גם אם היתה פשרה והיתה הדברות, הוא הגיע לידי הסכם ואני מחשיב יותר את ההסכם מאשר את הנסיגה. כמובן שכל אחד צדק קודם לכן, אבל אני רוצה להגיד כי יכולנו את 2 הענינים האלה להסביר קודם לכן. נכון שנחוץ אומץ לב לסגת, אבל יותר טוב כשלא נסוגים.

בענין מס המעסיקים, אמר לנו שר האוצר, כי אמנם מושביץ קיבל זאת קשה, אבל את הקושי העיקרי היוותה דווקא ההסתדרות. אשר להסתדרות, אם נחיל מס קנייה של 7.5 אחוז, לא על מוצרים עממיים, אלא על דברים שהם בגדר מותרות או בגבול המותרות, אני בטוח שאפשר היה להסתדר בענין זה עם ההסתדרות, ועל 7.5 אין סכנה של בהלת קניות. ובוודאי שאין לחץ עד ה-1 באפריל, בעוד שאנו עמדתו תחת לחץ של "מה יהיה"?

באשר לתקציב - פה נאמר כי אנו נקצץ את התקציב ב-500 מיליון לירות. קודם כל, מחר נצטרך לומר במה אנו מקצצים, ואם נאמר כי אנו מקצצים ברזרבות, אז יגידו בכנסת כי זו לא רזרבה רצינית, ובצדק. לכן אל לנו להגיד כי נקצץ בתקציב, ואני נגד זה, כי לדעתי אנו לא נוכל לעמוד בזה.

אנו עומדים בפני שנה שלמה של גביית מיסים, ו-500 מיליון לירות, במשך השנה, אני חושב שאפשר יהיה לעשות זאת, בין על ידי העמקת גביית המיסים, או על ידי הטלת מיסים חדשים, תלוי איך מגבשים זאת כלפי חוץ. לי זה נראה יותר טוב מאשר להופיע עם רזרבה שאינה סבירה. הייתי מעדיף לומר - או העמקת גבייה, או מיסים חדשים.

שר הדתות י. רפאל:

צריך לאפשר לעיריות לנכות את הארנונות.

שר התחבורה ג. יעקבי:

אני חושב שהשגת הסיכום עם ההסתדרות, או הנסיון של ההדברות עם המעסיקים, הם בהחלט בכיוון חיובי, כי אחד מהעניינים, שהיו צריכים להטריד את כולנו, זה הודש לאי יציבות במשק, ואי יציבות ביחסי העבודה ופתיחת הסכמי העבודה בתביעה של פיצוי על ההתייקרויות, שעלולים היו לעמוד על סדר היום ולגרום נזק כלכלי וחברתי קשה מאד. לכן, עצם ההידברות עם המעסיקים והסיכום עם ההסתדרות הם בהחלט השגים חשובים ביותר. אבל אני רוצה להפנות את תשומת לב כולנו לעובדה שהממשלה לוקחת על עצמה התחייבויות ציבוריות ממדרגה ראשונה, שאני מצדד בהן ומקווה שנעמוד בהן - כי אם לא נעמוד בהן, אנו נוכה מכה אנושה ביותר - והן - הנהגת הרפורמה במיסוי הישיר ב-1 ליולי והנהגת מס ערך מוסף ב-1 בנובמבר, ונוסף לכך, דאגה לתעסוקה ואחריות כוללת לתעסוקה באזורים הרגישים. מכל מקום, אלה הן התחייבויות ציבוריות, כלכליות, שהן חשובות ביותר ומשמעותיות ביותר

ומעוגנות בלוח זמנים, והממשלה פה גמרה אומר - שבעיני הוא חיובי ואני מצדד בו - לקחת על עצמה ענין סבוך וקשה.

בענין הצעות ההחלטה שהוגשו לנו על ידי שר האוצר - אני מצדד בסעיפים 4.2.1, אבל אני בהחלט מסתייג מסעיפים 3 ו-5, שאני בעיניי מטייל ספק, אם הם ישרתו את המגמה הרצויה לנו, מבחינת הדחשש לבומרנג נוסף במישור ההסברתי, הציבורי והחברתי כלכלי. אני אינני חושב שאפשר להחיל את מס המעסיקים גם על מפעלים עסקיים ממשלתיים, על כל פנים, בוודאי לא ללא הבחנה. כי מה פרוש להחיל את מס המעסיקים על מפעלים עסקיים תקציבים של הממשלה, כמו למשל נמל התעופה בן גוריון, שזו מחלקה ממשלתית, ויש לה גב ומנגנון כמחלקה ממשלתית, ויש לה גרעון עצום בשל סכומים עצומים שהולכים לבטחון ואשר הממשלה צריכה לבסות אותם. וכן גם באל-על, האם תטיל מס מעסיקים על גרעון שהממשלה צריכה לתת סובסידיה כדי לכסותו. אינני חושב שהממשלה יכולה לאמץ החלטה להטיל מס מעסיקים ללא הבחנה. גם באשר לרשות הנמלים צריך לבדוק זאת. אינני מוכן ביריה מהמותן לאשר דברים כאלה ואחרי זה לתזור בי ולהסביר לציבור מדוע הענין אינו ריאלי ולא נבדק מספיק מלכתחילה.

כמו כן, הטלת מס מעסיקים על משרדי הממשלה, הוא הטעיית הציבור ופיקציה, ובומרנג שיחזור אלינו בצורה כפולה ומכופלת, שאחרי זה ניווכח כי אי אפשר לחקן זאת גם בהסברה הטובה ביותר.

בענין הפחתת התקציב ב-500 מיליון לירות. שוב, הענין נוגע לאמינות. אני חושב, שגם אם ההסתדרות אומרת לצמצם את מספר העובדים מצד אחד, ומהצד השני לוחצת לקיצוצים בשעות העבודה ומתנגדת לפטורין גם אם הם במסגרות של גיל, אינני חושב שאנו צריכים נורא להתפעל ולהתרגש מזה ולתת התחייבות שלא נעמוד בה ולהיות מוכים על כך. אנו ניסינו במשך שבוע ימים להסביר את כל הבעיות של הפעילות הכלכלית הזו בדרך של הסברה, וניסינו להסביר שהתקציב הוא לחוץ, ואני חושב שהצלחנו גם עם המעסיקים, ההסתדרות והציבור כולו. אינני אומר כי אי אפשר לצמצם את התקציב ב-100 - 200 מיליון לירות, אבל הלכנו על הקו,

שלצמצם זה אומר לצמצם בתקציב הבטחון, ולצמצם בתקציב הבטחון זה דבר בלתי אפשרי, כאשר שאר הסעיפים הם קשוחים והתקציב להם נובע מחוק המדינה, הכוונה לחשלושים סוציאליים, פרמיות ליצוא וסובסידיות. אז או שאנו הולכים למינימום בתחום הפיתוח, שיש לו השפעה על מצב התעסוקה במדינה, ועכשיו אנו באים עם צמצום של 500 מיליון לירות, שאומר כי כל מה שהסברנו במשך שבוע ימים, ילך לטמיון. לכן, אני מציע לא להבהל מאמירה זו או אחרת של עיתונאי זה או אחר, כי אם נבוא ונערער את הטיעון של השבוע האחרון, איך אנו יכולים לצפות כי מישור יאמין לנו? לכן אני מתנגד להצעות האלה.

נגיד בנק ישראל מ. זנבר:

שד האוצר הביא 2 הצעות - לאשר את ההפחתה במס

המעסיקים ולקצץ את התקציב.

שד האוצר י. רבינוביץ:

הצעתי היא לבחון את האפשרות של הקיצוצים, ואני

אסביר, תיכף, למה אני מתכוון.

ראש הממשלה י. רבין:

כדאי שתסביר קודם לכן, כי הממשלה בשיבתה

הקודמת הצביעה ברוב גדול נגד קיצוץ התקציב ועכשיו אתה בא ומציע לקצץ - אני רוצה הסבר - מדוע?

שד האוצר י. רבינוביץ:

רבותי, קיים בענין זה הסבר רחב יותר ואני לא רוצה ברגע זה להרחיב, אבל לשך קול אני רוצה לומר, שאם מדברים על גבורה, אז אני הבאתי תקציב קטן ב-3 מיליארד לירות ואתה הצבעת על תקציב עם 3 המיליארד הללו אז ברגע זה אין מה להתפאר בגבורה. ואני חושב, שבזה שהגענו להסכם השגנו הישג. גם לאחר הפיחות אנו הגענו להסכמים, ואז היה זעזוע גדול יותר מאשר עכשיו, אבל שוכחים זאת - ועברו רק 3 חודשים מאז? אנו לאחר הפיחות הגענו להסכמים ב-5 - 6 דברים נוספים. מה הבושה? ואם בוחנים את הדברים גם לאחר שמחליטים, איזו בושה יש בזה?

השר י. גלילי:

לעיתים, אי אפשר להגיע להסכם לפני ההחלטה.

שר האוצר י. רבינוביץ:

ואם אנו יושבים על תקן של חוזים, שכל דבר אנו צופים מראש, אני יכול לומר כי אני לא כזה. אני יכול להעריך ענין ואח"כ אנו יושבים עם הגורמים הנוגעים בדבר, שומע ומנתח ולפעמים משנה, אין בזה בושה. אילו היינו מחליטים בישיבה הקודמת על 4% כפי שהוצע, הרי לא היתה נשאת לבסוף פרוטה. ואני חזיתי את הסערה שתקום, אבל גם לטקטיקה יש משקל. אני אומר, כי אין זו, לדעתי, בושה כלל בזה שקיצצנו בחצי מיליארד לירות. קבענו שיש לקחת על עצמנו עוד כ-1 מיליארד לירות מתוך ה-3 מיליארד בכך שאנו דוחים עבודות ותשלומים, אבל האם משהו לקח בחשבון כי זה גרעון נוסף ל-1.5 מיליארד שיש לנו? וזה גרעון נוסף, ויהיה מי שישאל על כך. יש אנשים שמבינים מה זו הזרמה, מה זו אינפלציה. מה יקרה מחר בבוקר - יש לנו 1.5 מיליארד גרעון ועוד 1 מיליארד תשלומים שדחינו ועכשיו נבוא עם עוד חצי מיליארד. אז אני אומר לקצץ כעת, כי אני יודע מה זה אומר, אבל גם אני יודע מה יהיה באוגוסט, ספטמבר, אוקטובר. לכן, לפחות יש לומר לציבור שאנו בוחנים את האפשרות הזו, ולא לכתוב סיכום פקטיבי של תוספת חצי מיליארד לירות. צריך להופיע עם הסברה רצינית ולא לשטות בציבור. על מי נוכל

לגלגל זאת?

שר העבודה מ. ברעם:

מה תגיד מחר בכנסת, שיש 56 מיליארד או 55

מיליארד.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אני אומר כי אני בהחלט בעד לבחון אפשרות קיצוץ.

נגיד בנק ישראל מ. זנבר:

אם כן, שר האוצר הביא פה הצעה לאשר פשרה שהושגה עם ההסתדרות ועם המעסיקים (ולא ברור לי אם גם עם המעסיקים) וכן לבחון קיצוץ בתקציב. אני רוצה להתייחס ל-2 הדברים. פה השדים אמרו כי טוב שהושגה פשרה - ולא חשוב איזו. אני רוצה לומר כי אפשר להגיע לפשרה עם גוף זה או אחר, אבל השאלה היא האם המציאות כעת מאפשרת להגיע לפשרה? יש פה עובדות ידועות. יש גרעון רשום בתקציב על סכום של 4.5 מיליארד לירות. עכשיו, כל הגבייה של המיסים, כפי שהיא עומדת היום נטו, לאחר קבלת העול של המיסים העירוניים, תתן לנו 1.25 מיליארד. אם כן, נותר לנו 3.25 מיליארד לירות גרעון. כעת יש פוטנציאל עצום של עליית מחירים, העשוי להגיע סה"כ ל-33% אם אנו מחליטים עכשיו על הפשרה - האם זו מציאות שעליה אפשר להתפשר? אך אם כבר הושגה פשרה, אינני חושב שאפשר להתנגד לה, כי אז הכזיון יהיה גדול יותר. ואם כן, מה משמעותה. כשעשינו את הפשרה כבר לפני כן, כאשר דיברנו על הטלת מיסים בשעור של 2 מיליארד בלבד - והיה הרבה הגיון בדבר הזה, כי אמרנו שאיננו רוצים להסתכן באבטלה, ולכן איננו מטילים בבת אחת 4.5 או 3 מיליארד, אלא פחות. מוטב כל פעם להוסיף משהו, גם אם מבחינה ציבורית זה נראה פחות טוב, אבל זה מבטיח שלא נגלוש לאבטלה וזה היה הקו שהיה נכון. ואני גם חושב שהמיסים היו נכונים.

מה זה מס על תעסוקה - זה מס על שירותים, וזו הפעם הראשונה בארץ הזו שהוחלט להטיל מס על שירותים, והאמת היא שהצעקה באה על זה שהטלנו על שירותים שמהם נפגעו גם העיתונים, שהם כח חזק וכח צועק. ואם אומרים כי העיתונים יוצרים דעת קהל, הרי הפעם זה הוכח, כיום שני בבוקר עוד לא היתה דעת קהל והם יצרו אותה, כי הם היו חייבים במס הזה.

כעת, מה שקובע במשק זה הביקוש וההיצע. והנה, מורידים עכשיו מחירים של תוצרת חקלאית, כי ההצע לזה יותר גדול מאשר הביקוש. הביקוש הוא זה שפועל. ולמה התעשיינים כל כך צעקו? כי הם פחדו שיהיה פחות ביקוש וזה יפגע ברווחים שלהם. ואני קצת מתפלא על כך שהסתדרות צעקה פה, כי אני מסתכנים בדבר גרוע יותר אם אנו מסכימים לעליה של 30% במחיר, שכתוצאה מזה שוב יהיה טלטול ברורה. לכן, אני לא יכול להגיד שאני מרוצה מהפשרה הזו, אבל אני גם חושב שזה מסוכן, אחרי שהושגה הפשרה, לא לאשר, כי אז הבזיון יהיה גדול יותר.

לגבי הקיצוץ בתקציב - חשד מבקש לבחון זאת, ולא כפי שכתוב פה, בגלל אותם נימוקים שהביא שד התחבורה - שנצטרך אח"כ לעמוד בזה. אם אומרים - לבחון - זה אומר שאנו לא מתייחסים למה שאמרנו עד עכשיו כי צריך לנסות לקצץ, אם כי קשה - ואני מקווה כי אכן הוא יבחון זאת היטב. כי מה יהיה אם האמריקאים לא יתנו לנו 2.5 מיליארד דולר ויתנו פחות - האם אנו נקצץ בבטחון? כאשר כדי להרוויח ערך מוסף, חצי מיליארד דולר זה לא 3 מיליארד לירות, אלא פי 3, שהוא 9 מיליארד לירות חסכון - ואני לא רואה כאן במה לחסוך כדי להרוויח חצי מיליארד דולר ערך מוסף.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

נצטרך לעבוד יותר, יותר שעות, יותר ביעילות.

ראש הממשלה י. רבין:

צריך לזכור כי 43% מהשירותים זה השירות הציבורי.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

כולל הבנקים, שהם בעלי הרווחים העיקריים.

נגיד בנק ישראל מ. זנבר:

באשר להעמקת הגבייה - בתקציב הזה, מעבר ל-4.5 מיליארד לירות גרעון, רשומים 1 מיליארד לירות על העבון זה שאנו נצליח להעמיק את הגבייה. מי שחושב, כי באמצעות העמקת הגבייה, אפשר תוך שנה לגבות 1 מיליארד לירות, הוא טועה. ומי שחושב, שעל בסיס זה אפשר להוציא כסף, הוא טועה ומטעה את עצמו, על זה אי אפשר לסמוך.

שר השיכון א. עופר:

אני קודם כל חושב, שהפשרה, גם עם ההסתדרות וגם עם התעשיינים, היא בהחלט מכובדת, ובעצם, לאישור ההסכמים, בהחלט מקובלים עלי הסעיפים 1,2,4. אני לא מוצא בשום מקום, כי צריך את סעיף 3. חשבתי כי זה קשור להתאחדות בעלי התעשייה. אין צורך בזה, כי זה יגרום לדעתי להגדלת התקציב ואח"כ יהיה צורך להסביר זאת. כמו שהבהירו פה בפעם הקודמת והסבירו כי זה לא חל על מלכ"רים, צריך להשאיר זאת כפי שהיה לפני שבוע ואני איני מציע שנסתכן בדבר, שלא היה לפני שבוע ואשר הוא תוצאה מההסכם.

באשר לסעיף 5, אני רוצה להבין מה זה "לבחון"?
האם זה אומר כי משאירים סעיף זה פתוח? אני מבין כי דווקא אין תשובה לזה
בהעמקת הגבייה, כי אי אפשר להגיד שזה 1 מיליארד לירות והחלטה לדחות...

שר האוצר י. רבינוביץ:

מחוץ לזה יש 1 מיליארד לירות.

שר השיכון א. עופר:

"לבחון" זה באמת ניסוח קל יותר, אבל אסור
שיתפרש כי הממשלה פה החליטה ואח"כ תהיה החלטה שלא נוכל לעמוד בה.

כמו כן, הנני רוצה לשאול מה מביאים מחר לכנסת?
כי אפשר להציע לקצץ את החקציב ל-55.8 מיליארד?

שר האוצר י. רבינוביץ:

אני משאיר את האומדנים כפי שאמרתי.

שר החקלאות א. ארז:

כשהובא הנושא בישיבת לילה על ידי שר האוצר, אני
הייתי בין התומכים בהצעה שהובאה אז, וחמכתי בה, לא משום שהתלהבתי ממנה, אלא
משום שנאמר שאין מקור כסף אחר וחייבים לגבות כסף זה כדי לממן ולמנוע קיצוצים
ולמנוע מצב קשה יותר של אבטלה. אינני יודע מה קרה במשך מספר ימים ומה הביא
לכך שהדברים נעלמו עד כדי מחצית בסיכום פשרה, שאם לא הייתי בטוח שזה עוד יותר
גרוע, הייתי מציע לדחות אותו - אבל אז, אני חושש, כפי שאמר הנגיד, יהיה בזיון
יותר גדול. אם זה לא כך, אני בעד לדחות את ההצעה הזו.

באשר לקיצוץ של 500 מיליארד לירות לסלח שבתי מותר לומר "רגע, חושבים!", אך מה זה נקרא - "חושבים!" על חצי מיליארד לירות אותם רוצים לקצץ? ואני רוצה לומר, בשם המשדר שאני מופקד עליו, כי בלאו הכי, עם התקציב של היום, אין כבר מה לעשות, ואם מקצצים עוד חצי מיליארד וכל התקציב צריך ללכת על חובות, אז זה לא ישנה דבר, כי לפתח, בלאו הכי אי אפשר עם התקציב הזה. לכן, אם אפשר לחשוב שלא לקבל את הפסדה הזה, אני בעד זה, אם לא, אני נמנע מלהצביע.

אני מציע גם למחוק כל מילה של "מחשבה" או קיצוץ ממשי בענין הקיצוץ בתקציב, כי לא נוכל לעמוד בכך. אנו כל הזמן מדברים על הצורך בהגברת היצור, אך לצערי הרב, אינני מרגיש כי אנו הולכים להגברת היצור. אנו מדברים על כך, אך למעשה אנו הולכים כל הזמן לקראת השדות - מחזירים כסף למלכ"רים וכו' ולא למפעלי תעשייה.

וכאן אני רוצה לומר, כי במידה ותקום ועדת שרים לעניני תעסוקה, אני מבקש להכליל בה, מתוך זה שאני רואה כמה מאות חקלאים נפלטים מהחקלאות מחוסר תקציב לפתח את המשקים החקלאיים. הם יהיו חייבים להפסיק את העבודה החקלאית ולצאת החוצה, כי אחרת יהיו להם חובות לאין ספור בתוך המושבים ולא יוכלו לעמוד בכך.

חשד ג. האונזר:

אני רוצה לדבר לא על מה שחיה, אלא יותר על העתיד. אני חושב שסה"כ הדברים שאנו שומעים גם משר האוצר וגם מהנגיד, מסתכמים בכך, שאם נרצה או לא, נצטרך לקצץ בשירותים ולהתייצב מאחרי זה, כולנו, עם כל האחריות. ואם לא, לא תהיה ברירה אחרת, אלא להדפיס כסף. ואם שר האוצר לא יציג זאת כהצעת קיצוץ, אלא כדבר הטעון עיון, הרי הציבור יפרש זאת כהדפסת עוד חצי מיליארד ל"י. זו תהיה המסקנה. ואני מבקש משר האוצר לא ללכת בדרך זו. אנו

נהיה מוכרחים למצוא מאיפה שהוא, בהדרכת שד האוצר, ובמאמץ קולקטיבי ואישי של כל אחד מאיתנו, מקום לקצץ בחצי מיליארד. היום ישבנו עם משרד הבטחון והנה נמצאה הדרך לחסוך מאה מיליון לירות לפי הצעת משרד הבטחון עצמו, המדובר בועדה מיוחדת שהממשלה מנתה בראשות שד האוצר כדי לבדוק אפשרות של חסכונות במערכת הבטחון.

שד העבודה מ. ברעם:

אני רוצה לראות איפה החסכונות פה?

השר ג. האוזנר:

זה לא מרקייע שחקים, אבל הצבא בעצמו בא והציע 115 מיליון לירות חסכונות. אני חושב שלא יהיה מנוס מזה וכל השאר באמת לא יהיה רציני, אם לא נעשה חישובים ורק נאמר "נראה את"כ", והמסקנה את"כ תהיה אינפלציה ועוד חצי מיליארד לירות גרעון.

לי גם לא נראה כי נכתוב באשר למס המעסיקים: "כולל משרדי ממשלה", כי זה לא כולל משרדי ממשלה, אלא רק מפעלים. ואני לא התנגדתי בישיבה הקודמת לפטור את הממשלה ממס מעסיקים, ובהחלט אין צורך לנהל את הבוכלטריה הזו, שלשמה יצטרכו רק עוד פקידים אשר ירשמו את החובה והזכות.

אדוני שד האוצר - אני בהחלט מחייב את דעתך כי מוטב לשקול עוד פעם ולהגיע למסקנה שבכל זאת צריך לשנות משהו שהצעת לפני כמה ימים, וזה אנושי, טיבעי וטוב. כי כדי שדברים יעמדו במבחן המציאות, יש לראות אילו דברים אתה יכול להציע. ובמציאות הזו יש גורמים שונים: נותני העבודה, מקבלי העבודה, ההסתדרות, התאחדות בעלי התעשייה. אנו לא פועלים בחלל הריק, ובצדק אתה צריך להתחשב בגורמים ומביא דברים שאפשר לבצע.

בענין מס הקנייה, אני מבין כי אי אפשר להתייץ עם אף אחד, אבל לעומתו, נושא כמו מס מעסיקים, אפשר לבחון, לברוק, להתייץ. אתה לא חייב לקבל עצה, אבל בהחלט, הרברים האלה מאפשרים בדיקה מראש, בפרט לאחר שמתחננו את הציבור כפי שמתחננו אותו בעבר, וכאן כל קש שובר את הדבשת וזה הדבר שגרם לסערה הזו.

שר העבודה מ. ברעם:

אני חושב, שהממשלה הזו צריכה להגיע פעם אחת לידי מסקנה שהיא מאמינה בעצמה. היה זמן שבכנסת היו מעצבים את אומדן הכנסות, אך הגענו לידי מסקנה משותפת, כי אין צורך לעשות זאת. ואני יכול להוכיח לכם, שבכל אומדן הכנסות שלא יהיה, שום דבר לא ודאי. הוערכו כאן הכנסות של כ-5 מיליארד לירות מאמיסיות - האם יש בטחון שזה יתאמת? הרי זה תלוי במצב הכלכלי במשק. יש אומדן של מס הכנסה, אך אנו עומדים בפני רפורמה, והאם יש בטחון שבשנת 1975 זה יתאמת? יש ענין של העמקת המיסים. העובדה היא, שבשנת 74 העמקנו את הגבייה ב-1.5 מיליארד לירות - אך אם ניצור מצב של אבטלה (ויש חברים בינינו הטוענים כי זו יכולה להיות תרופה), האם לא נשיג תוצאות הפוכות.

וכאן אני רוצה לומר, כי עד היום, על הפער החברתי, יש השלכה של המצב שהיה ב-67. איש מבין היושבים ליד השולחן הזה לא נפגע מאותה האבטלה, מי שנפגע אלו הן השכבות החלשות שאותן אנו רוצים לטפח. כשבא אלי שר האוצר, אמרתי כי אני חושש משני דברים - מדחיית העבודות והחשלומים ל-3 חודשים וממס המעסיקים, כשאנו נותנים, כמו ידנו, אפשרות למעסיקים לנצל זאת. שר האוצר מביא בפנינו פרי של מו"מ והדברות עם ההסתדרות, כאשר להסתדרות היו תביעות לפתוח את הענין מחדש. ואני צופה שעם הבאת מסקנות ועדת בן-שחר, זה ייפתח. כי איפה עוד אפשר לקצץ? לשר המסחר והתעשייה יש הרבה כסף לתמריצים, אפשר להוריד חצי מיליארד לירות, אך מה תהיה המשמעות? פחות יצור, פחות עבודה, יותר אבטלה. לשר השיכון יש תקציב של 3.5 מיליארד לירות, האם אפשר לקצץ שם? כבר היום באות משלחות ומסבירות באותות ומופתים שאם לא נתחיל השנה ב-5.5 מיליון מטר בנייה,

תהיה אבטלה בישראל, ואין כל חשיבות לכך שמהצד השני עומד פרופסור ואומר כי חייבים לעשות כך וכך כדי לתקן את המצב. מה עוד, שמהתחלנו להמליץ בפני המוסדות להשכלה גבוהה, שלא יצאו לשנה אחת של השלמות בחו"ל, ראינו איך הדבר התקבל, וכשה לא יוגשם, האם לדברים האחרים יש איזה שהוא ערך?

אם כן, איך ענין הצימצום עשוי להתגשם? באשר להחלטה על ביטול 2,200 משרות - פעם אמרתי לד"ר מוזס, מבקר המדינה הקודם, כי אני מסכים לכל מה שהוא מציע, אבל אני רוצה לראות את אותם השרים שיעמדו בחקן ויפטרו? זה לא כל כך פשוט. המדובר כאן בבני אדם ולא במספרים, וקשה להזיז אותם ולעשות משהו בענין הזה. דובר על קיצוץ חצי מיליארד לירות מתקציב המשרדים. אמנם שר האוצר מוכן נחר להגיד כי הממשלה תהיה מוכנה, גם לאחר אישור התקציב, לבחון ולהגיש לציבור הצעות היכן לקצץ, אבל למעשה היכן אפשר לקצץ? האם במערכת החינוך? יהיו 50 תלמידים בכיתות ועוד 10,000 ברחובות - האם אז זה עולה למדינה יותר בזול? כל נער בבית הסוהר עולה למדינה כ-20,000 לירות לשנה.

ראש הממשלה י. רבין:

למה שלא יוסיפו שעת עבודה אחת?

שר העבודה מ. ברעם:

אני מתנגד לכך שאנו עכשיו נחליט על קיצוץ. יש לנו זמן. ביולי צריך להגשים את הרפורמה. שר האוצר אומר כי משהו יתקדם עד אז. כאשר אני מאמין כי הפחתת השערים יכולה לתת הכנסה ריאלית יותר גדולה לאוצר. אנו צריכים להנהיג מס ערך מוסף ויש לנו כאן הזדמנות לא לערער את האמון בנו. כי מי שנאמין שאפשר לבנות פחות שיכונים, ולעשות פחות פעולות במשק, ומי שנאמין שאפשר לתת פחות סובסידיות, יגיד זאת? יש לחשוב על הדברים ברצינות ולא להתחיל לעשות דברים כפי שזה התחיל עם לשכות השרים והדרישה שנעבור ממלוונות סוג ה' למלוונות סוג ד', ולהתעלם מהדברים החשובים. מה יהיה אם חלילה אמריקה לא תתן לנו מה

שדרשנו? האם נוכל לתקן זאת? נצטרך להביא אז תקציב אחר. לכן אני לא תומך בקיצוץ הזה ואני מבקש כי התקציב הריאלי לא ישונה. אפשר למסור הודעה כי הממשלה, בבוא העת, תבדוק זאת מחדש.

חשר י. גלילי:

משכבר הימים היה מקובל לומר כי פלוני פגש את הפועל מצפת ושמוע מפיו על המצב. ואז היו אומרים כי לכל אחד יש "הפועל מצפת" שלו. "הפועל מצפת" שלי מסר לי מידע, כי אנו צריכים לברך ברכה גדולה ונאמנה את שד האוצר, יחד עם חבריו השרים הכלכליים, על כך שהגיעו לכלל הסכם עם ההסתדרות והמעסיקים. כי התחושה שלי אומרת שהמהלך הזה היה יכול להיות פתח לדרדור מסוכן למצב של מצוקה גדולה מאד במשק בכללותו. ומשום כך, אני רואה את מרכז הכובד, באמת, בעידוד שד האוצר והחברים שהיו איתו כמו"מ, זאת במקום לנסות ולבקש עכשיו שגיאות כאלו ואחרות כמו"מ, שהיה יכול להיות התחלה של הדרדרות בתקופה הכי קשה (זאת עם כל הדברים הפרברטיים של שיתוף פעולה בין גורמי ההסתדרות לגורמי בעלי התעשייה וכו').

דבר שני, אני מציע לשד האוצר, לא להחליט היום על החלת מס המעסיקים על משדרי הממשלה. ואני מבין שהוא מסכים כי נגיד היום שיש לבדוק את התקציב, אבל אני מציע לומר כי עד ה-1 יולי 75, שד האוצר, לאחר ברור עם המשדדים, יביא לממשלה הצעה בדבר פתרון לסיכום שהופחת בעקבות ההסדרים הציבוריים. בהצעה הזו כלול אלמנט של בחינה בכך שנאמר "לאחר ברור עם המשדדים", ופה יש כיוון חד סיטרי, גם בכיוון של הפחתה וגם בכיוון של הגדלת הסכומים והכנסה - וזה מניח לנו עד ה-1 ליולי למצוא פתרון לעניין.

שד האוצר י. רבינוביץ:

רק 2 משפטים - הסערה היתה צפויה, מכיוון שיש חזית רחבה מאד של גורמים שעליהם חל מס המעסיקים. עם זאת, בשבילי היתה הדרך ברורה - שעכשיו צריך לגבות את 2 המיליארד הללו ולא לדחות את זה ליולי - בגלל החומרה שהיתה יכולה להתפתח במשק, ואנו בחרנו לעמוד בפני הסערה ובפני ההסתכנות של דרישה לפתוח את הסכמי השכר מחדש ואי-אפשרות לבצע את תיקון הרפורמה ב-1 ליולי - ואת שני הדברים האלה עברנו עם ההסכמים שהשגנו. כאשר אני הייתי בטוח, שאם לא נטיל את המיסים, או הרפורמה תהיה בסכנה גדולה מאד, כי לא היינו מצליחים להגיע אליה, אם היינו צריכים להטיל 2 - 3 מיליארד לירות מיסים ביולי - וזה היה אחד הדברים שהניע אותי לעשות צעד בכיוון זה.

חברים יקרים - כבר נדמה לנו שהתרחקנו, אבל על העולם ועלינו עוברים ימים קשים, שהם עלולים להיות קשים יותר מאשר הימים שאנו עומדים בהם עכשיו, ברגע זה. והבעיה היתה, איך להביא את המודעות הזו לציבור. אם צר לי, אז צר לי כי לאחר שכולנו יודעים את העניין והממשלה מקבלת החלטה, אח"כ באים המעסיקים ואומרים כי ידוע להם שזהו הוא נגד וזהו הוא נגד, וזה אמר כך בועדת הכספים, וזה אמר אחרת בכנסת - זה חמור מאד! על מה! זה צוות שצריך להתנהל במצב החמור ביותר, בתחום הכלכלי, מאז קום המדינה, וכל התבטאות שלנו היא פוגעת ויש לה הדים אח"כ בציבור, שקשה לנו לעמוד בפניהם. איך אנו יכולים לעשות דבר מה, אם אנו לא פועלים בזמן חרום כצוות מלוכד. מה מפריע כאן ענין הרישום הכפול?

ראש הממשלה י. רבין:

ההצעה היא לא לכלול את זה בהחלטה, אלא אתם

תפתרו את זה.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אם להתבטא כפי שהתבטא מר בן-אהרון, מאחר והאנטנות שלי הן יותר דרוכות מאשר של מישור אחר בתחומים שאני מטפל בהם, אז בועדת הכספים של הכנסת העניין יפול והם יכריחו אותנו שיהיה רישום כפול. אבל בנקודה זו, שהיא לא משמעותית מאד, אני לא רוצה להתווכח עם החברים החושבים כי זה צריך להיות אחרת. לעומת זאת, בשבילי משמעותית מאד ההופעה שלנו בפני הציבור עם חצי מיליארד הלירות החסרות - ולפי איך שאני רואה את הדברים ולפי מה שעשיתי מחברים איתם דיברתי - חשוב מאד לרכך זאת ולומר כי עניין החצי מיליארד יבחן מחדש וכי ביולי, ספטמבר ואוקטובר עוד נצטרך לחזור לזה.

שר השיכון א. עופר:

יבחן כדי לא להגדיל את הגרעון - זו צריכה להיות

המגמה.

שר האוצר י. רבינוביץ:

וכאן אני חושב שהנוסחה של גלילי היא יותר מדי

רכה כלפי החצי מיליארד.

ראש הממשלה י. רבין:

מאיפה תיקח חצי מיליארד כשהסתדרות מונעת ממך לעשות יעול במערכת הקיימת. אולי נשמע שוב את הנוסחה של גלילי?

השר י. גלילי:

"עד 1 יולי 75, שר האוצר, לאחר ברור עם המשרדים, יביא לממשלה הצעה בדבר פתרון לסכום שהופחת בעקבות ההסכמים הללו".

שר האוצר י. רבינוביץ:

אני מסכים.

ראש הממשלה י. רבין:

אז נמחק את סעיף 3 מההצעה להחלטה ובמקום זה

תופיע הנוסחה של גלילי.

שר החקלאות א. ארז:

אני נגד הצעת גלילי.

שר המטרה ש. הלל:

צריך לכלול בתוך ההחלטה הבטחה שנמצא את הפתרון
איך לגייס את הסכום הזה לגבי הפער החברתי.

ראש הממשלה י. רבין:

אני מציע כי את זה חבדוק עם שר האוצר. כי כאן,
שר הבטחון יכול לבוא ולומר כי הוא רוצה 200 מיליון לירות לכיצורים - אי אפשר
לכלול בהזדמנות זאת את כל הפרטים. אנו דנים פה על מסגרת בהקשר לעניין כפי
שהועלה כאן. אם כן, סעיף 3 לא יהיה קיים, הוא ימחק, וסעיף 5 הופך להיות סעיף
4 והוא יהיה מנוסח כפי שגלילי אמר.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

במה שנוגע לתכנית החינוך, אני חושב שקיימת הודעת שר האוצר, כי התכנית תתקיים וכי מחפשים עכשיו דרך למימון עם הגופים השונים.

שר הסעד מ. חזני :

שר האוצר, אני מבין שאותו דבר חל גם לגבי הקיצוצים בזכאויות בתחום שירותי הסעד.

ראש הממשלה י. רבין :

איננו דנים בזה כעת. אי אפשר בהזדמנות זאת לדון בכל הפרטים הדחופים של כל משרד ומשרד. אתה תבדוק זאת ישירות עם שר האוצר.

יש כאן הצעת משרד האוצר, הצעת החלטה המתחלקת ל-4 סעיפים: סעיף 1, סעיף 2, סעיף 3 נמצק וסעיף 4 הופך להיות סעיף 3, כאשר סעיף 5 הופך להיות סעיף 4 בניסוח שונה, לפי נוסחת גלילי. מי בעד הצעת ההחלטה הזו?

17 בעד 1
נמצע

הצעת ההחלטה נתקבלה.

מ. ח. ל. י. ט. י. מ. :

(ב-17 קולות ו-1 נמנע), בהמשך להחלטת הממשלה מס. 505 מיום י"ב באדר תשל"ה (23.2.75) :

- א. לאשר את הסיכומים במו"מ עם ההסתדרות ולשכת התיאום של הארגונים הכלכליים, המצורפים לפרוטוקול הממשלה.
- ב. להפחית את שעור מס המעסיקים עליו החליטה הממשלה ביום 23 בפברואר 1975 מ-7.5% ל-4%.
הצעת החוק בענין שתוגש לכנסת מצורפת לפרוטוקול הממשלה.
- ג. תחולתו של מס המעסיקים תהיה 1 באפריל 1975.
- ד. עד 1.7.75 שר האוצר - לאחר ברור עם המשרדים - יביא לממשלה הצעה בדבר הפתרון לסיכום שהופחת בעקבות ההסכמים הנ"ל.

510. מינוי חברי המליאה של רשות השידור

ראש הממשלה י. רבין:

בהתאם לחוק רשות השידור, צריך מדי 3 שנים למנות את מליאת רשות השידור. החוק מצוטט כאן. התהליך הוא, שאני, כשר המופקד על רשות השידור, פניתי לכל אלה שיש להם קדנציה אחת נוספת (החוק מגביל ל-2 קדנציות), כשקודם כל פניתי ליו"ר מועצת המליאה מר ו. איתן, שבהן רק קדנציה אחת, והצעתי לו להמשיך ולהשאר בתפקידו. אח"כ פניתי ליתר חברי המועצה שנשארה להם קדנציה נוספת וקיבלתי תשובות חיוביות מכולם, פרט לאהרון כידן שהגיש התפטרותו. כל חבר שהביע נכונותו להמשיך ולשרת את המליאה המלצתי כי ישאר ברשימה. היתה לי רק טעות אחת, מספר 30 ברשימה, מר י. אילן היה צריך להמחק מהרשימה, כי החוק מותר רק 4 עובדי מדינה. יתרה מכך, אורה הרצוג, אשר תצטרף כנראה לבעלה לכשיחמנה כשגריר ישראל באו"ם, הביעה אמנם נכונות להשאר, אך אמרה

כי היא מבינה ולא תהיה לה כל טענה אם היא תוחלף. אנו ביקשנו להשאיר, כיוון שאפשר להחליף חברים גם במהלך הקדנציה, ואי לכך, מס' 30 ברשימה לא יהיה י. אילן, אלא אורה הרצוג אשר מוכנה להשאיר.

בהמשך, קיימנו מגעים והתייעצויות עם אותם החברים שהחוק מחייב להגיש אותם להתייעצות, והנה מוצעת רשימה כפי שהיא מוצעת כאן.

עכשיו, נציגי ארגוני המורים העממיים והתיכונים, שניהם סיימו 2 קדנציות. ביקשתי כי יציעו מועמדים חדשים, אך לא הספיק לכך הזמן ועתה הם עסוקים בבחירות, ולכן טרם קיבלתי תשובה. אני איני חייב לקבל את דעתם, אבל ישנה חובת התייעצות. כיוון שלארגון המורים העממיים יש מערכת בחירות היום, הם ביקשו לדחות את מועד מתן המלצתם עד לאחר הבחירות.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

כרגע קיבלתי פתק תשובה מארגון המורים התיכונים. הם ממליצים על אליעזר מרכוס.

ראש הממשלה י. רבין:

טוב, כמה שפחות סימני שאלה זה יותר טוב. החבר ה-31 לפי חוק רשות השידור מוצע על ידי הסוכנות ויומלץ אחרי זה. המדובר בצבי ירון.

שר הבטחון ש. פרס:

מי זה?

שר הדתות י. רפאל:

הוא מנהל מחלקת ההסברה בסוכנות.

ראש הממשלה י. רבין:

הממשלה מאשרת רק 30 חברים. החבר ה-31 אינו טעון אישור הממשלה. אני מבקש אישור ל-29 חברים, לא כולל נציג המורים העממיים - שאני אעביר את שמו, טלפונית, לידיעת כל חברי הממשלה ולפני שהוא יוגש למינוי על ידי הנשיא, אנו נחליט על כך. אם אין הסתייגויות, הרשימה מאושרת. לשבוע הבא אני חייב להביא את הצעת ההרכב של הוועד המנהל, כי תוקף מינויו מסתיים ב-12 מרץ וב-9 למרץ חייבים למנות אותו. עם כל דחייה של המינוי מעבר ל-12 למרץ, בעצם לוועד המנהל של רשות השידור אין סמכות לעבוד, ואז יבואו בטענה כי הממשלה אינה מתפקדת כראוי, ובצדק.

שר החינוך והתרכות א. ידלין:

אני חושב, שבהזדמנות זאת, יש לדון על עצם עבודת

רשות השידור.

ראש הממשלה י. רבין:

אני הצעתי רק את הרכב המליאה ולא דיון על עצם

העבודה.

מחליטים:

ל"מ ח ל י ט י ם : בהתאם לסמכותה לפי סעיף 7(א) לחוק רשות השידור, תשכ"ה ולאחר התייעצות עם הגופים האמורים בסעיף האמור, להמליץ בפני נשיא המדינה למנות את האנשים שעמותיהם מפורטים להלן, להיות חברים במליאת רשות השידור מיום כ"ט באדר תשל"ה 12.3.75:

1. אייל אלי	16. מרכוס אליעזר
2. איתן וולטר	17. ניני יהודה
3. אשל חמר	18. נסיהו מרדכי
4. בנטוב אריה	19. ד"ר סומך שדון
5. ברמן יצחק	20. עבסי מחמוד
6. גלס דוד	21. ערן עמוס
7. הרצוג אורה	22. פלד אלעד
8. וינשטיין אריאל	23. שמחה פרידמן
9. פרופ' ויסמן גדליה	24. צמיר דב
10. חסין אליהו	25. קהן חיים
11. ד"ר יובל ירמיהו	26. פרופ' קרדון קירי אסתר
12. כרכבי נלי	27. שור חיים
13. לוק עמרם	28. שלו יצחק
14. מאיר יצחק	29. ד"ר תבין יעקב
15. מנצור כמאל	30. נציג הסתדרות המורים
	31. ירון צבי - מומלץ הסוכנות היהודית

ראש הממשלה י. רבין:

אני מוכן את הנושא של הצעת ועדת האוונגר לרחות לשיבה נוספת, אבל יש נושאים העומדים ותלויים שאיננו יכולים לרחותם, כמו למשל משדר ההסברה ומשדר התקשורת.

שר הסעד מ. חזני :

משדר התקשורת וההסברה אפשר לגמור.

שר התיירות מ. קול :

מדוע צריך לגמור היום את כל הנושאים. יש לי הצעה לדיון רחב מאוד בנושא התקשורת, כי זה קשור לדעתי ברפורמה.

ראש הממשלה י. רבין :

אני מוכן בתנאי שתהיה עוד ישיבת ממשלה השבוע.

שר התחבורה ג. יעקבי :

אני מציע כי נשב עוד שעה ונגמור.

511. ביטול משדר ההסברה והעברת שטחי הפעולה שהיו בתחומי

ראש הממשלה י. רבין :

- אני מבקש להביא לממשלה את הצעת ההחלטה הבאה:
 א. בהתאם לסעיף 33(ב) לחוק יסוד הממשלה להעביר שטחי פעולה ממשרד למשרד כדלהלן:
 (1) לשכת העתונות הממשלתית - ממשרד ההסברה למשרד רה"מ;
 (2) מרכז ההסברה ושירות הסרטים הישראלי - ממשרד ההסברה למשרד החינוך והתרבות;
 (3) היחידה לפרסומים, היחידות העוסקות בטיפול בעיתונאים, מבקרים ובנציגי קבע של העתונות הזרה, מדור האורחים הזרים, יחידת הסרטים והטלוויזיה, יחידת ההדרכה המקצועית ויחידת התערוכות - יחידות שהיו בעבר במשרד החוץ - ממשרד ההסברה למשרד החוץ.
- ב. בהתאם לסעיף 31(א) לחוק יסוד: הממשלה, לבטל את אצילת סמכויותיה של הממשלה לפי סעיף 5 לפקודת הטלגרף האלחוטי (נוסח חדש), תשל"ב-1972, הנוגעות לתחנות קליטה אלחוטיות, לשד ההסברה ולאצלן לשד החינוך והתרבות.
- ג. בהתאם לסעיף 31(א) לחוק יסוד: הממשלה, לבטל את העברת סמכויותיו של שד התקשורת לפי סעיף 13 לפקודת הטלגרף האלחוטי (נוסח חדש) תשל"ב-1972, הנוגעות לתחנות קליטה אלחוטיות, לשד ההסברה ולהעביר סמכות זו לשד החינוך והתרבות.
- ד. בהתאם לסעיף 1 לחוק רשות השידור, תשכ"ה - 1965, לבטל את ההסמכה שניתנה לשד ההסברה ביום ב' בניסן תשל"ד (25 במרס 1974) לבצע את החוק ולהסמיך את שד החינוך והתרבות לבצע את החוק האמור.

ה. בהתאם לסעיף 33(א) לחוק יסוד: הממשלה, לבטל את משרד ההסברה.

אני רוצה עוד להרחיב קצת - כידוע היום - והדבר היה עוד לפני פרישתו של חשר א. יריב - בהגדרת התפקידים, הקיימת היום, תפקיד ההסברה בחוץ מבוצע על ידי משרד החוץ, כאשר משרד ההסברה טיפל בהסברת פנים ובנושאים מיוחדים הקשורים בתאום נושא ההסברה, כאשר לפני שנתקבלה ההחלטה, עמדו בפנינו 3 אפשרויות:

האפשרות האחת - להשאיר את משרד ההסברה. אני חושב שגם אחרי מכתבו והנמקתו של שר ההסברה שהתפטר, מבין נימוקיו והסבריו מדוע הוא התפטר מהממשלה היתה כלולה ביקורת על אי יכולת המשרד לבצע את פעולות ההסברה כפי שהוא חשב אותן לנכון. לכן, האפשרות הראשונה היתה להמשיך ולקיים את משרד ההסברה.

האפשרות השניה - להקים רשות להסברה שבצעם תמלא את תפקיד משרד ההסברה, אלא שזהיה לא בדרג של שר וזהיה כפופה למשרד רה"מ. אבל היא בעצם תבצע את כל התפקידים הנוכחיים של משרד ההסברה באמצעות פקיד ממונה שיהיה כפוף למשרד רה"מ. כלומר, להשאיר פחות או יותר את הגדרת התפקידים הקיימת ואת המסגרת הקיימת, אך להעמיד אותה על מתכונת, לא של משרד, אלא של רשות.

אפשרות שלישית - שאותה אני מציע, היא להחזיר את המערכת למתכונת, שהיתה קיימת לפני שקם משרד ההסברה. ופה אני יודע שיש ניוואנס שונה ויש כאלו שמציעים שהוא לא יוחזר למשרד החינוך, אלא יושאר במשרד רה"מ. לי יש תפיסה שלי. אני חושב שרה"מ לא צריך להיות מופקד על ביצוע משימה ספציפית ועל נושא מוגדר, שצריך לפעול בתחומו של משרד או רשות או גורם אחר, אלא צריך להיות גורם מתאם. ויש היום במשרד רה"מ כמה יחידות, שאני חושב שהגיע הזמן כי תפרדנה ממנו - אבל לא אלו הדברים שאנו דנים בהם עכשיו.

פרוק משרד ההסברה גם נותן חסכון. אם אינני טועה, אם נבטל חלק מהפונקציות, לפי הערכה ראשונית, זה 25 תקנים, וזה יתן יותר מאשר נתן איחוד משרד הפיתוח עם משרד המסחר והתעשייה, ויותר מאשר איחוד משרד העבודה והסעד.

ועוד כמה מילים לגבי הפעילות הנכונה - נכון שחלק מהדברים לא נעשו, אבל חסכון אי-אפשר לעשות מתוך הנחה שאפשר לעשות את כל הדברים וגם לחסוך. ולכן, אני חוזר ואומר כי מצידו יש 3 אפשרויות: להשאיר את משרד ההסברה, להקים רשות, לבטל את משרד ההסברה ובמקום זה יש אפשרות ל-2 וריאציות - מרכז הסברה במסגרת משרד החינוך, או מרכז הסברה במסגרת משרד רה"מ. אני ממליץ על העברתו למשרד החינוך.

שר הדתות י. רפאל:

אתה לא צריך להמליץ כי אתה נוגע בדבר.

ראש הממשלה י. רבין:

מותר לי להמליץ. אין זה מונע בעד האפשרות

להתווכח.

שר הפנים י. בורג:

אני מבקש את סליחת שר החינוך, אם אני ממליץ לא למסור לו, ואת סליחת רה"מ שאני בעד זה, שהמרכז יהיה אצלו, ו-2 נימוקים עימדי: אנו פעם כן מבטלים ופעם לא מבטלים, ואנו מרגישים כולנו שענין אמינות הממשלה קצת בירידה. לפני כמה דקות ראינו שאתה צריך להחליט על 7.5% מס מעסיקים, על מנת שתצא עם 4% - אז על מה אתה יכול להחליט כדי שזה יתקבל? לפני כמה חודשים הוקם משרד ההסברה ועתה צריך להחליט לפרק אותו, בה בשעה שיש יהודים החושבים כי על

ידי הסברה נכונה אפשר לרפא מחלות פוליטיות שלנו. ואני חושב שכל הסברה, מדוע לא להחזיר את הענין למשרד דה"מ, תתקבל בציבור כהרפייה של המח, זאת כאשר צריך לתת דגשים חזקים לענין ההסברה, גם בארץ וגם בחו"ל. ולכן, ניתן למשרד החוץ מה שחייבים לו, אבל את השאר נשאיר בכפיפות למשרד דה"מ, והנימוק כאן הוא יותר ממנהלי - החינוך, לפי גתה, זו פרובינציה, ופרובינציה יפה מאד, אבל כיוון שבמשרד דה"מ כל החוטים נפגשים, ופה יכול להיות מצבר, אני חושב שטוב שענייני ההסברה יהיו במשרד אב, במשרד על, ששם קווי הכוח-החוק-הפוליטיים, נפגשים, עד כמה שהם קיימים - ובהחלט קשה לנהל הסברה משאין קו וכשכל שר הוא גם שר ההסברה. אבל אני חושב שאנו נעשה עוול לציבור שלנו וגם להסברה שלנו - ביחוד משאחזורים הבאים הדגש הגדול יהיה דגש פוליטי. כי אנו חיים באקלים מיוחד ואינני מכיר שום מדינה בעולם ששם האווירה היא שילוב של דברים בטחוניים, מחד גיסא, ושל דברים פוליטיים בינ"ל, מאידך גיסא. לכן הדבר ההגיוני ביותר הוא, שהדברים יהיו תחת משרד דה"מ, גם אם יש בזה עול נוסף, כי אנו חייבים להראות לציבור כי עשינו את המקסימום מבחינת מצב ההסברה הפוליטית.

השר ג. האוזנר:

אמנם שר ההסברה האחרון התפטר וכתב מה שכתב, אך נמצא כאן עמנו מנכ"ל משרד ההסברה והייתי מבקש לשמוע אותו לפני תחילת הדיון.

ראש הממשלה י. רבין:

אני מציע שמנכ"ל משרד ההסברה וראש מרכז ההסברה, יאמרו מה שיש להם לומר. לפני הישיבה הם היו אצלי ואני אמרתי להם כי הם לא חייבים לתמוך בדעתי, וכי כל אחד יאמר את דעתו הוא, ללא שום כפייה, כשאני יודע שלשניהם יש דעה שונה.

מר ד. פרחי :

רה"מ, רבותי חשדים. אני מודה על ההודמנות שניתנה לי ואני אנסה להסביר את הדברים בצורה הקצרה ביותר. אנו חיים בדור של תקשורת המונית - לווינים, מכשירי טלקס, טלוויזיה וקשר הטלפון הבינ"ל והוא גורם לזה שההבחנה בתחום ההסברה התקשורתית בין הסברת חוץ לבין הסברת פנים היא מלאכותית. אני חושב, שבסופו של דבר, ההבנה על חלוקת הסמכויות בין פנים וחוץ, הכובלת, בענין זה, מצביעה על הכרה במציאות. כי הדברים הנאמרים כאן מצוטטים ונצפים מייד בחו"ל, ומה שקורה בחו"ל, מצוטט ונצפה מייד כאן, וההבחנה בתחום התקשורתי איננה תופסת.

היחידות במשרד ההסברה פועלות בשני מישורים: בתחום ההסברה התקשורתית, ובתחום ההסברה הישירה, כלומר, הרצאות וארועים. בתחום התקשורתי, כדי לקיים מדיניות הסברה לאומית, נדרשים כמה תנאים. קודם כל, שהגוף העוסק בזה יהיה קשור לצינורות קבלת ההחלטות והאינפורמציה של המשרדים המרכזיים, המגבשים את המדיניות בתחומים העיקריים של חיינו - חוץ בטחון ואוצר. ודבר שני, שהמערכת הזו תקים מערכת מגובשת, אשר תפעל 24 שעות, תכסה את אמצעי התקשורת בארץ ובחו"ל ותתן תמונת מצב ריאלית, יומית ועיתית. והדבר השלישי הוא - שלמערכת הזו יהיו כלים להפיץ את האינפורמציה שלה.

יש לזכור, כי היריבים שלנו הצליחו לרתום למערכת ההסברה שלהם כוחות מקצועיים מהמעולים. במדינות ערב פועלות 2 סוכנויות ידיעות גדולות: סוכנות הידיעות המזרח תיכונית, המצרית, שיש לה כיסוי כלל עולמי, וסוכנות הידיעות הפלשתינאית, כאשר עומדים להקים עכשיו את סוכנות הידיעות האיסלמית אשר תמומן על ידי סעודיה. זאת כאשר אנו לא קיימים על מפת סוכנויות הידיעות, מבחינה זו. בארץ יושבים 350 כתבים זרים, מהם 150 קבועים והשאר ארעיים. כאשר 85% מנה שנתפרסם בעיתונות העולמית על מדינת ישראל נכתב בארץ בתחום הידיעות והרפורטג'ות. לכן יש חשיבות עליונה להמשיך ולהפעיל את אותם

דברים שהתחלנו להקים כמו: I.N.S. - שזה בוליטין יומי של שדות ידיעות וניתוח ידיעות, המחולק לכל הכתבים הזרים בארץ. FEATURE SERVICE ועכשיו נמצאת בבדיקה להקמת סוכנות ידיעות טלוויזיונית, שתפעל עם U.P.I. בשיתוף פעולה עם הטלוויזיה הישראלית, משרד ההסברה וגורם משקיע פרטי. מבלי להקים חשית כזו, קשה לעסוק במה שאנו צריכים לעסוק, כלומר ה-NEWS MANAGEMENT שאנו חייבים לעסוק בו בתקופה כזו של עימות, שאנו נתונים בה כיום.

משרד ההסברה יצר דפוסים של תאום בין הגורמים השונים הפועלים בתחום ההסברה - יש פורום הסברתי ממלכתי אשר מתכנס פעם בשבועיים ואשר כולל את נציגי משרד הבטחון, דובר צה"ל, קצין חינוך ראשי, המוסד, הסוכנות היהודית, ההסתדרות הציונית ומשרד החוץ והוא דן בנושאים ההסברתיים, בתכנון פעולות וגם בשיטת העבודה. בגוף הזה נוצר איזה שהוא קונצנזוס ושיתוף פעולה משביע רצון וחבל שאנו נאבד את המסגרת הזו, שכל כך חיונית היום.

לגבי רשות השידור - שד ההסברה היה גם השד הממונה על ביצוע חוק רשות השידור וכתוצאה מכך היה לו מגע עמה בתחומים שהיא נזקקת לו והוא הביא למגע דו-סיטרי. כך נוצר מצב שאני, שפעלתי מטעמו בתחומים שהיה ממונה עליהם, הייתי שותף לפורום שבועי, שבו השד היה פוגש את אנשי החדשות של הרדיו והטלוויזיה, לכאורה, למסירת אינפורמציה, אך אנב כך נוצרה גם אוירה של הידברות, ואני רואה בכך נכס חשוב.

ראש הממשלה י. רבין:

קשה לומר כי ראינו לכך תוצאות במציאות.

מר ד. פרחי:

בתחום דיווח החדשות - ברדיו יותר, אבל גם בטלוויזיה, יש שיפור.

משדר ההסברה הקים גם שורה של פורומים מתאימים גם בתחומים אחרים, למשל, בתחום הפרסומים, סרטים וכו'. כל אלה הם דברים שאם משדר ההסברה לא יהיה קיים, לא תנתן להם מסגרת מתאימה.

ואני רוצה לסכם את החלק התקשורתי של דברי - הצעתי היא שיהיה גורם מרכזי, אשר יעסוק בהסברה תקשורתית ויהיה כפוף למשדר רה"מ ושהיה לו קשר גם למשרדים האחרים והתחומים עליהם הם מופקדים.

תחום אחד הוא תחום ההסברה הישירה, כלומר יצירת ארועים, ה-FEATURE, החוברת הכתובה וטיפולים מסוג זה. מטבע הדברים, הסברה זו נוטה יותר לעסוק בנושאים שאינם מידיים, לעומת ההסברה התקשורתית, אך עם זאת, מנסים להגיע בה יותר לעומק, כאשר צריך להיות גורם מקשר, מהותי, בין המערכות שעוסקות בהסברה ישירה לבין המערכות העוסקות בהסברה תקשורתית, כי נושאי הרקע קשורים בנושאי הטווח הארוך. אפשר להבטיח קיום מערכות אלה גם במשדר החוץ וגם במשדר החינוך, אך אני חושב שחיוני שהן תהיינה קשורות במערכת שלישית והיא המערכת של ההסברה התקשורתית.

הממשלה נקראה לדון בנושא זה ב-1 לספטמבר וקיבלה החלטה להבטיח תקציב לפעולות המשדר ולקיומו. כאשר הועדה האחרונה שבדקה את הנושא הזה באריכות, ועדת פלד, הגיעה למסקנה שצריכה להיות רשות הסברתית אחת וצריך להיות מרכז במשדר רה"מ.

מר י. אילן:

אדוני רה"מ, רבותי השרים. אני פה במצב קצת יותר מסובך, כי איני מסכים עם דברי דוד, ואני חולק גם על קטע אחד מהצעתו של רה"מ ואני מתקשה קצת להסביר את הדברים.

תשר י. גלילי:

זה עושה את הדברים יותר מעניינים.

מר י. אילן:

אני רוצה להתייחס לנושא שעמו מרכז ההסברה, לאו-דווקא במשרד רה"מ. אך לפני כן אני רוצה לציין עובדה אחת - מרכז ההסברה הוקם במסגרת משרד רה"מ, ו-16 שנים מתוך 21 שנותיו הוא היה במשרד רה"מ, מתוכם פעמיים באחריות שר בלי תיק - זלמן ארן וישראל גלילי. כמו כן, ב-2 מקרים הוא הועבר למשרד החינוך והתרבות, כאשר במקרה האחרון, מנכ"ל משרד ההסברה הוכפף לסגן רה"מ - ובלי לפגוע בשום מסגרת שבה היינו, אני חושב, שלאחר שבע העברות מרשות לרשות ותמיד חזרה למשרד רה"מ, הוכח לכולם כי מקומו הטבעי של גוף זה הוא במשרד רה"מ.

כאשר למשרד החינוך והתרבות - אני מצטער על כך שחשד אלון אינו נמצא בישיבה, כי הוא היה מחזק את דעתי - אנו מעולם לא היינו חלק אורגני שהשתלב במשרד החינוך והתרבות, ודי בצדק, כי פעולות המשרד הן רחבות מאד, והנושא הזה תמיד היה בעל אופי שונה.

דבר נוסף שאני רוצה לציין, במהותו מרכז ההסברה מופקד על הסברת מדיניות הממשלה ופעולות משרדיה. איני מעלה על הדעת שפרט למשרד ראש הממשלה יש איזה שהוא משרד, אשר יכול להיות ממונה על הסברה מדינית, אולי רק

משרד החוץ. 70%-80% מפעולות משרד ההסברה מתמקדות בתחום ההסברה המדינית. האם ההסברה המדינית יכולה להיות במשרד החינוך?

ראש הממשלה מטיבו הוא המסביר מספר אחד של

המדינה ושל הממשלה...

ראש הממשלה י. רבין:

על סמך מסמך ההתפטרות של השר יריב.

מר י. אילן:

עוד לפני שהיה שר ההסברה, היה זה כך. הוא באופן טבעי הדובר של הממשלה, וזיקת מרכז ההסברה לראש הממשלה היא חיונית, שלא לדבר על כך שכאשר מרכז ההסברה הוא במשרד ראש הממשלה, אין לו אינטרס מיוחד, ובפעילותו במסגרת משרדי הממשלה, השתייכותו למשרד ראש הממשלה מעמידה אותו במקום ניטראלי. חלק גדול מעבודת מרכז ההסברה היא הסברה בנושאי יסוד בין משרדיים, קוי היסוד של הממשלה, מדיניות החוץ והסברה כלכלית. נושאים אלה בחלקם הגדול מופעלים דרך הועדות הבינמשרדיות. כאשר טופל בתחום ההסברה הכלכלית, עמד מנהל משרד ההסברה בראש המטה אשר השתתפו בו נציגי ארבעה משרדים כלכליים. ועדת יום העצמאות רוכזה אף היא על ידי משרד ההסברה, והיו בה 7 סמנכ"לים של משרדי הממשלה השונים. חלק ניכר של הפעילות נושא אופי בין משרדי. בתודעת הציבור היום נמצא נושא ההסברה במצב מסויים של התייחסות. נדמה לי כי על ידי החלטה, שאני תומך בה, לבטל את משרד ההסברה ולהחזיר את הסברת החוץ והיחידות העוסקות בה למשרד החוץ ואי העברת מרכז ההסברה למשרד ראש הממשלה, נגיע להנמכה יתרה מדי, גם בתודעה הציבורית, של נושא ההסברה. חושבני שהציבור לא יקבל זאת בצורה קלה.

במסגרת פעולותינו, אנו עוסקים גם בתחום המחקרים וסקרי דעת קהל, בעיקר במה שנוגע למוראל הציבור, דבר שללא כל ספק יכול לשרת את משרד ראש הממשלה. במסגרת מרכז ההסברה פועלת מחלקה ערבית, העומדת בזיקה ישירה ללשכת היועץ לענייני ערבים השייכת למשרד ראש הממשלה.

בסיום, אני רוצה לציין: (א) אותן ועדות, שהוזכרו על ידי דוד, אשר פעלו עוד לפני הקמת המשרד, פעלו בתקופת היות המשרד כאשר המתאם שלהן היה מנהל משרד ההסברה, ומרביתן לא הומצאו עתה. לגבי הסברת חוץ, לא יקשה לתאם הסברת חוץ בין משרד ראש הממשלה לבין משרד החוץ. המכון למחקר חברתי עמושי ערך מחקר לגבי עמדת הציבור באם יתפרק משרד ההסברה, והתוצאות היו ש-51% מן הנשאלים הביעו דעתם, שמרכז ההסברה צריך לעבור למשרד ראש הממשלה. לגבי האפשרויות של הקמת רשות הסברה, העברת הטיפול בנושא ההסברה למשרד החוץ, או כפיפות למועצה ציבורית לענייני הסברה, לכל אחת מהן ניתנו קולות שקולים.

שר התחבורה ג. יעקבי:

כמה עלה המחקר?

מר י. אילן:

הם עשו אותו על חשבונם.

שר התחבורה ג. יעקבי:

זו אינה תשובה.

מר י. אילן:

כאשר נקבל חשבון, אומר לך. אני לא הזמנתי את

המחקר, אם זו השאלה.

שר הדתות י. רפאל:

בנוגע לפרוק משרד ההסברה, למעשה הוא היה מפורק עם הקמתו. מהרגע שהוחלט להפריד בין הסברת חוץ להסברת פנים, כל ההצדקה לקיומו של משרד כזה היתה מפוקפקת, וחבל שהדבר לא נשקל כראוי עם הקמת המשרד, כי לא כל כך נאה לממשלה להקים משרד ואחר כך לבטלו. אך כרגע אין ברירה, והדבר ממילא חוזר לקדמותו. לא הבחנתי כל כך בחלוקי דעות בין מר פרחי לבין מר אילן. מר פרחי אמר כי הדברים צריכים להיות מרוכזים במשרד ראש הממשלה. משום כך איני חושב שצריך להתווכח הרבה. אני תומך בהצעה לבטל את המשרד. אני לא יודע מה תשנה כאן הקמת רשות, ומה הנגוד בין רשות למשרד. הדבר לא נבדק כראוי ולא הייתי מציע שנכנס לנסיונות חדשים. אני חושב שמינהל ההסברה, כפי שקראנו לו פעם, שהוא החלק העיקרי של הפעולה, ולשכת העתונות, צריכים לעבור למשרד ראש הממשלה. אני חושב שגם מרכז ההסברה צריך להיות במסגרת משרד ראש הממשלה, כי כפי שכבר נאמר כאן, את מדיניות ההסברה צריך לקבוע ראש הממשלה. מרכז ההסברה צריך להסביר את ענייני כל המשרדים ולא רק את המדיניות הכללית, ואיני חושב שיש לכך מקום במשרד אחר. אני אמנם מבין שראש הממשלה רוצה להשתחרר מן המעמסה, אך זה אינו נמוק מספיק כדי להוציא את המרכז הזה ממסגרת משרד ראש הממשלה. אני מסכים לדעה ביחס לרשות השידור, שכל זמן שהיא קיימת כפי שהיא קיימת, אין נפקא מינה לאיזה משרד תהיה שייכת ומי יהיה השד הממונה עליה. יכול להיות גם שד החינוך הממונה על ביצוע חוק רשות השידור. זוהי רק אחריית פרלמנטרית, בעוד שאין לשד שם כל מעמד או השפעה, ואיני חושב שהמצב יתוקן כל עוד לא ישונה החוק. כאשר נגיע לתיקון החוק, נוכל לומר את דברינו בקשר לכך. היות וזה דבר שאינו מעלה ואינו מוריד, אני מוכן לכל הצעה בענין זה.

את התקון המרכזי בכל ההצעות האלה, אני רואה בצורך להעביר את מרכז ההסברה למשרד ראש הממשלה.

חשר ג. האוזנר:

אפשר לפרק משרד, אך אי אפשר לפרק את נושא ההסברה, חשבנו שנפתור את הבעיה על ידי כך שנקצה לנושא ההסברה משרד, אך בכך הסתבכנו. שצענו גם מפיו של מר פרחי וגם מפיו של מר אילן יריעה גדולה של פעילויות. אני מבין לליבו של ראש הממשלה, אשר רוצה לסיים את הטיפול בנושא, אך יש לי הרגשה שהעניין לא נבחן עד הסוף. הצביעו גם על אפשרויות אחרות, גם כאשר חשר גלילי היה הממונה על נושא ההסברה, ולשם בתינתן של האפשרויות השונות הרי יש לנו ועדת שדים לענין מבנה משרדי הממשלה, אשר יכלה להכנס לנושא, לבדוק אותו ולהמליץ. משביל מה קיימת הועדה הזו? כאשר מתעוררת בעיה במשרדי הממשלה, מה לצרף למה, איך לפרק ואיך לבנות, היינו צריכים להפנות זאת אל הועדה. לכן אני מציע שהועדה תקבל על עצמה לבדוק גם את הנושא הזה ותביא את המלצתה לפני הממשלה, לאחר שתבחן את הנושא.

חשר לקליטת העליה ש. רוזן:

אני יכול לתאר לעצמי, לאחר ששמעתי את דברי מר פרחי, שבנסיבות מסוימות יש הכרח, צורך ואפשרות לקיים את משרד ההסברה. את הנסיבות האלה איני רואה כרגע, ואיני רוצה לפרט. לכן אני תומך בהצעה לבטל את משרד ההסברה. אני גם בעד ההצעה שמרכז ההסברה יועבר למשרד ראש הממשלה. אני מוכרח לומר כי מדובר בהסברה חברתית, כלכלית ופוליטית, ורק כך יובטח תאום עם משרד החוץ ויתר המשרדים. רק כאשר הנושא יהיה במשרד ראש הממשלה, יש סיכוי לכך. לשם כך אין הכרח להקים רשות במשרד ראש הממשלה, כי מובטח שיהיה תאום בין ראש הממשלה, שר החוץ ושר הבטחון, שהם הזרועות העיקריים, ולא יתכן שנושא זה יימסר למשרד אחר. איני מקבל את הצעתו של חשר האוזנר, לבדוק את הנושא באמצעות ועדה

מיוחדת. אני חושב שאנו צריכים לקבל החלטה, ואני בעד החלטה שהוצעה כאן, בשנוי אחד - שמרכז ההסברה יעבור למשרד ראש הממשלה. גם אם משרד ראש הממשלה עמוס עבודה, פונקציה זו שייכת לו באופן טבעי, ואיני יכול לתאר לי תאום בין המשרדים ותאום הסברתי, שהוא דבר חשוב, תמציתי וקובע, מבלי שראש הממשלה יהיה אחראי לכך.

שר הסעד מ. חזני:

בהקשר לנימוקים שנאמרו על ידי קודמי בזכות העברת כל הנושא למשרד ראש הממשלה, ואני מזדהה איתם, אני רוצה להעלות עוד נמוק אשר נוגע לנושא זה ולנושאים דומים, נושאים שאינם מינהליים ארגוניים בלבד, אלא נושאים שמרוכזים במבנים ובמסגרות יעודיים, אם פוליטיים, אם ציבוריים, אם חברתיים ואם ערכיים, מבנים אשר מחייבים ראייה כוללת של הנושא, שעל פיה מכוונת המדיניות התפעולית. מבנים כאלה אינם סובלים רסוק אברים, לאמור פיצולה של מסגרת כזו לחוליות-חוליות וצירופן לזרועות ולמשרדים שונים כקרון נוסף בשורת הקרונות שכל משרד עמוס בהן לעייפה, זוהי פגיעה, כמעט חבלה בנושא. נושאים מסוג זה חייבים להיות מרוכזים ביד אחת, במסגרת ארגונית אחת. אין זה ענין מינהלי בלבד. איני רוצה להרחיב את הדבור, אך עוד נצטרך להרחיבו בכל הנוגע לקונצפציה הזו, של פירוק משרד הסעד לחוליות-חוליות וצירופה של כל חוליה לרכבת אחת.

אפשר להכניס שני משרדים כמו תקשורת וחקלאות תחת קורת שר אחד, אך אי אפשר ולא יתכן לפרק את הנושא לחוליות-חוליות ולצרף כל חוליה לרכבת אחרת. גם בגלל הנימוק הזה, חייב הטיפול בנושא ההסברה, להיות מרוכז תחת קורת גג אחת, ובמקרה זה גגו של ראש הממשלה.

שר המשטרה ש. הלל:

לא אכחיש שיש הרגשה של אי נוחות, כי הצגת הענין בממשלה, יש עימה אישור להרגשתו של אהרן יריב, כי עמד בראש משרד שלא צריך היה לקום, ואם הרגשתו היה נכונה, מדוע היינו צריכים להקימו?

שר העבודה מ. ברעם:

היה דיון על הקמתו של משרד ההסברה.

שר המשטרה ש. הלל:

אני מרגיש אי נוחות, כי אנו אומרים בעצם, שאכן צדק יריב במה שאמר. אם צדק, יש לי טענה אל עצמנו, מדוע לא שעינו לבקשתו להעלות את הנושא פעם פעמיים ושלוש, וגרמנו לכך שיילך. ואם אין זה לגמרי נכון, מדוע צריך היה להגיע למסקנה הזו היום? האמת היא שהייתי בין אלה שחשבו כי הערותיו והרגשותיו של יריב היו מוקדמות ומוגזמות. אמרתי בליבי כי הנושא כה חדש, שהזמן הקצר בו ניסינו אותו אין בו כדי לקבוע הלכה לכאן או לכאן, והזמן הקצר מחייב המשך הבדיקה. יתר על כן, ניסינו להקים מרכז הסברה לא כיש מאין אלא כמערכת מגובשת לטוב ולרע. הקושי השלישי האובייקטיבי, אשר הביא אולי להרגשתו של השר יריב, היתה העובדה שידענו כי הוא עומד בראש רשות השידור, כאשר אין בידיו סמכויות. הרשות מוגדרת על ידי החוק בצורה כזו, שלשר הממונה עליה אין הרבה מה לעשות, ואין מצבו דומה למצב כל שר, לפני ועדת אגרנט או אחרי ועדת אגרנט, מבחינת האחריות למה שקורה בתחומו. ידענו שיש בכך קושי אובייקטיבי הנובע מהעדר סמכות של שר ההסברה לגבי רשות השידור שהיא אחד הכלים הקרדינליים להסברה. אי אפשר לפתור את הבעיה על ידי אמירה כי לא נעשה נסיון לטפל בכך בצורה מסודרת. אך אם אתם חושבים כי יש אפשרות לשנות את החוק, יש לי חדשות בשבילכם. גם המפד"ל וגם מפ"ם הביאו לכך שרשות השידור לא תהיה תלויה בממשלה.

שר הדתות י. רפאל:

מי שצימצם את אי הכפיפות הזו והביא לכך שחקציב רשות השידור יהיה חייב באשור ועדת הכספים, היינו דווקא אנו.

שר המשטרה ש. הלל:

אני לא כל כך אופטימי מכך שנאמר כי נכפף את רשות השידור לשר. רשות השידור רצה בכח עצמה, גם אם נאמר בכל שני וחמישי כי יש לבנות את המערכת בצורה אחרת. צריך לתת בידי השר הממונה את מכסימום הכלים, כדי שיוכל לחשפיע במקצת גם על רשות השידור. אך אם אומרים, כי הפיקוח התקציבי והאדמיניסטרטיבי ומנוי מנהל רשות השידור הם בידי שר אחד שאין לו כל נגיעה בענייני הסברה, ויש שר אחד שאין לו נגיעה ישירה ברשות השידור, אשר ממונה על ענייני הסברה - ברור לי כי גם המעט שבמעט שעוד אפשר היה לבנות ולטפל על ידי שילוב הטפול בשני הנושאים, הולך לאיבוד. אולי היינו יכולים במשך הזמן ליצור מערכת של פעולה משותפת ומתואמת. מה שאני רואה כאן כדבר רגריסיבי, מבחינת הפעילות שלנו, הוא, שאנו חוזרים למצב בו המדיניות על כל בעיותיה יימצאו בידי שר אחד, שאין לו דבר עם רשות השידור פרט לקריאת תשובות לשאלות בכנסת, ומי שאחראי להסברת פנים, ראש הממשלה או כל מי שאתם רוצים, אין לו נגיעה ישירה בכל מה ששייך לרשות השידור, כולל תקציבה. בענין זה נחטא למעט הסיכוי הקיים לכך, שהשר הממונה על ההסברה יוכל לפתוח מערכת קשרים כלשהי עם רשות השידור. גם אם התאכזבנו והתייאשנו מנסיון זה, אסור לנו להתייאש עד כדי כך, שנגיע לנוסטלגיה ולמצב שהיה קודם, כאשר ההסברה היתה מפוצלת בין גורמים שונים. אי אפשר לומר היום כי רשות השידור תהיה בידי משרד אחד, ואילו ההסברה תטפל על ידי משרד אחר.

ראש הממשלה י. רבין:

ההצעה שלי היא לחשאייר הכל במשרד אחד. גם נושא ההסברה וגם רשות השידור יהיו בידי משרד החינוך.

שר המשטרה ש. הלל:

עם כל הכבוד, איני חושב שאם אתה מחליט להעביר את הנושא למשרד החינוך, הוא יכול לטפל בנושא ההסברה, שמקומה יכול להיות רק במשרד ראש הממשלה. לא אוכל לומר דברים נוספים, אלא שאנו מקטינים את מידת ההשפעה שיש לנו על המערכת הזו.

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

אני חושב שישראל בחקופה זו צריכה לעשות מאמץ הסברתי מרוכז, ולכן אני מצטער אם בסך הכל נגיע למסקנה כי משרד ההסברה אינו תורם בכוון זה. הנסיון שהיה לנו אינו טוב, אך הוא היה קצר מאוד. בסך הכל עברה שנה מאז קם המשרד.

מר י. אילן:

התחלנו לפעול רק בספטמבר.

ראש הממשלה י. רבין:

המשרד קם במרץ בשנה שעברה.

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

שנה ברוטו. המשרד קם יש מאין.

שר הבטחון ש. פרס:

אני הייתי האין.

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

היו לו שני שרים. לא הייתי מסיק מכך שלא רווינו ממנו נחת עד היום, שאין מקום למשרד כזה, והייתי מציע לתת עוד צ'נס לעצמנו. יחד עם זאת, אם ראש הממשלה יעמוד על הצעתו, לא אצביע בעד, אך גם לא הצביע נגד. מכל מקום, אם בכל זאת יוחלט לפרק את המשרד, אני חושב שאין מנוס אלא שהפונקציות המרכזיות תעבורנה למשרד ראש הממשלה, כי כפי שכמה חברים ציינו, מדובר בהסברה כוללת בארץ ובחו"ל בכל תחומי החיים העיקריים שלנו, כולל בעיה כמו מעלה האדומים. גם בענין זה יש מה להסביר ומה לחנך. אני חושב שאם לא יהיה משרד מיוחד שיעסוק בכך, יש איזה שהוא משרד קיים אשר יוכל לעמוד מספיק במרכז העניינים כדי למלא את התפקיד הזה בצורה טובה.

אם לסכם את הצעותי, הייתי מציע כי ניתן לעצמנו זמן ונחפש פתרונות מושלמים, כלומר להשאיר את המשרד כמשרד. אם זה אינו מתקבל, אני לפחות בדעה שהפונקציות העיקריות צריכות להמצא במשרד ראש הממשלה.

שר הבטחון ש. פרס:

השאלה האמיתית לדעתי היא, לא האם צריך משרד ההסברה או אם צריך שר ההסברה, כי כל היתירות האלה היו קיימות גם קודם, ואחדות התווספו אליהן. צריך מאד שר הסברה, אך קשה מאד למצוא אותו, לא רק מבחינת האיש המתאים אלא גם מבחינת הרכב הממשלה ובעיות קואליציוניות. אם ראש הממשלה היה שועה להצעתי הידידותית, הייתי מציע לו לא להעביר את הנושא אליו, כי הרבה מאד חיצים יופנו אליו, מבלי שיוכל להתפנות כדי לטפל בכך. הציפיות הן רבות, וההסברה אינה יכולה לעמוד בציפיות הרבות ממנה.

במה שנוגע למחלקה של יהודה אילן, אני מציע להעבירה למשרד החינוך. אם יהיה פעם שר ההסברה, אפשר יהיה שוב למזג עם משרד ההסברה. מה משנה ליהודה אילן אם הוא כפוף לראש הממשלה או לשר החינוך. היחידה תמשיך לשבת באותו מקום, ותפקידה יהיה להסביר מבחינה מדינית. אני סבור כי אנו סובלים מעורף דבורים בנושא המדיני. המדינה יותר מדי מוארת בפניה המדיניים ופחות מדי מוארת בפניה האחרים.

כאשר הייתי שר ההסברה, היתה לי תכנית שפעמים בשבוע, יחד עם ראשי המשרדים, לא רק חוץ ובטחון אלא גם אחרים, נכנס את נציגי העתונאים. הבעיה היא כיצד לספק לכל מאות העתונאים חומר חיובי בנושאי בריאות, עבודה, חקלאות וחינוך. יש נוהג כזה באחת הממשלות באירופה, ששר ההסברה מופיע פעמים בשבוע בפני הפרלמנט בנושאים העומדים על סדר היום. אפשר לתת גם את הפרנסה הזו לעתונאים. לדעתי שר ההסברה הקודם, אהרן יריב, התחיל לעשות כמה דברים טובים מאוד, וכדאי להמשיך בהם: א. סוכנות להפצת ידיעות ביוזמה שלנו; ב. מעקב אחר עתונות עולמית בינלאומית ומתן תגובה על ידיעותיה. אני מבין שהפונקציות האלה עוברות למשרד החוץ, וכדאי להמשיך בכך. היות ואין אנו יכולים למנוע מאחרים לדבר, השאלה היא איך יישמע קול הממשלה בין כל הקולות האחרים, וזהו תפקידו המרכזי של שר ההסברה, שאינו יכול לכוון את הקולות האחרים.

ראש הממשלה י. רבין:

הבעיה אינה קול הממשלה, אלא קולות הממשלה.

שר הבטחון ש. פרס:

הבעיה אינה כיצד להסביר את העניינים המדיניים של הממשלה, אלא את מדיניות הממשלה. כל אמצעי התקשורת פועלים, מדוע רק הממשלה אינה מדברת? אני חושש שינסו להאשים את ראש הממשלה בהתערבות במנג'מנט של החדשות. יחד עם זאת אני מעריך שאילו היה אדם שתפקידו היה להתמסר לטפול בתחום

ההסברה, יכול היה ליצור השפעה מאזנת, לא השפעה קובעת אלא תוספת דברים משלו. בסך הכל, בניגוד לכל המשרדים האחרים בהם ממנים שר למשרד קיים, כאן צריך להדביק משרד לשר. בינתיים אין מועמד לתפקיד שר, וכל המשרד צריך להיות ON THE WRITING LIST עד אשר יוצרו תנאים מתאימים להקמתו.

ראש הממשלה י. רבין :

הועלו כאן כמה הצעות. ההצעה הראשונה היתה של השר האוזנר, להעביר את הנושא לוועדה. איני בעד ההצעה הזו. בעיקרו של דבר, על ידי הדבורים, הציפיות ואי הבהירות, אנו יוצרים רק בעיות. השאלה הראשונה היא אם מקבלים את הצעתו של השר האוזנר.

השר ג. האוזנר :

אם אינך תומך בה, איני רואה מקום להעמידה להצבעה.

ראש הממשלה י. רבין :

ההחלטה השניה היא, האם מבטלים את המשרד או אין מבטלים אותו. מי בעד בטולו של משרד ההסברה?

שר הבטחון ש. פרס :

ביטול זמני?

ראש הממשלה י. רבין :

ביטול עכשיו. מי בעד?

(8 בעד, ו-1 נגד). נמנעים לא סופרים בממשלה.

הבעיה השניה היתה מיקומו של משרד ההסברה.

חשר י. גלילי :

יש לי הצעה בנידון: אם נתרשם מדברי החברים בישיבה זו, יש נטיה חזקה אצל רוב החברים שמרכז ההסברה יהיה משוייך למשרד ראש הממשלה.

שר התחבורה ג. יעקבי :

אצל אלה שדברו.

חשר י. גלילי :

לא יכולתי לשמוע את אלה שלא דיברו.

אני חוזר ואומר שאם נדון על פי דברי החברים שהתבטאו בישיבה זו, יש להם נטיה חזקה שמרכז ההסברה יהיה משוייך למשרד ראש הממשלה, שלא כהצעת ראש הממשלה. לכן אני מציע להסמיך את ראש הממשלה להחליט בנדון.

שר הדתות י. רפאל :

הוא נוגע בדבר, והוא רוצה להפטר מכך.

שר הסעד מ. חזני :

הובעו כאן דעות, שכל החבילה תעבור למשרד ראש הממשלה.

ראש הממשלה י. רבין :

לגבי לשכת העתונות, גם אני אני מערער. לגבי היחידה לפרסומים, כל העסק יועבר למשרד החוץ, ואין הסתייגות מכך. הבעיה היא מרכז ההסברה.

שר הבריאות ו. שם-טוב :

צריך להצביע רק על סעיף 2.

ראש הממשלה י. רבין :

הייתי אומר כך: מה שחשוב לי כרגע זו ההחלטה על ביטול משרד ההסברה. אני מבין שההחלטה נתקבלה. יתכן שלא נביא אותה השבוע לכנסת. אני מוכן לבחון מחדש את הענין ולהביא לאשור הממשלה את החלוקה הפנימית.

שר המשטרה ש. הלל :

אני מציע שחביא את הענין לידיעת הממשלה ולא

לאשורה.

ראש הממשלה י. רבין :

אני מציע להביא זאת לאשור הממשלה.

בטול תוקפו של משרד ההסברה יהיה רק לאחר החלטת הכנסת. אם נחליט על העברת משרד החקשורת לשר אוזון, נביא הכל יחד.

מ ח ל י ט י מ :
(ב-8 קולות נגד 1)

א. בהתאם לסעיף 33(א) לחוק יסוד: הממשלה, לבטל את משרד ההסברה ולהביא את ההחלטה לאישור הכנסת.

ב. ראש הממשלה יביא לאישור הממשלה את הצעתו בדבר העברת שטחי הפעולה שהיו בתחום משרד ההסברה לאחריותם של משרדי הממשלה האחרים.

512. שיקום הפליטים ברצועת עזה

שר הבטחון ש. פרס :

היתה שאילתה של השר גלילי על הנעשה בעניין יישוב ושיקום הפליטים. העמדתי לרשות מזכיר הממשלה תשובה מפורטת בת 3-4 עמודים. כדי לחסוך בזמן, אני מציע שמי שירצה יוכל לקרוא בה, והיא תחשב כתשובתי לממשלה.

513. מכירת נשק

ראש הממשלה י. רבין :

(מקריא את ההצעה כפי שהיא מופיעה בהחלטה המצ"ב).

מ ח ל י ט י ם :

לאשר מכירת 26 מקלעים 34-א.מ.ג'י (לא עמישים) לחברה הבלגית "סיידם אינטרנציונל בריסל".
(שווי המכירה 1,200 דולר ומשדד החוץ אינו מתנגד).

הישיבה ננעלת.